

S. Sayısı : 152

1942

**Devlet Demiryolları ve Liman-
ları U. M. bütçesi**

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1942 malî yılı bütçe kanunu lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası (1/761)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Dairesi Müdürlüğü

Sayn: 6/848

28. II . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İera Vekilleri Heyetince 28. II . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Devlet demiryolları ve limanları umum müdürlüğünün 1942 malî yılı Bütçe kanunu lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Umumi mütalâa

Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçesinin varidat ve masarifi (77 580 000) lira olarak tesbit edilmiş ve kanun projesi ve ilişkileri arz ve takdim kılınmıştır.

İçinde bulunduğumuz sene bütçesine nazaran 1942 yılı masraf yekûnu (25 456 000) lira bir fazlalık göstermekte ise de, hakikatte 1941 malî yılı bütçe masraf yekûnu olan (52 124 000) liraya bu yıl içinde teklif edilen (8 180 000) liralık munzam tahsisatın ilâvesi halinde hâsıl olan (60 304 000) lira mukayese edildiği takdirde asıl fazlalığın (17 276 000) liradan ibaret olduğu anlaşılır.

Bütçe masraflarının tahlili:

Devlet demiryolları masraf bütçesi;

- 1) İşletme masrafları;
- 2) Mubayaa olunan hat ve limanların senelikfaiz ve itfa karşılıkları ve sair masrafları;
- 3) Yeni inşaat ve servet tezayüdatı;
- 4) Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları;
- 5) Bütçe kanununun 5 nci madesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı.

olmak üzere beş kısma ayrılmış olduğundan fazlalıkların sebepleri de bu kısımlara göre arz ve izah edilmiştir. Şu kadar ki her fasıl ve maddedeki fazlalıkların sebepleri bütçenin masraf kısmı müfredatında tafsilen arzedilmiş olduğundan burada yalnız umumi surette temas ve mütalâa edilmiştir.

Birinci kısmı teşkil eden hakikî işletme masrafları şahsi ve gayri şahsi olmak üzere iki nevi masraftan tekevvün etmekte olup bu iki kısım masraf için (56 162 000) lira teklif edilmiştir. Gerçi bu yekûn; içinde bulunduğumuz yıl Bütçe kanunu ile kabul edilen bu çeşit tahsisata nazaran (15 581 400) lira gibi mühim bir fazlalık göstermekte ise de, yukarıda arzedilen (8) milyon küsur lira munzam tahsisatın (6 664 000) lirası bu nevi masraflara ait olduğuna göre hakikî fazlalık (8 917 400) liraya düşmektedir.

Fazlalığın 4,5 milyon lirayı tutan mühim bir kısmı, üçüncü senesine giren ikinci cihan har-

binin iktisadi tesirleri altında gittikçe artan hayat pahalılığını karşılamak üzere, 4178 sayılı kanunla maaş ve ücretlere yapılan fevkalâde zamlarla yakacak ve çocuk zamlarından ibaret olup fevkalâde vaziyetten mütevellit ve bu vaziyetin devamı ile mukayyet bir mahiyette bulunmaktadır.

Bir taraftan memeketin umumî hayatında başgösteren büyük ve hayırlı inkişafın demiryolu ile yapılan nakliyata da tesir yapması, ve diğer taraftan İkinci cihan harbinin Akdeniz havzası sirayeti münasebetiyle deniz nakliyatının karaya intikali ve ayrıca şebekenin yıldan yıla uzaması ve büyümesi, ve iş hacminin artması gibi sebeplerle işletme faaliyeti ve bu faaliyetten doğan verim, mütemadi bir hızla her sene artmış ve artmakta bulunmuş ve bunun tabii ve zaruri bir neticesi olarak Devlet Demiryolları masraf bütçesinde de önemli bir inkişaf başgöstermiştir. Bu cümleden olmak üzere demiryol memur ve müstahdem kadrosunun da, artan iş hacmi ile mütenasiben arttırılması zaruri bir mahiyet almıştır. Gerçi demiryollarımız memur ve müstahdemleri diğer Devlet hizmetlerine nazaran daha ağır ve ezici bir mahiyet taşıyan demiryol hizmetlerini, büyük bir vazife severlik ve halihazır durumun icabettirdiği büyük bir feragatla, geceli gündüzlü çalışmak suretiyle başarmak gayret ve fedakârlığını göstermişler ve hattâ bu yüzden sıhhi durumlarının bozulmalarını bile hesaba katmamışlarsa da, mevcut kadro ve teşkilât ile durmadan artan iş hacmini, işletme faaliyetini, matlup nizam ve intizam çerçevesi içinde tedvir etmek kabil olmadığından, hem lâzimeyi yerine getirmek ve hem de geceli gündüzlü çalışmalarıyla vücutları yıpranan faal memurların takviyeleri imkânı elde edilmek üzere lüzumlu kadrolara ilâveler yapılmış, yeni tahaddüs eden bazı hizmetlerin ifası için de, biri teçhizat ve iaşe, diğeri kurslar ve mektepler neşriyat ve müdevvenat müdürlüğü namı altında yeniden iki servis teşkiline zaruret duyulmuştur.

Bundan başka faal servislere bilgili eleman tedarikindeki güçlüğü yenmek üzere yol,cer ve hareket servisleri için meslekî bilgi ve teknik malûmatla mücehhez personel yetiştirmek maksadiyle Ankara'da lise derecesinde bir demiryol meslek mektebi açılması derpiş edilerek muktazi tahsisatı da teklif edilmiş bulunmaktadır.

Vâkıa 1942 yılı için tahmin edilen (25 000 000) tren kilometresi, içinde bulunduğumuz yıl içinde elde edilmiş ve edilecek olan tren kilometresi miktarına nazaran bir fazlalık göstermemektedir.

Bu görülen lüzuma binaen bir kısım yolcu katarlarının lâğvedilmesinden ileri gelmektedir. Fakat buna mukabil şebekede işleyen yük katarları adedi arttırılmış ve yüksek cer kuvvet ve kabiliyetindeki yeni makinaların hizmete konması sebebiyle ton kilometreye isabet eden yük miktarı eskisine nazaran fazlalanmış ve bu keyfiyet işletme faaliyetine doğrudan doğruya tesir yapmak suretiyle bu sahadaki iş hacmini de arttırmış ve genişlettirmiştir.

Bununla beraber içinde bulunduğumuz harp vaziyetinin ihdas ettiği iktisadi durum ve şartlar gözönüne alınarak kadrolar büyük miyasta artan işletme ihtiyacının ve iş hacminin artışına nisbetle asgari bir hadde tesbit edilmiştir. Nitekim 1942 malî yılı için yapılan teklife nazaran personel masraflarının umumî sarfiyata nazaran yüzde nisbeti bugün Balkan ve başlıca Avrupa demiryollarının yüzde nisbetlerinden noksan bulunmaktadır. Bu hususta bir fikir verebilmek üzere, Milletlerarası demiryollar ittifadının en son neşrettiği 1938 istatistik rakamlarını kaydediyoruz:

Demiryol idareleri	Personel masraflarının yüzde nisbeti
Türkiye (1942 bütçe teklifine göre)	53.36
Yunanistan	62.20
Bulgaristan	33.00
Romanya	47.00
Yugoslavya	57.30
Macaristan	65.30
Almanya	64.90
Fransa	58.30
İtalya	50.70

1939 yılında çıkan ikinci cihan harbi üzerine 1939 ve 1940 yılları için böyle bir istatistik tanzim edilmemiş olduğundan mukayese, 1938 normal yılma ait bültenin gösterdiği rakamlara göre yapılmıştır. Harbin yarattığı iktisadi durumun zaruri bir neticesi olarak mezkûr memleketler demiryollarında personel masraflarının normal yıllara nazaran artmış bulunacağı şüphesiz olduğu na göre yapılacak mukayesenin Demiryollarımız için daha müsbet ve müsait bir sonuç ve-receğini kabul etmek lâzımgelir.

Gayri şahsi masraflar, mahiyetleri itibariyle işletmenin bilûmum müstehlik malzeme ve kömür masraflarıyla sermayesinin unsurlarını teşkil eden muharrik ve müteharrik edevat ve sabit tesisat gibi demiryol tesisatının hüsnü halde bulundurulmasını ve sermaye kıymetinin muhafazasını temin bakımından her sene yapılması zaruri normal tamir ve teçdit masraflarını ihtiva etmekte ve fidanlık ücret ve masraflarıyla (A) cetvelinin alâkalı fasıl ve maddelerinde görüleceği üzere diğ-er muhtelif ve mütenevvi işletme masrafları da bu kısımda yer almaktadır.

Malûm olduğu üzere bir işletme devamlılığının esas şartı sermayesinin, kıymetinin masum kal-masıdır. Bu itibarla, Demiryol sermayesinin unsurlarını teşkil eden ve hepsi zevâl bulur mahiyette-ki, mallardan terekkün eden demiryol tesisatını daima ve her zaman için hüsnü halde bulundura-rak bu suretle hem sermaye kıymetinin korunması ve sağlanması ve hem de seyrüsefer hizmetinin emniyeti için yıldan yıla artan ve çoğalan tesisat kıymeti ile mütenasiben tamir ve teçdit mas-rafları da artmaktadır. Binaenaleyh bu kısımdaki fazlalığın mühim bir kısmı da bu zarureten ileri gelmektedir. Bununla beraber harbin tevlit ettiği ağır iktisadi şartların tesiriyle başgösteren hayat pahalılığının bir neticesi ve inikâsı olarak işçi ücretlerinde ve istihlâk maddeleri fiatla-rında görülen mahsus derecedeki yükselişin, elemegi ve malzemededen ibaret olan bu gayri şahsi masraflarımızın artmasında mühim bir tesiri olmuştur.

Memleketimizde umumiyetle başlayan ve bugünkü en mühim bir davası mahiyetini alan ekim işleri için Devlet demiryolları idaresi de, kendi sahasında faaliyette bulunması lüzumunu hisset-miş ve idare fidanlıklarında mevcut ve zeriyata salih toprakların ektilmesi zımında, ihtiyarı za-ruri masrafları karşılamak üzere yapılan (200 000) ve kezalik Millî şefimizin gösterdikleri ar-zu üzerine işçilere günde bir öğün yemek verilmesi için (685 500) liralık yeni teklifler de bu kısımda yer almış olduğundan fazlalık da tabiiyle müessir olmuştur.

Bu kısmın diğ-er maddelerindeki muhtelif işletme masraflarında görülen cüzi fazlalıklar işlet-me faaliyetinde görülen inkişafın normal bir neticesi mahiyetindedir.

İkinci kısım :

Mubayaa olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa karşılıklarını teşkil eden ikinci kısım masrafı; geçen yıla nazaran (109 560) lira fazlasıyla (4 609 481) lira olarak teklif edilmiştir ki, bu faz-lalık İsviçre frangının yükselişinden ileri gelmektedir

Üçüncü kısım :

Yeni inşaat ve servet tezayüdatı;

Bu kısım ile teklif edilen miktar (7 731 000) lira olup 1941 malî yılı tahsisatına nazaran (1 514 800) lira bir fazlalık gösteriyor.

Bu kısımda toplanan masraflar, tesisat unsurlarını teşkil etmekte ve dolayısıyla sermayeyi arttırmakta olup fazlalık kısmen muharrik ve müteharrik edevat tedarikine ait 3247 ve 3319 sa-yırlı kanunların tatbikatından ve son Alman Anlaşmasına müsteniden lokomotif ve vagon sipa-rişi için yeni taahhüde girişilmek üzere bulunulduğundan ve kısmen işletmenin zarurî icapları dolayısıyla alât, edevat vesaire gibi demirbaş mahiyetindeki servet tezyidinden ileri gelmektedir.

Dördüncü kısım :

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletme masrafları olarak teklif edilen (309 400) liranın 1941 yı-lına nazaran gösterdiği (8 200) lira fazlalık 4178 sayılı kanuna müsteniden bu işletme personeline verilecek fevkalâde zamlardan ibaret bulunmaktadır.

Beşinci kısım:

Bütçe umumî yekûnunda görülen fazlalığın (8 000 000) lirası bütçemize yeniden ilâve olunan bu kısımda yer almaktadır.

Kanun projesinin 5 nci maddesiyle kısmen sermaye ve serveti yükseltici ve kısmen de şebekenin ve tesisatın normalin fevkinde teedit, tahkim ve takviye işlerine sarfedilmek üzere (15 000 000) liraya kadar taahhütlere girişmek ve sarfiyat yapmak salâhiyetini istemiştir. Bu miktar geçen sene Bütçe kanununun 5 nci maddesiyle mezuniyet verilen (10 000 000) lirayı, son Alman - Türk Anlaşması mucibince; Hükümetçe Almanya'ya izamı takarrür eden heyet tarafından yol malzemesi ile muharrik ve müteharrik edevat ve bunlara müteferri yedek malzeme mübayaasını temin maksadıyla (5 000 000) lira tecavüz etmekte olup bunun (8 000 000) lirası kanun projesine bağlı (A) işaretli cetvelde bu hizmetlere tahsis edilmek üzere yeniden açılan 19 ncü fasla mevzu tahsisatla ve mütebakisi de 1942 malî yılı muhtemel varidat fazlalariyle karşılanmakta ve muhtemel varidat fazlalarının da mezkûr fasla tahsisat olarak kayıt ve sarfiyatına mezuniyet istenmektedir.

Kanun projesi esbabı mucibesi

Madde — 1.

Bu madde Devlet demiryolları ve limanları işletme umumî müdürlüğünün 1942 malî yılı zarfında ifa edeceği hizmetler için verilecek tahsisat yekûnunu tâyin ve tesbit etmektedir. İfa edilecek hizmetlerin nevi ve mahiyetleri ile her birinin icabettirdiği masraflar (A) işaretli detvelin fasıl ve maddelerinin her birinde gösterilmiş bulunmaktadır.

1941 malî senesine nazaran hâsıl olan fazlalıklar her madde için tesbit edilen mufassal bir esbabı mucibe ile arz ve izah edilmektedir.

Madde — 2.

2. nci madde 1942 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat muhammenatını göstermektedir. Varidat menbaları ve her menbadan elde edileceği tahmin edilen miktarlar kanun projesine ilişik (B) işaretli cetvelde fasıl ve madde itibariyle ifade edilmiş olup mevcut ve carî tarifelerle varidatın seyirleri ve muhammenatın istinat ettiği esaslar ve gelir fazlalığının cihetleri ayrı bir esbabı mucibede irae edilmiştir.

Madde — 3.

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vazafine dair olan 1042 sayılı kanunu muaddil 1483 sayılı kanunun 6. nci maddesinde (Umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur.) denilmekte olduğundan müfredat kadrolarını gösterir (C) işaretli cetveller tanzim ve bütçeye raptedilmiştir.

(C) işaretli cetvellerin nihayetindeki fıkralar her yıl olduğu gibi Umum müdürlüğe verilen salâhiyetleri göstermektedir.

3. ncü fıkra ile ecnebi demiryolları ile irtibatı temin eden istasyonlarda müstahdem bulunan cer ve hareket memurlarına müteferrika tertibinden verilen tahsisatın; Umum müdürlükçe işletilen Uzun köprü - Svilengrat hattının Türk toprağı haricinde kalan kısımlarında çalışan yol, cer ve hareket memur ve müstahdemlerine de teşmili zarurî görülmüş olduğundan mezkûr fıkra buna göre tadil edilmiştir.

Madde — 4.

Umum müdürlüğün varidat ve hasılâtının surreti tahsil ve cibayetini tanzim eden hükümlerle Erzurum - Sarıkamış ve şubatı demiryolları esas tarifesinin 1942 malî yılı zarfında da tatbik edilebilmesini teminen madde teklif edilmiştir.

Madde — 5.

Kanun projesinin 5 nci maddesi Umum müdürlüğe (15 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhütlere girişmek ve sarfiyat icra etmek mezuniyetini temine matuftur. Maddenin metninde de sarahatle zikredildiği veçhile bu miktarın (400 000) lirası halen yapılmakta bulunan

Umumî idare binası inşaatının ikmalıyla teçhizat ve demirbaşlarının mubayaasına, (5 500 000) lirası şebekenin muhtelif yerlerinin tahkim, takviye ve tevsi ile (195) kilometrelik bir kısım hattın ve makasların teçdidine, (4 600 000) lirası Hükümetin programı veçhile muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, (1 000 000) lirası atelyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve teçhizata, (3 500 000) lirası muharrik ve müteharrik edevatın teçdidıyla kara, deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzemenin mubayaasına ait bulunmaktadır.

Hatların muhtelif aksâmında icabeden yerlerin tahkim, takviye ve tevsiine (195) kilometrelik bir kısım hattın ve muhtelif yerlerdeki makasların teçdidine ve her gün daha fazla hissedilen ihtiyaçlara cevap vermek üzere muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaatla zaruret hâsıl olduğu gibi ahvali hazır dolayısıyla bir taraftan deniz nakliyatının karaya intikali ve diğer taraftan alınan askerî tedbirlerle artan münakalât neticesinde durmadan devamlı bir surette faaliyette bulunan muharrik ve müteharrik edevatımızın tamiratını süratle icra etmek ve bu bakımdan atelye ve depolarımızın randımanını arttırmak için tezgâh, takım mubayaasına ve modern teçhizata katî lüzum olacaktır.

Muharrik ve müteharrik edevatıyla her nevi kara ve deniz vasıtalarına ait malzemeye karşı bulunan şiddetli ihtiyaç varestesi arz ve izahtır.

Taahhüdât ve sarfiyatın karşılıkları kısmen 1942 malî yılı (A) cetvelinde 19 neu fasla mevzu (8 000 000) liralık tahsisattan ve kısmen de 1942 malî yılı muhtemel varidat fazlalarından, temin edilmekte (Yekûnu 15 000 000 liradan ibaret bulunan bu hizmetlerin bir kısmı 1941 malî yılı Bütçe kanunuyla verilen salâhiyete müsteniden) girişilen taahhütlerin 1942 malî yılına devreden bakiyeleriyle kısmen yeni ihtiyaçlardan müteşekkil bulunmaktadır.

1941 malî yılı zarfında elde edilmesi çok kuvvetle tahmin edilen (25) milyon tren kilometresi nazarı dikkatte bulundurulacak olursa 1942 malî yılında da en az (25) milyon tren kilometresi bir trafik ve fakat yoleu trenlerinin azalmasına mukabil yük katarlarının artması ve cer kuvveti daha yüksek makinaların hizmete girmesi münasebetiyle tren kilometreye isabet eden hamule miktarının artması yüzünden binnetice bu nisbette varidat fazlası temin edilmesi mümkün görülmekte ve bu sebeple girişilecek taahhütler (15 000 000) lira olarak arz ve teklif kılınmaktadır.

Madde — 6.

1942 malî yılında da kömür ve malzeme stokları yapmak ve kısmen de muamelâtı nakdiyeyi tedvir etmek maksadiyle madde geçen yıllarda olduğu gibi aynen tekrar edilmiş ve yalnız ahvali hazır dolayısıyla görülen lüzuma binaen malzeme stok salâhiyeti (500 000) lira arttırılmak suretiyle madde (4 000 000) lira olarak tadil edilmiştir.

Madde — 7.

Devlet demiryolları üzerinde meccani veya tenzilâtli ücretle kimlerin seyahat ve ne gibi eşyanın nakledilebileceklerini göstermekte olan (D) cetveli tanzim edilerek kanun projesine raptedilmiş ve bu cetvel hükümlerinin 1942 malî yılı zarfında da tatbiki teklif edilmiştir. Ancak, Trabzon - İran transit işletmesi vesaiti ile hareirah verilmesini icabettiren hallerde seyahat edecek Devlet demiryolları memur ve müstahdemleriyle yine hareiraha müstahak efradı ailelerinin meccanen seyahatlerini temin maksadiyle bir fıkra ile Matbuat umum müdürünün şahsına bir ve hâmilleri tarafından kullanılmak üzere mezkûr Umum müdürlük emrine ayrıca üç şebeke kartı verilmesine ait bir fıkra eklenmiş bulunmaktadır.

Madde — 8.

Mahiyetleri itibariyle miktarlarını sureti katiyede tesbit etmeğe imkân bulunmayan masraflar, geçen senelerde olduğu gibi mütehavvil olarak aynen teklif edilmiştir.

Madde — 9.

Yülyüs Berger ve Nohap şirketleriyle akdedilmiş olan mukavelâtta mütevellit hesaplar ve ilişikler ahiren neticelenmiş olduğundan hesabımızda mukayyet bulunan bu şirketlere ait mebalığın 1942 malî yılında da tasfiyesine devam edilmek üzere madde projede ipka edilmiştir.

Madde — 10.

Yüksek mühendis mektebi ile teknik okulda bulunan idare talebesinin masrafları için (A) cet-

velinin 3 ncü faslının 3 ncü maddesiyle bu sene (62 500) lira teklif edilmiştir.

Bu iki mektebin de Maarif vekâletine bağlı bulunması, mezkûr (62 500) liranın Maarif vekâletinin 1942 malî yılı bütçesinin bu mektepler kısmında lüzum görülecek tertiplerine tahsisat kaydını icabettirmekte olduğundan madde tekrar teklif edilmiştir.

Madde — 11.

Devlet Demiryolları iş yerlerinde çalışan işçilere günde bir öğün yemek verilmesi için Millî Şefimiz tarafından izhar buyurulan arzuya tevfik kanun projesine bu madde yeni bir hüküm olarak ilâve edilmiştir.

Madde — 12.

Bu madde ile ahvali haziranın icabettirdiği hayati bir tedbir olmak üzere memleketimizde başlayan ziraat seferberliğine umum müdürlüğün de iştirakini temin maksadiyle idarenin mevcut fidanlık ve arazisinde zeriyaat yapmasını ve buralarda yetişen yiyecek maddelerinin idarenin işe ile mükellef olduğu servis ve teşekküller ihtiyacına sarf ve istihlâk edilmesi ve ihtiyaçtan artan miktarın maliyet fiyatı üzerinden demiryol kooperatifine verilmesi için yeni selâhiyet ve mezuniyet istenmiştir.

Madde — 13.

Bu madde, 1932 - 1941 malî yılı bütçe kanunlarının, hükümleri 1942 malî yılında da devam edecek olan maddelerinin (H) cetvelinde gösterilmiş olduğunu ifade etmektedir.

Madde — 14. ve 15.

Kanunun mer'iyet tarihi ile tatbikina memur makamları göstermektedir.

Bütçe masraf kısmı esbabı mucibesi

İşletme masrafları

Kısım : 1

Bap : I (Şahsi masraflar)

Daimî memur ve müstahdemler

Masraf tertibine mevzu ücret ve yevmiye karşılığı hariç olmak üzere bu madde ile teklif olunan tahsisat bağlı «C» işaretli cetvelde memuriyet unvanlarıyla derece ve adedleri gösterilen daimî memur ve müstahdemlerle bunların kadro karşılıklarında çalıştırılacak olanlara 2847, 3173 ve 3656 sayılı kanun hükümlerine göre verilecek ücretlerin karşılığını teşkil etmektedir.

Geçen seneye nazaran görülecek fazlalık şu sebeplerden ileri gelmektedir:

1. Kadro ilâveleri	1 982 565
2. Masraf tertibinden yapılan münakale karşılığı	8 880
3. Bu sene içinde terfi müstahak bulunan kısım memur ve müstahdemlere verilecek ücret farklarıyla kanunen verilmesi zaruri kademe zamları	551 142
4. 4178 numaralı kanunla verilen fevkalâde zamlar karşılığı	2 590 631
5. Mektep ve kurslar neşriyat ve müdevvenat dairesi, teğhizat ve işe müdürlüğü namlarıyla yeni servislerin ihdasına lüzum görülmesi	49 182
	<hr/>
	5 182 400

Aded itibariyle kadroya ilâve miktarı (2 926) kişiden ibaret olup (382) si merkez daireleri ve işletme merkez teşkilâtına, (105) i yol, (869) u cer, (1 547) si hareket gibi faal servis kadrolarında yapılan tezyidleri ve (23) ü de yeniden teşkiline lüzum görülen servislerin kadrolarını teşkil etmektedir.

a) İdaremizde işletme faaliyetiyle mütenasiben iş hacmi günden güne artmakta olduğundan

mevcut servislerimizin bu işlere kifayet edecek birkadroda olmadıkları görülmektedir.

Daha verimli, muntazam ve sistemli çalışılmasını temin için kadroların tezyidine ve yeni servisler ihdasına lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

Büyüyen ve daha genişlemesi kuvvetle muhtemel bulunan bu iş haemine göre elde kâfi eleman bulunmaması yüzünden memurlarımızın ve bilhassa aktif servis memurlarının normalin üstünde çalıştırılmasına mecburiyet hâsıl olmuş ve olmaktadır.

Senelerdenberi gece ve gündüz devam eden yorucu ve diğer hizmetlere nazaran daha çabuk yıpratıcı ve ağır olan demiryolu hizmetleri ile uğraşan elemanlarımızın sıhhi durumları pek tabii olarak bozulmuş ve bozulmakta ve bu sebeple randumanları da azalmakla beraber esasen artan işe yetişememektedirler.

Diğer taraftan ötedenberi demiryolu hizmetinde vazife ifa eden eski ve tecrübeli ve ihtisas sahibi memur ve işçilerimizin yerini tutabilecek ve verimli birer unsur olabilmeleri bir hayli zamana mütevakıf bulunan yeni elemanların yetiştirilmesi ve bünyesi günden güne inkişaf etmekte ve büyümekte olan işletme şebekesine âtiyen bağlanacak hatların personel ihtiyaçlarının derhal teminini mümkün kılabilmek için lâzmgelen elemanların hazırlanması mübrem ve zaruri bulunmaktadır.

Bu itibarla, bu yıl kadrosunda zaruri olarak yukarıda yazılı âdetde bir ilâve yapılmıştır

b) Yeniden teşkiline lüzum görülen, (Mektepler, kurslar, neşriyat ve müdevvenat dairesi), demiryolunun mutlak mahrumiyet içinde bulunan ıssız istasyonlarında çalışan memur ve müstahdemlerimizin çocuklarının terbiye ve tahsilleri için evvelki senelerde Konya, Eskişehir'de birer ilk mektep pansiyonları ile sanat okulu tesis edilmiş ve bu defa da idaremizin bilhassa yol, cer, hareket servislerine ihtisas sahibi ve bilgili memur yetiştirmek maksadiyle demiryol meslek mektebi tesisi düşünülmüş olup bu tesisatın faaliyete getirilmesiyle memleketin kültür sahasındaki tarakki ve inkişaf hamlelerine idaremiz de iştirak eylemiş bulunmaktadır. Bundan başka idaremizin aktif personelinin meslekî ve teknik bilgilerini arttırmak ve dünya demiryolunun yürüyüş ve inkişafını takip ederek görülen yenilikleri öğretmek maksadiyle her sene muayyen devrelerde merkezde ve şebekenin muhtelif mahallerinde kurslar tertip edilmektedir.

Diğer taraftan mevzuu itibariyle daha ziyade demiryolları hakkında müfit malûmatı derceden içtimai, iktisadi, sıhhi ve terbiyevi makaleler ve yazı neşreden demiryolları dairesi neşriyatını daha zenginleştirmek, bundan başka işletme işlerimizin hüsnü suretle tedviri için lüzum görüldükçe neşredilen emirname, tamim ve talimat vesaire gibi idaremizin hususi ve teknik mevzuatını, kanunlar, nizamnameler ve bunların tatbik suretlerini tâyin eden talimatnameler ve izahnameleri tanzim ve ihzar etmek veya bunların cem ve teklifi suretiyle tedvin ve telif ve tercüme işlerini tedvir eylemek ve demiryollarımızın muasır demiryolları sistemleriyle ve yenilikleriyle teçhizi ve yeni icap ve ihtiyaçlara göre tecrübelerin ve bir rasyonel tefekkürün mahsulü veya iktibas yoluyla yeni metot ve prensipler vazı suretiyle işleri ve işletmeyi organize etmek gibi esaslı ve mühim işlerle iştigal etmek üzere mezkûr dairenin ihdasına katı lüzum görülmektedir.

c) Teçhizat ve işe müdürlüğüne gelince;

İdaremizde halen mer'î bulunan elbise talimatnamesi mucibince resmî elbise giymek mecburiyetinde bulunan memur ve müstahdemlerimize lâzım olan elbise, palto, kasket, ayakkabı ve saire gibi giyecekler bedelinin ötedenberi Bütçe kanunlarıyla her sene mezuniyet ve salâhiyetler alınmak suretiyle sarf ve tediye edilmekte olan (% 50) yardım nisbetinin (% 75) nisbetine arttırılması âhiren munzam tahsisat kanunu ile teklif edilmiş olduğundan hariçle temas etmek mecburiyetinde bulunan personelin temiz ve yeknesak bir kıyafeti muhafaza edebilmeleri için giyecek ihtiyaçlarının idare eliyle temin ve tedariki ile muayyen miatlar ve saire gibi usul ve eşkâle tevfiik suretiyle tevzii sistemi çok faydalı görülmüş olduğundan bu işlerin lüzum ve ihtiyaca göre organize edilmesi ve diğer taraftan Büyük Millî Şefimizin işçilere parasız yemek verilmesi hakkındaki emirlerine imtisalen idaremizde bulunan ve Umum müdürlükçe tâyin olunacak mahallerdeki işçilerimize parasız günde bir öğün yemek verilebilmesi için şebekemizin muhtelif yerlerinde vücude getirilecek işe ambarları, kantin-

ler, sabit matbahlarla seyyar matbah vagonları ve saire gibi tesisatın bir elden işletme ve idaresini tanzim ve tedvir eylemek üzere bu namla bir servisin ihdası zaruri bulunmaktadır.

Fasıl : 1 - Madde : 2

Muvakkat tazminat

Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 26 nci maddesinde istinaden ve 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümleri dairesinde verilmekte olan Ankara mesken tazminatına karşılık olan bu madde tahsisatındaki fazlalık 1 nci maddede tezyidindeki zarureti tebarüz ettirilen kadro ilâveleri münasebetiyle buna muvazi olarak geçen seneye nazaran (114 000) lira bir fazlalığı ihtiva etmekte bulunmuştur.

Fasıl : 1 - Madde : 3

Muvakkat memur ve müstahdemler

Muvakkat memur ve müstahdemler ücretlerinin karşılığını teşkil eden bu madde tahsisatında görülen fazlalık trafiğin kesafet peyda ettiği mevsim olan eylül - 1 nci kânun aylarında çoğalan işlerimizin normal işletme kadrosiyle karşılanması mümkün olamayacağından cer ve hareket gibi faal servislerle, icabı halinde muvakkat işler için Umum müdürlükçe hariçten hizmete alınacak muvakkat memur ve müstahdemlere verilecek ücret ve yevmiyelerine karşılık olarak teklif edilmiş olup geçen seneye nazaran görülen (2 400) lira miktarındaki fazlalık zuhuru muhtemel işler için ve hâsıl olacak ihtiyaçları karşılayabilmek maksadına müstenittir.

Fasıl : 2 - Madde : 1

Daimî memuriyet harcırahı

Bu madde tahsisatı yeniden idare hizmetine alınan veya daimî vazife ile başka bir yere gönderilen veya getirilenlerin, tekaüt olma ve idarî veya sıhhi sebeplerle hizmetlerine nihayet verilmek suretiyle idareden ayrılacak memur ve müstahdemlere, nizamnamesi hükümlerine göre verilecek harcırahlara mahsus olup, gerek geçen seneki tahsisatın kifayetsizliği, gerekse kadroya yapılan ilâveler gözönünde bulundurularak (6 300) lira kadar arttırılmış bulunmaktadır.

Fasıl : 2 - Madde : 2

Muvakkat memuriyet harcırahı

Mezun ve hasta bulunanlara vekâlet etmek veya görülecek lüzum ve ihtiyaca binaen şebekemiz dahilinde ve muhtelif merkez teşkilâtı ile gar ve istasyonlar veya diğer teknik teşkilâtın mevcut bulunduğu maheller arasında çoğalan işlerimizin süratle yürütülmesi ve başarılması için o mahal personelinin takviyesi maksadiyle yapılacak muvakkat nakillerden dolayı tahakkuk edecek harcırah ve vekâlet ücretlerinin karşılığı olan tahsisat bu madde ile teklif olunmuştur.

Artan işler nisbetinde bu kabîl nakillerin de çoğalması kuvvetle muhtemel olduğundan bu ihtimaller nazarı dikkate alınarak tahsisat geçen seneye nazaran (18 000) lira arttırılmıştır.

Fasıl : 2. - Madde — 3.

Devir ve teftiş harcırahı

Bu madde ile istenilen tahsisat idaremizin teftiş ve murakabe vazifesini ifa ile mükellef bulunan unsurlarının yapacakları devir ve teftiş harcırahlarına karşılıktır.

Gerek yapılan işlerin usul ve mevzuat dahilinde tedvir edilip edilmediği, gerekse memleketin iktisadi ve ticarî faaliyetle ve mütenasiben artan idare hâsîlatının tahsil ve cibayet şekillerini tarife sistemlerinin tatbikat ve teknik tesisat ve teşkilâtın hüsnü halde bulundurulup bulundurulmadığını ve seyrüsefer emniyetini temin bakımından murakabeye tâbi tutulan işletme umur ve muamelâtımızın hacmindeki tezayüd murakabe ve teftiş işlerini de çoğaltmakta ve sıkılaştırmakta olduğundan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (42 500) lira fazlasıyla teklif olunmuştur.

Fasıl : 3 - Madde — 1.

Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin ücret, masraf ve harcırahları

Bu maddeye mevzu tahsisat; modern demiryoluculuğun muhtelif branşlarında tahsil etmek üzere ecnebi memleketlere gönderilen talebe 1942 malî yılında da tahsile devam ettirileceği gibi bu yıl içinde de Avrupa'ya aynı maksatla talebe gönderileceğinden bunlara verilecek tahsisatın bir senelik tutarı ile okul ücretlerini ve muhtemel sıhhi masraflarını ve bu sene içinde yurda dönecek olanların dönüş harcırahını teşkil etmektedir.

Dünya vaziyetinin doğurduğu buhran ve harp iktisadının icabettirdiği hal ve vaziyet neticesi olarak Avrupa memleketlerinde hayat pahalılığının mütemadiyen artışına nazaran bunu karşılayacak miktarda fazla tahsisa zarurî olarak ihtiyaç görülmektedir.

Gerek bu sebepten ve gerekse ecnebi demiryollarında staj görmek üzere ayrıca Avrupa'ya iza-
mi düşünülmekte olan üç mühendisin Avrupa harcırahına karşılık olarak:

12 talebenin	1 senelik tahsisatı	$12 \times 95 \times 12 =$	13680	
14	» 6 aylık »	$14 \times 95 \times 6 =$	7980	
22	» dönüş harcırahı	$22 \times 150 =$	3300	
20	» okul harcırahı	$20 \times 250 =$	5000	
20	ye muhtemel sıhhi yardım	$20 \times 50 =$	1000	
				<hr/>
				30960 30.960

Yeniden gönderilecek :

20 talebenin bir senelik tahsisatı :	$20 \times 95 \times 12 =$	22 800	
Bu talebenin gidiş harcırahı :	$20 \times 250 =$	5 000	
Bu talebenin okul harcırahı :	$20 \times 250 =$	5 000	
Bu talebeye muhtemel sıhhi yardım :	$20 \times 50 =$	1 000	
			<hr/>
			33 800 33 800

Halen Almanya'da tahsilde bulunan bir tale-

benin bir senelik tahsisatı : $1 \times 95 \times 12 = 1 140$

Halen İngiltere'de tahsilde bulunan bir tale-
benin bir senelik tahsisatı : $1 \times 180 \times 12 = 2 160$

Halen İsviçre'de tahsilde bulunan bir talebe-
nin bir senelik tahsisatı : $1 \times 146 \times 12 = 1 752$

---

5 052 5 052

Avrupa'ya gönderilmesi düşünülen üç mühendisin muhtemel masrafları : 7 200

Avrupa'ya gönderilmesi düşünülen bir hareket memurunun muhtemel mas-
rafları : 1 500

Hepsi 78 512

Geçen seneye nazaran (8 900) lira fazlasiyle (78 500) lira olarak arz ve teklif kılınmıştır.

Fasıl : 3. - Madde — 2.

Ecnebi mütehassısların ücret ve masrafları :

Halen istihdam edilmekte olan mukaveleli ecnebi mütehassısların hizmetleri 1942 malî sene-
sinde de devam ettirileceğinden bu madde tahsisatı geçen seneki tahsisatın aynı olarak teklif
olunmuştur.

Fasıl : 3. - Madde — 3.

Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okuldaki idare talebesinin masrafları

Yurdumuzun Yüksek mühendis ve teknik okullarında yetiştirilen yüksek mühendis, mühendis ve fen memurları gibi teknik elemanlar ancak Devlet nafia işlerinin ihtiyaçlarını karşılayabilmekte ve bunlar arasında idaremizin muhtaç olduğu elemanlar ayırlanamakta olduğundan herhangi bir suretle teknik servislerimize bu gibi mütefennin kimseler bulunamamaktadır.

Bunun için Yüksek mühendis ve Teknik okullarında idaremiz nam ve hesabına iki senedenberi Devlet hesabına okuyan talebenin tabi bulunduğu şartlar dahilinde (60) talebe okutturulmaktadır. Bu sene bu miktarın (20) daha ilâvesiyle (80) talebeye çıkarılmasına lüzum hissedilmiş olduğundan bu madde tahsisatı da artan talebe adediyle hayat pahalılığı nisbetinde yükselecek mektep masraflarını karşılamak üzere (37 500) lira miktarında arttırılmıştır.

Fasıl : 4 - Madde — 1.

Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye

1941 malî yılı bütçe kanunu ile bu madde için kabul buyurulmuş olan (55 000) liralık ikramiye tahsisatı bu günün güç şartları altında çalışan ve bilhassa bu yıl içinde görülmemiş şiddetli soğukların ve kar fırtınalarının hükümferma olması yüzünden sekteye uğrıyan münakalâtın ve seyrü seferin temini için cesurane ve cidden takdire lâyük bir fedakârlıkla hizmetleri sebkâttemiş olan memur ve müstahdemlerimizin taltif ve terfihleri için, pek az bir kısmına bile kâfi gelmediğinden 1941 yılı için (100 000) lira miktarında bir munzam tahsisat teklif olunmuştur. 1931 yılına kadar Devlet demiryolları, inşaatın işletme ile birlikte bulunduğu tarihlerdeki bütçe kanunlarımızla her sene (200 000) lirayı müteceviz bir ikramiye tahsisatı yüksek meclislerince kabul buyurulmuş ve bu ikramiye idarenin hususi bir ikramiye talimatnamesiyle muayyen usul ve esaslar dahilinde memur ve müstahdemlerimize tevzi edilmişti.

İnşaat, işletmeden ayrıldıktan sonra dünya iktisadi buhranı memleketimiz iktisadi hayatına da mühim tesirler icra etmekten hali kalmamış ve bu sebeple alınmasına zaruret hâsıl olan tasarruf ve iktisat tedbirleriyle mezkûr tahsisat gayet az bir miktara indirilmişti.

Elemanlarımızın ağır şartlar altında ve ücretlerinin cüz'iyetine rağmen ve her türlü mahrumiyetlere katlanmak suretiyle sarfettikleri normalin fevkinde mesai ve enerjiye mukabil buhranlı yılların doğurduğu tasarruf temini ve mütevazın bir bütçe sistemi ile idarei maslahat edilmesi mülâhazalarının hâkimiyeti, bunların taltiflerine imkân verememiştir.

Son yıllarda memleketin iktisadi ve ticari hayatında da görülen inkisaf demiryolu nakliyatına da müsmir tesirler icra eylemiş olduğundan idare varidatı bir kaç misli çoğalmış ve muhammen varidat miktarlarını aşarak bir hayli varidat fazlaları elde edilmiştir. Ve edilmektedir.

Bununla beraber işletme işlerinde muhtelif tabii hâdiselerle ve heyelân, sel, kar vesaire gibi hâdiselerin tesirleriyle sinai tesisatımızda zaman zaman vukua gelen hasar ve tahribatın tamir ve izalesi ve bunların işletmeye açılabilmesini temin için çok güç şartlar dahilinde büyük bir feragatle vazifelerini ifadan asla çekinmeyen idaremiz personelinin bu yenilmez ve bıkmak bilmiyen azim ve irade ile çalışmaları ve millî demiryolculuğunun şeref ve itilâsını temine hâdim olmaları karşısında bulunanların devamı faaliyetlerinin teşvik ve temini için takdire mazhar olanların ikramiye ile taltiflerinin maddi ve ruhi durumlarını takviye eylemek ve idare ile rabıtalarmı arttırmak gayesine matuf ve isabetli bir hareket olacağında şüphe yoktur.

Bu mülâhazalarımızın tasvip ve kabul buyurulacağından emin bulunduğumuzdan geçen sene tahsisatımıza mukabil bu sene (95 000) lira fazlasıyla bu madde tahsisatı olarak (150 000) lira istenmiştir.

Fasıl : 4 - Madde — 2.

Kömür tasarruf ikramiyesi

1941 malî yılı içinde bu maddeden yapılmış olan sarfiyat tahsisatın (5 000) lira indirilerek (5 000) lira üzerinden teklifini icabettirmiştir.

Fasıl : 4 - Madde — 3.

2847 sayılı kanunun 9 neu maddesi mucibince verilecek tazminatlar

Mezkûr kanunun 9 neu maddesine istinaden tanzim edilmiş olan harcırâh, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesiyle tâyin edilen esaslar dahilinde aktif personele verilmesi gereken hizmet tazminatları karşılığı bu maddeye konmuştur.

Geçen seneye nazaran istenilen tahsisat (211 100) lira fazladır.

Bunun sebebi :

Nakliyatta tren kilometreden daha ziyade dingil kilometrenin 1940 yılına nazaran 1941 yılında (1 148 000 000) artmış olmasıdır. Ve bunun artma nisbeti % 19 olarak hesap ve tesbit edilmiştir. Bu hesaba göre yük nakliyatında hamule tonajı itibariyle bir çoğalma hâdisesi görülmüş ve bu da hareket işlerinde manevra ameliyelerinin artmasına âmil olmuştur.

Önümüzdeki yıl içinde bu nisbet gözönünde tutularak dingil kilometre hesabıyla yapılacak nakliyatın daha ziyadeleşeceği tahmin edilmekte olduğundan bu vaziyet manevra faaliyetini arttıracaktır.

Diğer taraftan dünya harbinin sebebiyet verdiği inkisadi buhranlar dolayısıyla Demiryolu edevatına muktazi rezidü yağı vesaire gibi müstehlek malzemenin malî yıl yarısından sonra stokları kalmamış ve bunların halen gerek memleket dahilinde ve gerekse hariçten celp ve tedarikine de imkân bulunamamakta olduğundan bu malzeme yerine Karabük Demir fabrikasında istihsal edilen ve kalite itibariyle daha düşük olan dingil yağı kullanılmasına zaruret hâsıl olmuş ve bu yüzden vagon buvat ağres yanma vakaları çoğalmıştır. Bu yanma hâdiselerinin önüne geçilmesi için çift gardvagonlar çalıştırmak zorunda kalınmıştır. Bu da kilometre ve manevra tazminatı masrafını arttırmıştır. Ve nitekim munzam tahsisat kanunu projesi ile bu maddeye (20 000) lira daha tahsisat istenmiştir.

Binaenaleyh, önümüzdeki yıl içinde de aynı yağı kullanmak suretiyle edevatın seyrü hareketinin tanzimi mecburiyeti bulunduğundan gerek bu hususta alındığı yukarıda arzolunan tedbir ve gerekse manevra hareketlerinin çoğalması dolayısıyla bu madde tahsisatının tezyidine lüzum hâsıl olmuştur.

Fasıl : 4 - Madde — 4.

2847 sayılı kanunun 9 neu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tâli ücretler

Ev kirası, su doldurma ücreti, fena hava tahsisatı, gişe, temsiliye ve fazla mesai, munzam tahsisat namlarıyla alâkadar personele nizamname hükümleri dahilinde verilmesi iktiza eden tâli ücretlerin karşılığı bu maddeye mevzu bulunmaktadır.

Bu madde tahsisatının geçen sene gösterdiği kifayetsizlik sebebiyle (16 000) lira munzam tahsisat istenmiştir. 1942 malî yılı kadrosunda yapılan arttırma neticesinde bu tahsisat ve tâli ücretleri almağa müstahak olacak aktif unsurların çoğalması bu madde tahsisatının artmasına tesir iera etmektedir. Ezeümle iş hacmine göre takviye edilmesi lâzımgelen muhtelif mahallerdeki teşkilâtın bulunduğu mntaka ve iklim icabı olarak fena hava tahsisatının sıhhi bakımdan merzagi mntaka olduğu tesbit edilen yerlere de teşmili ve artan iş nisbetinde istasyonlarda yeni gişelerin açılmasına zaruret hâsıl olması, Uzunköprü - Svilengrad anklavlarının ve Ilıca - Palamutluk hattının idareye devri dolayısıyla muhtelif mahiyetteki hizmetlerin artması ve kendilerine hizmet evi tahsisi icabeden memurların çoğalması gibi sebep ve âmillerle bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (91 200) lira miktarında tezyit olunmuştur.

Fasıl : 4 - Madde — 5.

4178 sayılı kanunun 3 neu maddesi mucibince verilecek çocuk zammı

4178 numaralı kanunun 3 neu maddesi hükmü gereğince 1942 malî yılı zarfında 4 ve daha fazla çocuklu olan memur ve müstahdemlerimize çocuk zammı verilebilmesi için 4 neu fasılda ihdas edilen bu maddeye (200 000) lira tahsisat vazedilmiştir.

Fasıl : 4 - Madde — 6.

4178 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek yakacak zammı

4178 numaralı kanunun 9 ncu maddesi hükmü gereğince idaremizin 4, 10 ncu işletmeleri muntakalarında rakımı 1500 ve daha yukarı olan mahallerde daimî memuriyetle vazife gören memur ve müstahdemlerimize 1 nei teğrinden başlamak üzere mart nihayetine kadar yakacak zammı verilebilmesi için işbu fasla ilâve olunan bu madde ile (120 000) lira tahsisat teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde — 1.

Memur ve müstahdemlerin melbusat bedeline % 75 yardım ve işçilere tulum bedeli

Gece ve gündüz iş başında bulunmak ve halkla daima temas etmek mecburiyetinde bulunan faal personele talimatnamesine tevfikân yarısı idarece ve diğer yarısı da kendilerince ödenmek suretiyle birer kat elbise ile iki senede bir palto verilmekteydi. Vazifeleri ve mütemadi temasları itibariyle daimî bir surette kullanılan bu elbiselerin dört - beş ay sonra eskimeğe ve nihayet git gide yıpranmış olarak giyilemez bir hale geldiği görülmektedir.

Bu hal nizam, intizam ve temizlik ve tesir bakımlarından iyi bir intiba bırakmadığı cihetle personele ilâveten birer kat daha elbise ve ikişer çift ayakkabı ile işçilere iş esnasında giyilmek üzere tulum verilmesini pek yerinde ve zaruri bulmaktayız.

Aynı zamanda harbin iktisadî sahada yarattığı yeni ve ağır şartlar dolayısıyla hayat pahalılığının da günden güne arttığı malûm bir hakikattir.

Bir çokları küçük dereceli ve az ücretli bu memur ve müstahdemlerden iki kat elbise bedelinin yarısını ve ayakkabı bedelinin de tamamını kesmek bunların maişetlerini bir kat daha tazyik edecektir.

Bu sebeple idarenin bu memurlara yardım etmesini Hükûmetin takibettiği gayeye uygun gördüğümüzden ilâveten birer kat elbise ile kasket ve ikişer çift ayakkabı vermekle beraber şimdiye kadar yapılan % 50 yardım nisbetinin % 75 e çıkarılmasını ve işçilere tulum verilmesini zaruri görmekteyiz.

1941 malî yılı bütçesinde buna karşılık olan tahsisat ancak senede bir kat elbiseye ve iki senede bir olarak verilen palto bedellerinin % 50 sine kâfi gelmekte olduğundan verilecek ikinci kat elbise bedelleri ile kasket bedellerinin, ikişer çift ayakkabı bedellerinin % 75 ine ve tulum bedellerine tekabül etmemekte idi. Bunun temini için 1941 malî yılı bütçesine mevzu (220 000) liralık tahisata ilâveten (600 000) liralık munzam bir tahsisat da istenmiş ve munzam tahsisat yekûnu ile de bu maddenin unvanı yukarıda mâruz şekilde tadil edilmişti.

1941 malî yılında resmî elbise giymek mecburiyetinde bulunan memur ve müstahdemlerimizin adedi (14 320) ye balığ olmaktadır. Bu adede göre de senede ikişer kattan altı cins elbisenin muhtelif fiyatlarından tutarı (853 010,08) lira, iki senede bir verilen paltoların nısf bedeli de (179 114,05) lira, birer adet kasket bedellerinin (35 705,21) lira, ve ikişer çift ayakkabı bedellerinin ise (286 400) lira ve ceman bu melbusat bedelleri (1 354 229,34) liraturmaktadır. Bu meblâğın idaremiz tarafından yapılacak % 75 yardım tutarı (1 015 672) lira tutmakta olup bu paraya (6 937) işçiye iş başında giyilmek üzere verilecek iş elbisesi (tulum) bedelleri olan (41 484) liranın ilâvesi halinde bu madde tahsisatı (1 057 156) liraya balığ olmaktadır.

Madde tahsisatı olan (1 180 000) lira ile mezkûr yardım arasında bulunan (122 844) liralık farka gelince:

1942 malî yılında umumî kadromuza ilâve olunanlar içerisinde resmî elbise giymek mecburiyetinde bulunan (2500) memur ve müstahdemnin ihtiyaçlarına karşılıktır.

Bu memur ve müstahdemlerin melbusat ihtiyaçlarının idaremizce temin edilecek olan % 75 tutarı (177 317) lira raddesinde bulunmakta ise de, bunların tâyinlerinin peyderpey yapılacağına ve derhal elbiselerinin temini de gayri mümkün bulunduğuna göre bu ihtiyacın yukarıda (122 844) lira tahsisat farkı ile temini cihetine gidilmiş ve bu suretle tahsisat geçen seneye nazaran (960 000) lira fazlasıyla arz ve teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde — 2.

Tekaüt, dul ve yetim maaşları

Bu madde tahsisatı; verilmekte olan tekaüt, dul ve yetim maaşlarına 4178 numaralı kanun gereğince ilâve olunacak fevkalâde zamları karşılamak üzere (250) lira arttırılmıştır.

Fasıl : 5. Madde — 3.

2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatı ile, mâlûliyet karşılığı

İdaremizin 2454 sayılı tekaüt sandığı kanununun 5. ve 6. ncı maddeleri gereğince daimî ve müseccel memur ve müstahdemler ücretlerinden % 5 olarak yapılmakta olan tekaüt aidatı tev-kifatı ile % 1/2 mâlûliyet karşılığı olarak idare bütçesinden sandığa ödenmesi icabeden mebalîğın bu madde tahsisatından ödendiği malûm bulunmaktadır.

İşletme faaliyetinin ve iş hacminin artışı karşısında gerek 1. ncı faslın 1. ncı maddesinden gerekse masraf tertiplerinden ücret alan memur ve müstahdem kadrolarımıza ilâve ve esbabı mucibeleri bertafsil yukarıda arz olunan yeni ihdâs edilen servisler memur ve müstahdemleriyle bu sene içerisinde tescilleri icra edilecek memur ve müstahdemler ücretlerinden kesilecek aidatla kısmen terfi edecek ve kısmen de kademe zammı alacak memur ve müstahdemler ücretlerinden alınacak aidat farklarını karşılamak üzere madde tahsisatının geçen seneye nazaran (300 000) lira fazlasiyle teklifine zaruret görülmüştür.

Fasıl : 5. - madde — 4.

İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrayanlara ve ailelerine nizamname mucibince ve-rilen tazminat

Harcırah, tazminat ve tahsisatlar nizamnamesinin 7. ncı faslındaki hükümler dairesinde idare hizmetinden çıkarılanlara veya kazaya uğrayanlara veya ailelerine verilen tazminatı ihtiva eden bu madde tahsisatı (10 000) lira arttırılmış bulunmaktadır.

Fasıl : 5. - Madde — 5.

Sanat okulu masraflarına yardım

Muharrik ve müteharrik edevatımızın büyük, orta ve cari tamirlerini yapan büyük atelyelerimizin ve işletme depolarımızın daima artan ihtiyaçlarını karşılamak maksadiyle muntazam ve modern şartlar altında tesis edilmiş bulunan Sanat okulumuzda demiryolları bünyesine uygun olmak ve hususî surette yetiştirilmek üzere okuyan talebelerin adedi bu sene içinde (424) e çıkarılacaktır.

Bu okulun gerek talebe adedinin artması, gerekse devam edip giden harp ve dünya ahvalinin vurdumuz üzerinde icra ettiği tesirler altında mütemadiyen artan hayat pahalılığı yüzünden yiyecek maddeleriyle giyecek eşya ve ders levazımı fiyatlarındaki artışlar tahsisatın (90 980) lira arttırılmasını zaruri kılmaktadır. İdarece ihtiyar edilen bu masraflara mukabil talimatnamesi mucibince çıraklardan (50 000) liraya yakın bir miktarda para tahsil edilmekte ve bu da varidat bütçemizin tertibi mahsusuna irad kaydedilmektedir.

Fasıl : 5. - Madde — 6.

Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım

Vazifeleri icabı olarak mektep bulunmayan mahallerde çalışmakta ve pek çoğu cüzi ücret almakta olan memur ve müstahdemlerin çocuklarını tahsilden mahrum bırakmamak suretiyle hem kendilerinin ve hem de memleketimizin kültür sahasındaki tarakki ve tekâmülüne elden geldiği kadar yardımda bulunmak ve aynı zamanda bir çoğu ara istasyonlarda ferâğati nefisle çalışan demiryolcularımızı manevi bir rabıta ile de idaremize daha ziyade bağlamak maksat ve gayesiyle çocuklarının Eskişehir ve Konya talebe pansiyonlarında okutturulduğu ve bu tahsil masraflarına yapılmakta olan yardımın da bu madde tahsisatından ödendiği malûmdur.

Geçen seneye nazaran tahsisatta görülen fazlalık bu sene Konya talebe pansiyonu, talebe kadrosunun (80) talebeden (100) e çıkarılmasından ve aynı zamanda yukarıki maddede arz ve izah edildiği veçhile tedarik ve temini zarurî olan yiyecek maddeleriyle giyim eşyası ve ders vasıta ve mal-

zemesinin fiyatlarında kaydedilen daimî artıştan ileri gelmektedir.

Pansiyonların idare ve işletme esaslarına mütaallik talimatname hükümlerine göre talebe velilerinden alınacak pansiyon ücretleri de varidat bütçemizin 4 neü fashında ayrıca bir madde ile (2 000) lira olarak gösterilmiş bulunmaktadır.

Fasıl : 5. - Madde — 7.

Demiryol meslek mektebi ücret ve masrafları

İdaremizin yol, cer ve hareket servislerine meslekî malûmatla mücehhez memurlar yetiştirmek üzere Ankara'da lise derecesinde bir mektebin tesisi takarrür etmiştir.

Üç sınıfı bulunacak olan bu mektebin ilk ve son sınıflarına imtihanla (100) er talebe alınmak suretiyle (200) mevcutlu leyli meslek mektebinin memur ve müstahdemin ücret ve yevmiye-leriyle bir senelik faaliyet masraflarını ihtiva etmek üzere bu madde ile (180 000) liralık bir tahsisat arz ve teklif edilmiştir.

Fasıl : 5 - Madde — 8.

İlâçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım ve nakliye ve sıhhi tedabir masrafları

Memur ve müstahdemlerin sıhhi bakımları için yapılan tedavi, mualece, sanatoryom, mütehas-sıs ücretleri ve dış tedavi masrafları, laboratuvar tahlilleri, hastaneler, eczaneler, sıhhi nakliye ve sıhhi tedbirler masraflarıyla trenlerde bulundurulmuş imdadı sıhhi kutuları için ihtiyar edilecek masraflar bu madde tahsisatından karşılanmaktadır.

Geçen sene bütçesine kıyasen görülen fazlalık umumî olarak kadromuza yapılan ilâvelerden mütevellit bulunmaktadır. Buna mukabil varidat bütçemizin 3 neü fashında memurlardan % 2 he-sabiyle tevkif edilen sıhhiye aidatı miktarı da (450 000) liraya baliğ olmaktadır.

Fasıl : 5 - Madde — 9.

Demiryollar spor teşekküllerine yardım

Memleket bünyesinde önemli bir mevki almış bulunan spor faaliyetinin inkişafına kendi me-mur ve müstahdemlerimiz ve kendi vasıtalarımızla yardım etmek, idaremizin içtimai bir vazifesi olmakla beraber 3530 sayılı Beden terbiyesi kanununun 21 neü maddesinin hükümleriyle de tah-mil edilmiş olan bir mükellefiyettir.

Kanunun tâyin ve tasrih ettiği mükellefiyeti yerine getirmek üzere umumî kadromuzda beden terbiyesi müdürlüğü namı altında konan bir kadro ile antrenör ve eğitimciler ilâve edilmiş olup bu madde ile ve geçen senenin aynı olarak teklif edilen (2 000) liralık tahsisat muhtelif işletme-lerdeki Demirsepor teşekküllerine yardım için vukuu zaruri masraflara karşılık bulunmaktadır.

Fasıl : 6

Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları

Ticari eşyanın istasyon ve limanlarda vagonlara yükletilmesi ve vagonlardan boşaltılması için çalıştırılan ve kadromuza dahil bulunmayan muvakkat hamalların ücretleriyle bu işlerin ihâle suretiyle mütaahhitlere yaptırıldığı ahvalde ödenecek olan paralar bu fasıl tahsisatından temin olunmakta ve buna mukabil mal sahiplerinden alınan liman, rıhtım, ve hammaliye ücretleri büt-çemizin varidat kısmına irat kaydedilmektedir.

Bir taraftan iş hacminin her türlü tahminlerden fazla inkişaf etmesi üzerine mütenasiben artan tahmil ve tahliye masraflarının ve diğer taraftan ahvali hazıra dolayısıyla ücretlerde başgösteren tezayüdü karşılamak üzere bu fasıl tahsisatı (90 600) lira fazlasiyle teklif edilmiştir.

İkinci bap

Gayri şahsi masraflar

Fasıl : 7 - Madde — 1.

Matbu evrak ve kırtasiye ve mecmua bedeli ile demiryollar dergisine yardım

İdarenin bilûmum kırtasiye ve matbu evrak ihtiyaçları ile demirbaş mahiyetinde olmayan hiz-

met talimatnamelerinin tabı ve teclit masrafları, abone olduğu gazete ve mecmuaların bedelleri ile demiryollar dergisine lüzum görüldüğü takdirde yapılacak yardımları ihtiva eden bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (75 000) lira bir fazlalık göstermektedir.

Bu madde tahsisatından yapılan masraflarda âzami bir tasarruf esasının prensip ittihaz edilmesine rağmen bir taraftan devam eden harp vaziyetleri muvacehesinde malzeme fiyatlarının bir hayli artması ve bu cümleden olarak kâğıt ve tabı için lâzım olan mürekkep, boya vesair malzemenin fiyatlarında görülen mütemadi bir tereffü ve diğer taraftan işletmesi idaremize verilmiş olan Uzunköprü - Svilengrad ve Ilıca - Palamutluk hatlarının ihtiyaçları ve büyüyen iş haemi karşısında madde tahsisatının (75 000) lira arttırılarak (405 000) lira olarak teklifini zarruri kılmıştır.

Fasıl : 7 - Madde — 2.

Binaların, muharrrik ve müteharrrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ vesair müstehlek mevad masrafları

Bilûmum işletme müstehlek malzemesinin temin, sarf ve istihlâkine mahsus olan bu madde masrafları içinde en başta lokomotiflerin istihlâkâtı ve bunun da en mühim unsurunu teşkil eden kömür sarfiyatı gelmektedir. Geçen malî yıl zarfın da (25) milyon tren kilometresi yapılacağı gözönünde tutularak 1941 malî yılı için bu esas üzerinden tahsisat istenmiş ve öylece de kabul buyurulmuştu. 1942 malî yılı içinde de (25) milyon tren kilometresi yapılacağı ve beher tren kilometresine isabet eden kömür sarfiyatının (24) Kg. dan aşağı düşmeyeceği şüphesiz bulunmaktadır.

Bilhassa 1941 malî yılının son altı ayı zarfında kömür havzasının istenilen evsafta kömür vermemesi yüzünden idaremiz komisyonu yerine tüvenan, marinlâv kömürlerinin tesellümüne ve makinalarda bunların istihlâkine mecburiyet hâsıl olduğu gibi havzadan yapılan teslimatın da az olmasından son zamanlarda fazla miktarda linyit kömürü kullanılmasında zaruret hâsıl olmuştur.

Bu sebeple beher tren kilometreye isabet eden (24) kg. lık sarfiyatın asgarî bir rakam olarak kabulü lâzımgelmektedir.

Buna nazaran (25 000 000) tren kilometre için senelik asgarî kömür ihtiyacı (600 000) tondur. Çeltek, linyit ve briket kömürlerinin de âzami derecede istihlâk mecburiyeti ile karşılaşıldığından ve bunların Ereğli kömürlerine nazaran evsaf düşüklüğü de göz önünde bulundurulduğundan alınacak kömür miktarını:

Ereğli	500 000	ton
Çeltek	30 000	»
Linyit	80 000	»
Briket	40 000	»

Ve ceman 650 000 ton olarak tesbit etmek icabetmektedir.

Bu kömürler idareye:

Ereğli	12,62	liraya
Çeltek	3,00	»
Linyit	7,24	»
Briket	11,89	»

lira üzerinden maledilmekte ise de, 1942 malî yılı zarfında bu fiyatların en az ton başına ve üst üste birer lira yükseleceğini kabul etmekteyiz. Bu sebeple istihlâk edilecek kömürlerin idareye maliyeti:

	Fiyat	Ton	Lira
Ereğli	13,62	× 500 000	= 6 810 000
Çeltek	4,00	× 30 000	= 120 000
Linyit	8,24	× 80 000	= 659 200
Briket	11,89	× 40 000	= 515 600

8 104 800 liraya balığ olmaktadır.

Bu madde içinde bulunan diğer masraflara karşılık olan mütebaki tahsisat:

Alimentasyon masrafları	250 000	Lira
Beher tonu 700 liradan 1200 ton rezidü yağı	840 000	»
» 1000 » 350 » sürşof yağı	350 000	»
» 350 » 600 » ince rezidü yağı	210 000	»

1 650 000 liraya ve ayrıca katararın tenvir

ve teshin, fayraplık odun, üstüğü, gazyağı, benzin, mazot vesaire müstehlek mevad bedelleri ve bu maddeden ücretlerini alan depoların kömür tahmil ve tahliye ameleleriyle hütaahhitlere ödenmekte olan tahmil ve tahliye masrafları, şirket ve belediyelerden alınan elektrik cereyan bedelleri, işletme ve umumî idare binalarının kaloriferlerinde sarf ve istihlâk olunan kok kömürü gibi masraflara karşılık olarak :

365 625 lira el emeği.

565 000 lira malzeme.

930 625 liraya ve bundan başka 4 elektrik santralının işi ve amele ücretleri olarak da (97 500) lira ile;

Yol şubelerinin tenvir ve teshin müstehlek malzemesi için :	269 200
İstasyon ve ambarlarda sarfolunacak tenvir ve teshin malzemesi :	234 150
Kısım tababet ve eczaneleriyle, hastaneler tenvir ve teshin masrafları :	26 800
Haydarpaşa liman ve rıhtımının elektrik, su, kömür vesaire masrafları :	56 800
Merkez daireleriyle işletme merkez teşkilâtı müstehlek masrafları :	54 425

641 375 lira

ile beraber bu maddeden vuku bulacak bircümle sarfiyatı karşılayabilmek üzere (11 423 500) liraya katî ihtiyaç bulunmaktadır.

Fasıl : 7. - Madde — 3.

Bilet matbaası ücret ve masrafları

Bilet tabı işlerinde istihdam edilen işçilere ait ücretleri ve bilet tabı için ihtiyar edilecek masrafları ihtiva etmektedir.

Fasıl : 8. - Madde — 1.

Demirbaş eşyanın bakım ve tevidi

İstasyon ve ambarlarla depo ve atelyelerde ve işletmeler teşkilâtında bulunan bir çok servislerin yıpranmış demirbaş eşyanın hariçten malzeme mubayaasında çekilen müşkülât dolayısıyla mevcut demirbaş servetimizin hüsnü halde uzun zaman kabili istifade bulundurulmasını teminen tamirleri ci-hetine gidilmesi düşünülmüş ve bunun için madde tahsisatı (19 500) lira kadar arttırılmış bulunmaktadır.

Fasıl : 8. - Madde — 2.

Üst yapının bakım ve tecdidi

Balast ile ray, travers, küçük yol malzemesi ve makaslardan müteşekkil olan demiryol hatlarının bakım ve teedit masraflarının el emeği ve malzeme sarfiyatına karşılık olan bu madde için 1941 malî yılı bütçe kanunu ile (4 711 700) liralık bir tahsisat kabul buyurulmuştur.

Lâkin yolun bakım ve teedit işlerinde daimî olarak istihdam edilmekte olan amele ile yarma ve imlâların tahkimat, hafriyat, dere yataklarının ve karların temizlenmesi ve kar fırtınalarından kapanan yolların tekrar işletmeye açılabilmesi gibi muvakkat mahiyetteki işlerde çalıştırılan muvakkat ameleye eskisine nisbetle % 25 - 30 raddelerinde fazla bir ücret tesviye etmek zaruretleri mevcut bulunmaktadır. Bu vaziyet karşısında müseccel ve daimî mahiyette mütemadi tamirat ve bakım işlerinde çalıştırılmakta olan amelelerin de Barem kanununun çerçevesi dahilinde ücretlerini tezyit etmek, bundan başka işletmesi idaremize tevdi buyurulmuş olan Uzunköprü - Svilengrad anklavlarıyla Ilıca - Palâmutluk hattı normal bakım masraflarının da yukarıda maruz tahsisattan temini zorunda kalmış ve bu vaziyet muvacehesinde bütün şebekenin bakım ve teedit masraflarında kifayetsizlik gösteren bu tahsisatın tezyidi lüzumu hâsıl olarak bu maddeye (1 086 000) liralık munzam bir tahsisat arz ve teklif olunmuş bulunmaktadır.

1942 malî yılı için bu maddeye lüzumlu olan tahsisatın teklifinde, yukarıki sebepler altında yükselmiş olan amele ücret farkları ve 4178 numaralı kanunla müstahdemine verilmesi muktazi fevkalâde zamlar ve Uzunköprü - Svilengrad anklavlarının ve Ilıca - Palâmutluk hattı bakım ve teedit masrafları bu sene büyük bir şiddetle hüküm süren kışın tahtı tesirinde kapanan yollardaki yol malzemesinin tecdidiyle muhtelif ve ehemmiyetli mntakalarda yeniden yapılacak kar siperleri, trenlerin emniyet ve seyrü seferini temin maksadıyla yol çavuşları ve bekçi gibi müstahdemnin artırılması zaruretleri karşısında bu tahsisatın geçen seneye nazaran (1 872 300) lira miktarında artırılmasına katî ihtiyaç hâsıl olmuş ve bu suretle madde tahsisatı:

a) Yol çavuş, çavuş muavini, bekçi ücretleri	1 525 260
b) Amele ücretleri	3 083 300
c) Yol bakım ve teedit işlerinde kullanılan müstehlik malzeme bedeli	142 200
d) Balast bedeli	800 000
e) Yol alât ve edevatının tamiri için lüzumlu olan malzeme ve elemeği	106 000
f) Muhtelif ve ehemmiyetli mntakalarda yeniden tesisi zaruri olan kar siperleri masrafları	100 000
g) İnşaat dairesine verilecek normal bakım masrafları	27 240
h) Fevkalâde hallerin tesirleri altında yapılacak tahkimat masrafları	800 000
	<hr/>
	6 584 000

lirayı ihtiva etmek üzere ceman (6 584 000) lira olarak arz ve teklif edilmiştir.

Fasıl : 8 - Madde — 3.

Diğer tesisatın bakım ve tecdidi (elektrikli ve elektriksiz işletmeler masrafları liman, rıhtım, ve bilûmum deniz vasıtaları ve silolar masrafları dahil)

Şebeke üzerinde mevcut bileümle mebani, tesisatı snaiye, tüneller, köprüler, viyadükler, menfezler, vagon kantarları, döner köprüler ve telgraf hatları ve mümasili tesisatın bakım ve teedit işleri karşılığı elemeği ve malzeme masraflarını ihtiva eden bu maddeye mevzu 1941 malî yılı tahsisatı bakım ve teedit işlerinde kullanılan malzemenin devam eden dünya iktisadi buhranı dolayısıyla yüksek fiyatlarla temin ve tedarik edilmesi ve yukarıki maddede izah edildiği veçhile bu işlerde çalıştırılan amele ücretlerinin % 25 - 30 nisbetinde bir fazlalıkla tediye zaruretleri ve ayrıca da işletmesi idaremize verilmiş olan Uzunköprü - Svilengrad anklavlarıyla Ilıca - Palamutluk hattı üzerinde mevcut tesisatın normal bakım işleri karşısında vukubulacak masrafları karşılamağa müsait ve kâfi bir durumda bulunamamış olup bu maksadı ve aynı zamanda Büyük Millî Şefimizin emir ve işaretlerine imtisalen işçilere parasız yemek verilmesini temin etmek gayesiyle 1941 malî yılı tahsi-

satına ilâveten (1 280 000) lira miktarında munzam bir tahsisat talebi zorunda kalmıştır.

1942 malî yılı için bu maddeye icabeden tahsisatın talep ve teklifinde mâruz sebeplerin tesiri gözönünde bulundurulmuş olup ayrıca şebeke üzerinde yapılmakta olan bakım işlerinin kesafeti dolayısıyla yol atelyesi kadrosunun takviyesi, 4178 numaralı kanunla verilmesi muktazi fevkalâde zamlar ve muvakkat işlerde çalışan amele miktarının yükseltilmesi ve seyrü sefer emniyetinin bağlı bulunduğu telgraf hatlarının daimî kontrolunun temini için telgraf çavuş ve amelelerinin tezyidi lüzumu hasıl olmuş ve buna nazaran tatbik edilecek iş programı için elemeği ile malzeme sarfiyatında vukubulan tezayüdün ve işçilere verilecek parasız yemek masraflarını ihtiva üzere bu madde geçen seneye nazaran (999 300) lira fazlasıyla (2 616 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 8 - Madde — 4.

Muharrrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidı

Muharrrik ve müteharrik edevatımızın büyük, orta, cari tamir masraflarına karşılık olan bu madde tahsisatı mahiyet itibariyle malzeme ile elemeğinden müteşekkil bulunmaktadır.

İş hacmimizin gittikçe bir tevessü göstermesi mevcut muharrrik ve müteharrik edevatımızın da mütemadiyen tamirlerini icabettirmektedir. Bu maksatla bir taraftan büyük atelyelerle depolarımız işçi bakımından takviye edilmiş ve gece gündüz çalışma sistemi tatbik edilmiş bulunmakta olduğu gibi diğer taraftan 1941 malî yılı içinde yapmış ve yapmakta olduğumuz tamirat işlerinde kullanılan malzemenin bugünkü güç şartlar altında yüksek fiyatlarla tedarik edilmesi karşısında kalmıştır.

Bu sebeple bu maddeden vuku bulan sarfiyat yükselmiş olup tahsisatın sene sonuna kadar yapılacak masraflara kifayet edemeyeceği anlaşılmış ve bunun üzerine gerek bu şekildeki bir masraf artış farkı, Gerekse ahiren Almanlarla yapılan ticaret anlaşmasına müsteniden demiryolları malzemesi mubayaası için ayrılan kontenjandan yapılacak mubayaatı ve Büyük Millî Şefimizin emirleri icabı olarak işçilere verilecek parasız yemek masraflarını karşılamak üzere 1941 malî yılı için bu maddeye (3 582 000) lira miktarında munzam bir tahsisat istenmiştir.

1941 malî yılında tren kilometre ile lokomotif kilometre arasında görülen 1,42 nisbetindeki fark 1942 malî yılı zarfında da aynen görülecektir.

Bu cihetle 1942 malî yılı bütçemizin tanziminde de esas tutulan (25 000 000) tren kilometresi (25 000 000 × 1,42 = 35 500 000) lokomotif kilometresine tekabül edecektir. Orta ve büyük tamir gören makinalar için vasatı olarak 60 000 kilometre hesabıyla tamir edilecek lokomotif adedi 35 500 000

_____ = 600 ü bulacaktır.

60 000

Bu adedin 400 ü büyük ve 200 ü orta tamirdir. Ahvali hazıra sebebiyle malzeme, fiyat ve el emeği ücretlerindeki artışlar lokomotif ve vagon tamirâtı maliyetinin de yükselmesini intaç etmektedir.

Tamiratta kullanılan iptidai malzemedan en başta gelen demir fiyatının 5-6 misli artması, ayrıca 4178 numaralı kanunla memur ve müstahdemlere yapılan fevkalâde zamlar, Eskişehir ve Sivas atelyelerinin tam bir randımanla çalışacakları ve bu cihetle 400 büyük ve 200 orta tamir yapacakları için bu atelyelerde fazla mesai ve çift ekip tatbiki ve 800 ü yoleu ve servis, 5 000 i yük vagonu olmak üzere (5 800) vagon tamiri, motörlü vagon deposunun faaliyete geçmesi, işçi mevcudunun artırılması ve tamiratta kullanılan bilûmum malzeme ile motörlü vesait malzemelerinde ve amele ücretlerinde vuku bulan tahminin fevkindeki artışlar ile işçilere parasız olarak verilecek yemek bu madde tahsisatını arttırılmasını zaruri kılmış olup madde tahsisatının :

400 lokomotifin büyük tamiri	400 × 8875 =	3 550 000
200 » orta »	200 × 4750 =	950 000
800 yoleu ve servis vagonunun tamiri	800 × 1025 =	820 000
5000 yük vagonunun tamiri	5000 × 205 =	1 025 000
Motörlü vagonların tamiri		45 000
Mudanya - Bursa hattı vagon ve lokomotiflerinin tamiri		24 000
Haydarpaşa - Sirkeci, İzmir, Ankara elektrik santrallerinin loko- motif ve vagon elektrik tamir masrafları		22 500
Lokomotiflerin atelye ve depolarda carî tamir ve bakım masrafları		1 175 000
Atelye ve depolarda yoleu vagonlarının cari tamir ve bakım masrafları		300 000
Atelye ve depolarda yük vagonlarının cari tamir ve bakım masrafları		210 000
Depoların bu madde tahsisatından değiştirdikleri demirbaşlar, ma- kine ve vagon tathiratında çalıştırdıkları amele, lavajcı, ücretleri ve malzemesi, su tasfiye tesisatı masrafları ve hiç bir siparişe girmeyen masraflar karşılığı		742 000
İşçilere verilecek parasız yemek bedelleri		469 500
		<hr/>
		9 333 000
		<hr/> <hr/>

Gibi masrafları ihtiva etmek üzere ceman (9 333 000) lira olarak teklifi zaruri görülmüştür.

Fasıl : 8 - Madde — 5.

Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları

Yiyecek maddelerden mahsulâtı arziyenin tezyiden istihsali hakkında Hükümetçe kabul buyurulan ziraat seferberliği işlerinde idarenin de iştirakini temin maksadiyle arazi ve fidanlıklarımızdan âzami surette istifade edilmesi düşünülerek madde unvanı yukarıdaki şekilde tâdil edilmiştir.

Teklif edilen tahsisatla 1941 malî yılı için kabul buyurulan tahsisat arasındaki idare arazisinde yetiştirilecek mahsulâtı arziyenin ekim, biçim ve yetiştirilmesinde kullanılacak, tohum, malzeme ve ziraat işleri alât ve edevatı ile bu işlerde istihdam dilecek amele ücretlerinden ileri gelmektedir.

Fasıl : 9 - Madde — 1.

Transit vagonların edevat tadili ücreti

Harp vaziyeti dolayısıyla Basra körfezinden memleketimize yapılan nakliyatın artması neticesinde Irak demiryolları ile olan münasebetlerimiz de o nisbette çoğalmış ve çoğalmakta bulunmuştur.

Bir taraftan bunun zaruri bir neticesi olarak hatlarımıza transit suretiyle geçmekte olan vagonların adedi diğer taraftan işletmesi idaremize verilmiş bulunan Uzunköprü - Svilengrad kısmında bir müddettenberi kesilmiş olan münakalâtın bu sene tekrar başlaması üzerine hatlarımıza geçecek olan vagonların adedi de o nisbette artmış bulunacaktır.

Bu sebeple hatlarımıza geçen bu vagonlar adedleriyle mütenasiben tatili edevat ücreti de artacaktır. Nitekim Irak demiryolları ile olan münasebetlerimizin tevhit ettiği transit vagonları adedinin çoğalması neticesinde 1941 malî yılı içinde verilecek tatili edevat ücretini (50 000) liralık bir tahsisatla karşılamak mümkün olamamış ve bu sebeple (50 000) liralık munzam bir tahsisat daha istenmesi zorunda kalmıştır.

Binaenealeyh mücavir hatlarla olan münasebatımızdan mütevellit masrafları ihtiva eden bu maddeye (120 000) liralık bir tahsisat teklif edilmiştir.

Fasıl : 9 - Madde — 2.

Semplon ekspresi ağığından Türkiye hissesi

Semplon ekspresinin Yataklı vagonlar kumpanyası ile Franko - Elenik demiryolları şirketine ga-

ranti edilen muhtemel açıklardan ve trafik mümessil idaresi olan Fransız demiryolları Millî şirketinin temsil masraflarından Türkiye Devlet demiryollarına isabet eden hissenin katiyetle tesbiti mümkün olmadığından bu madde tahsisatı geçen sene olduğu gibi aynen teklif edilmiştir.

Fasıl : 9 - Madde — 3.

Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar.

Memleketimizle hemhudut olan mücavir Devletlerden Sovyet ve Franko - Elenik demiryolları ile, Cenup demiryolları arasındaki komşuluk münasebetlerini tanzim eden mukavelenamelerin hükümlerine göre tediyesi meşrut olan rödövanlar geçen sene olduğu gibi (8 000) lira olarak talep edilmiştir.

Fasıl : 9 - Madde — 4.

Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları

Beynelmîlel demiryolu münakalâtını tanzim eden ve bu münasebatın ihdas ettiği alacak ve borçları tasfiye eden demiryolu idareleri takas bürolarına iştirakimiz sebebiyle milletlerarası kabul tanzim olunan anlaşma esasları dahilinde tahakkuk eden boğlarımızın ödenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı geçen seneki gibi (6 000) lira olarak istenmektedir.

Fasıl : 10. - Madde — 1.

İrad getiren emlak resim ve vergileri

Bu madde tahsisatı, geçen sene ihtiyacımızı karşılayamaması üzerine (2 700) lira fazlasıyla (13 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl :10. - Madde — 2.

Kaza neticesinde ölen veya mâlûl kalanlara, nakil esnasında hasar veya ziyaa uğrıyan eşya sahiplerine verilecek tazminat

Bir taraftan iş hacminin büyümesi dolayısıyla artan hamule nakliyatını, diğer taraftan vakit vakit icra edilen askerî nakliyatı ve binnetice genişleyen işletme faaliyeti ihtiyaçlarını mevcut vagonlarımızın tam mânasıyla karşılayamaması, marşandiznakliyatının ve daima artmakta bulunan manevra hareketlerinin bir takım güç şartlar ve icaplar altında başarılmasına sebep olmaktadır.

Bu cihetle bu güç şart ve icaplar neticesi nakledilen eşyada bazı zaruri hasarlar başgöstermektedir. Nitekim 1941 malî yılı içinde bu gibi hasarların tazminleri bu maddeye mevzu tahsisatla karşılanamamış olduğundan bu maddeye (30 000) liralık munzam bir tahsisat talebine mecburiyet hâsıl olmuştur. Binaenaleyh, yukarıda maruz sebeplerin tahtı tesisinde vuku bulacak hasarat ve ziyat tazminatını hak sahiplerine ve kaza neticesinde ölenlerin vârislerine ve mâlûl kalanların kendilerine verilmesi gereken tazminatı, vaktinde ödemek imkânlarını temin bakımından madde tahsisatı (35 000) lira olarak istenmektedir.

Fasıl : 10. - Madde — 3.

Eski seneler borçları

Muhtelif senelerde, senesi zarfındaki tahsisattan ve 1042 numaralı teşkilât kanunumuzun 43 ncu maddesi mucibince bunu takip eden üç sene zarfında da ait olduğu tertiplerdeki tahsisattan ödene-
miyerek dünyaya kalmış olan bazı masrafların ödenmesine mahsus olan bu madde tahsisatı 1942 malî yılı zarfında bu şekilde tahakkuk edecek borçları tesviye etmek maksadiyle (11 800) lira fazlasıyla (22 000) lira olarak teklif edilmektedir.

Fasıl : 10 - Madde — 4.

Reddiyat ve bilet satışı aidatı

Teşviki sanayi kanunundan istifade eden müesseseler hesabına yapılacak nakliyattan iade edilecek nakil ücretlerinin muayyen yüzdeleri, yoleu nakliyatını arttırmak gayesiyle muhtelif seyahat acenta ve büroları vasıtasıyla sattırılan biletlerin bedelleri üzerinden mukavelenameleri mucibince tediyesi meşrut komisyonlar, büyük ölçüde nakliyat yapanlara tenzilâtlı tarifelerin koymuş olduğu esaslar dairesinde verilecek primler ve bazen tarifelerin yanlış tatbikından mütevellit reddiya-

ta mahsus olan bu madde tahsisatı geçen sene sarfiyatından alınan neticeye göre daha noksan teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde — 1.

Posta, telgraf ve telefon ücretleri

İş hacminin büyümesi çalışma tarzlarında büyük bir süratin elde edilmesini zaruri kılmış olduğundan bu maksadı teminen seri muhabere ve mükâleme vasıtalarından geniş mikyasta istifade edilmektedir.

Bilhassa uzak merkezlerde bulunan teşkilât istasyonları ile edevat tevzii işlerinin süratle icrası için yapılan mükâlemeler telefon ücretlerinin çoğalmasını intaç etmiş olduğundan bu madde tahsisatı geçen seneye nazaran (10 000) lira daha artırılmış ve (40 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde — 2.

İlân ücretleri

Arttırma, eksiltme ve ihale kanunları dahilinde yapılacak mubayaata ait ilânatin ücretleri taallûk ettiği tertiplerden ödenmekte ve geçen sene bu maddeden yapılan sarfiyat tahsisatın arttırılmasını icabettirmekte olduğundan tahsisat aynen geçen seneki gibi (16 000) lira olarak istenmiştir.

Fasıl : 11. - Madde — 3.

Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri

1941 malî yılı tahsisatı olan (25 000) lira aynen teklif olunmaktadır.

Fasıl : 11 - Madde — 4.

Faiz, aciyo ve akçe farkları

Milletlerarası nakliyatın icaplarından doğan borçlarımızın tesviyesi için muktazi serbest döviz primlerinin bir defada istihsali mümkün olamadığından ödenmesi zaruri bulunan faiz ve banka komisyonu gibi masraflar karşılığı olarak tahsisat geçen seneki miktar üzerinden (15 000) lira olarak istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde — 5.

Sigorta ücret ve sermayesi

Şebekemizin muhtelif mahallerinde sigorta edilecek kıymetlerin geçen seneye nazaran artmış olmasına ve yeni inşa edilmiş olan umumî idare binasının da bu kıymetlere iltihak edeceğine binaen bu madde tahsisatı geçen seneye nisbetle (65 000) lira fazlasiyle (150 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11 - Madde — 6.

Temsil masrafları

İdaremizin diğer teşkilâtle temasından mütevellit temsil masrafları için 1941 malî yılında kabul buyurulan tahsisat sarfiyata kifayetsizlik göstermiş olduğundan tahsisatın bu sene (500) lira daha arttırılarak teklifine lüzum hâsıl olmuştur.

Fasıl : 11 - Madde — 7.

Beynelmillel demiryolu teşekkül ve kongrelerine iştirâk masrafları

Beynelmillel demiryolu kongre ve teşekküllerine idaremizi temsilen iştirâk edecek memurların masraflarına karşılık olan bu tahsisatı yine bu seneki gibi (15 000) lira olarak istenmektedir.

Fasıl : 11 - Madde — 8.

Pasif korunma tertibatı masrafları

Mahiyet itibariyle pasif korunmaya dahil bulunan (Zehirli gazlerden korunma) ibaresi terk edilerek madde ünvanı daha umumî bir şekilde ifade edilmiş olup pasif korunma tertibatının bir mik-

tar daha tevsiini teminen tahsisatı geçen seneye nazaran (30 000) lira fazlasıyla (50 000) lira olarak teklif edilmiştir.

Fasıl : 11. - Madde — 9.

Mebaniicarı

İdarece büro olarak kiralanmasında zaruret bulunan mebaninin kira ücretlerinin tediyesine mahsus olan bu maddenin 1941 malî yılı tahsisatı sarfiyatına kifayetsizlik göstermiş olduğundan bu sene (3 500) lira arttırılarak (11 500) liralık bir tahsisat arz ve talep edilmiştir.

Fasıl : 11. - Madde — 10.

Müteferrik masraflar (Misafir kabul masrafı dahil)

Bu madde tahsisatı her sene bütçe kanunlarımızla istihsal edilen salâhiyetlere göre Türk toprakları haricinde bulunan demiryolu kısımlarında vazife gören bir kısım memur ve müstahdemlerimize, hastaneler başhekimliklerinin ücretlerine ilâveten verilecek tahsisatı, Cumhuriyet bayramlarının, yıl dönümlerinin tesit masraflarını, misafir kabul, resmi küşat masraflarını, idare memurlarının içmekte olduğu su bedelâtını, yatakhaneler, servis vagonları çamaşırlarının yıkanma masraflarını, tercüme, abone bedelleri ile fotoğraf ve matbu eserler ve İzmir fuarına iştirak masraflarını, tahlil, vazife icapları olarak şehir dahilinde yapılan nakliyatın otomobil, araba, otobüs ücretlerini, evrakı müsbitenin nakil masraflarını, hariçten mubayaasına zaruret bulunan takvim bedelâtını ve mahiyeti itibariyle diğer maddeler mevzuuna dahil olmayan bileümle sair masrafları ihtiva etmektedir.

İşletme idaremize verilmiş olan Uzunköprü - Svilengrad arasında ve Türk toprakları haricindeki demiryolu kısmında vazife gören idaremiz memur ve müstahdemlerine verilmesi lâzımgelen tahsisatın ilâvesi ve aynı zamanda iş hacminin büyümesi üzerine yatakhaneler adedinin ve levazımının arttırılmış olmasından mütevellit masraflar gibi sebepler ve ayrıca malzeme fiyatlarında görülen daimî yükselme, çamaşır yıkanma ücretlerinin veya buna mümasil hizmetler için harice verilen ücretlerdeki artışlar gözönünde tutularak tahsisatın (90 000) lira kadar arttırılması zaruri bulunmuş ve (134 000) lira olarak teklifi lüzumu hâsıl olmuştur.

Fasıl : 11. - Madde — 11.

Gayri melhuz masraflar

Mahiyet ve miktarlarının bütçenin tanzimi esnasında tâyinine imkân bulunmamakla beraber sene içinde zuhur ve tahakkuku kabil olabilen masraflarla Umumî muhasebe kanununun 59 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince mahkeme ilâmına müstenit borçların alâkalı tertibinde tahsisat bulunması veya bu tertiplere münakale yapılması da mümkün olmayan hallerde bu maddeden ödenebilmesi için tahsisat geçen sene olduğu gibi (3 500) lira olarak teklif edilmiştir.

Kısım :II

Fasıl :12

Mubayaa olunan hat ve limanlarının senelik faiz ve itfa karşılıkları vesair masrafları

Hususi kanunları mucibince mubayaa olunan demiryol ve liman şirketlerinin, mukavelenelerinde tâyin edilen, senelik taksitleri bu fasıl tahsisatından ödenmektedir. Bu mukavelenelere nazaran şirketlere :

Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana demiryolları ile Haydarpaşa limanı ve Şark demiryollarının bir senelik taksitleri.

11 059 008,40 İsv. fr. 3 395 458 T. lirası tut-
olup maktadır.

İzmir - Kasaba ve temdidi demiryolu şirketlerinin senelik taksiti.

12 665 000 Fr. fr. 372 719 » »
olup

Aydın demiryolu şirketinin senelik taksiti.

146 440 Sterlin 767 638 » »
olup

4 535 815 » »

Emarjman :

Lira

Anadolu, Mersin - Tarsus - Adana, Haydarpaşa şirketleri emarjman masrafları.

10 000

Aydın demiryolu şirketi emarjman masrafları.

5 000

Şark demiryolu şirketi » »

2 850

17 850

17 850

4 553 665 liranın

ödenmesi zaruri bulunmakta olup fasıl tahsisatı; taksitlerin tediye tarihlerindeki kurlar üzerinden tahassülü muhtemel farkları karşılamak üzere konulan (55 816) lira ile beraber ve geçen seneye nazaran (109 560) lira fazlalıkla (4 609 481) lira olarak istenmiştir.

Kısım : III

Fasıl : 13

Demirbaş tezyidi

Sermaye ve servetlerimiz meyanında bulunan kıymetler arasında mühim bir yer işgal eden demirbaş eşya, alât ve edevat her sene bütçesine konan tahsisatı ile peyderpey tedarik edilmekte ve bu kıymetlere ithal edilmektedir. Alâkadar fasıl ve madde esbabı mucibelerinde de tebarüz ettirildiği veçhile her sene daha fazla bir şekilde inkişaf eden iş hacmimize göre her işten de daha fazla bir randıman alınması ve bunun için de lüzumlu olan vesaitin temin ve tedariki tabii ve zaruri bulunmakta ve bunun için de takriben (1 600 000) liraya ihtiyaç bulunmakta ise de, ahvali hazır dolayısıyla bunların hepsinin tedarik ve teminine imkân hâsıl olamayacağından :

Büyük ve orta tamiratı yapan büyük atelyelerimizle cari tamiratı yapan depo ve depo atelyelerinin mutaç oldukları demirbaşlar için 406 976

Yol başmüfettişlikleri ve şubaları için 265 668

Eskişehir, Ankara hastanesiyle şebeke üzerinde bulunan bütün sıhhat servisleri için muktazi alât ve edevat ve teçhizatı fenniye için 176 563

Vagon muşambaları, hat komutanlıkları demirbaşları, sabit ve seyyar telgraf makinaları, imdat sandıkları, vagon zincirleri, askerî makaslar demirbaşları, yangın söndürme edevatı, yatakhaneler için yatak ve teferruatı, trenlerin ve hamulenin emniyetle seyrü seferi bakımından lüzumlu olan demirbaşlar için 275 916

Malzeme dairesi laboratuvarı alât ve edevatı fenniye ve teçhizatı 67 500

Haydarpaşa limanı ve silolarına muktazi demirbaşlar için 5 831

Merkez daireleriyle 11 işletmeye muktazi yazıve hesap makinaları ve mümasili demirbaşlar için 62 546

Ceman 1 261 000

liralık bir tahsisata katî ihtiyaç hâsıl olmaktadır.

Fasıl : 14 - Madde — 1.

Muhtelif yeni inşaat ve tesisat

Gerek şirketlerden alınan hatların noksan veya tebdile muhtaç tesisatını gerekese yeni inşa edilen hatların yeni tesis ve inşaat ihtiyaçlarını karşılamak üzere tesbit edilen programa göre bu maddeye (2 000 000) liralık bir tahsisatın konması lâzımgelmekte ise de, bugünkü şartlar altında

İstenilem malzemenin tamamen tedariki mümkün olamadığından, hangar, ambar, peron, rampalar, su ve elektrik tesisatı, geçitler, yatakhaneler, lojmanlar ve büfeler gibi ihtiyaçları temin etmek üzere geçen seneye nazaran (40 000) lira fazlasıyla (800 000) lira teklif edilmektedir.

Fasıl : 14. - Madde — 2.

Fidanlıklarda yapılacak muhtelif inşaat ve tesisat

Fidanlıklar ve ziraat işlerinin Ankara'da temerküz ettirilmesi mukarrer bulunduğundan tesisi icabeden bir daire ile Malatya, Samsun ve Kayseri fidanlıkları âmir ve fen memurları lojmanlarıyla Haydarpaşa ve Ankara fidanlıklarının ser ihtiyaçlarını karşılamak ve geçen senenin aynı olmak üzere (50 000) liralık bir tahsisat istenmektedir.

Fasıl : 15.

3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları

Alman ticaret anlaşması mucibince 1941 malî yılında idaremize teslim edilmesi lâzımgelirken muhtelif sebeplerle teslim edilemeyen (15) lokomotif, (125) yük vagonu, (6) motörlü vagon, (6) romork, (6) motörlü tren, (2) kantar ayar vagonunun navlun ve sigorta ücretleri vesair masrafları ile son Alman - Türk ticaret anlaşmasına müsteniden yeniden sipariş edilecek muharrik ve müteharrik alât ve edevat bedelleri olmak üzere (3319) numaralı kanun mucibince bir senede âzami verilecek (4 000 000) lira ve yine bir senede verilmesi lâzımgelen (300 000) lira gümrük resmi ile beraber ceman (4 300 000) lira talep ve teklif edilmiştir.

Fasıl : 16.

3980 sayılı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları

İngiliz firmaları tarafından Fransızlar hesabına imal edilip de 3980 numaralı kanunla Hükûmetimize mubayaası kabul olunan (22) lokomotif ve (650) yük vagonundan 1942 malî yılı içinde teslimi mukarrer (11) lokomotif ile (364) vagonun idarece ödenecek % 40 bedelleri vesair masraflarını karşılamak üzere bu fasla geçen seneki tahsisata nazaran (700 000) lira noksaniyle (1 300 000) lira istenmektedir.

Fasıl : 17.

Ankara Gar, büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye

Hükûmet merkezine lâyük ve bilhassa yabancılar için cazip bir şekilde işletilmesine devam olunan gar gazinosunun intizam, temizlik ve mükemmeliyetini muhafaza ve idâme bakımından geçen senenin aynı olarak (20 000) liralık mütedavil bir sermaye arz ve teklif kılınmıştır.

Kısım : IV

Fasıl : 18

Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları

Bu işletmenin ücret ve yevmiyeleriyle sair umumî masrafları karşılığını teşkil eden iki maddelik tahsisatından yapılan sarfiyata göre tezyidi icabettirecek bir cihet görülmemiş ve geçen senenin tahsisatı aynen teklif edilmiştir.

Bununla beraber 1 nci maddesinde görülen (8 200) lira fazlalık 4178 numaralı kanunun icaplarını yerine getirmek üzere verilecek fevkalâde pahalılık zammından mütevellit bulunmaktadır.

Kısım : V

Fasıl : 19

Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı

Bütçe yekûnumuzun tezayüdü ile mütenasiben artan varidat fazlalariyle karşılanması mümkün olmayacağından bu hizmetlerin kısmen normal bütçemizde ağılacak bir fasla geçen senelerden müdevver olup tahsisat kaydedilmemiş olan varidat fazlalari karşılık gösterilmek suretiyle vazedilecek tahsisatla karşılanması için kanun projesininin 5 nci maddesinde yazılı olduğu veçhile taahhüdât ve sarfiyatın kısmî karşılığını teşkil etmek üzere (8 000 000) liralık tahsisat vazedilmiş bulunmaktadır.

Fasıl : 20

1715 sayılı kanununun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı

Bütçe yekûnumuzun tezayüdüyle mütenasiben artan % 1 ler olup (768 119) lira olarak tahsisat konmuş bulunmaktadır.

1942 yılı bütçesi varidat esbabı mucibesi

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçesinin varidat tahminini yaparken 1940 malî yılı varidatının katî rakamlariyle 1941 malî yılının yedi aylık rakamları elimizde bulunuyor. Ancak, millî ve beynelmilel şartların doğurmuş olduğu bugünkü kesif nakliyat durumu ne geçen senelerin kilometre başına isabet eden varidat vasatisini 1942 malî yılının vasati işletme tûlü ile zarbetmek suretiyle varidat tahminine ne de içinde bulunduğumuz malî yıl varidatının önümüzdeki yılın muhammen rakamı olarak kabulüne müsait görünmektedir.

Demiryollarımızın iş hacminde husule gelen gelişmede yurdun muhtelif sahalarındaki inkişafın çok mühim tesirleri olduğu en sathi bir müşahede ile dahi tesbit olunabilir. Bununla beraber Kara ve deniz nakil vasıtalarının faaliyet sahalarından demiryollarına intikal eden munzam trafik ile ekseri nakliyatı en mühim âmîl olarak hesaba katmak lâzımdır. Hükûmetçe mubayaa edilerek 29 ilkteşrin 1941 de işletmeye açılan Ilıca - Palamutluk hattının ayda 4 - 5 bin liradan ibaret olan varidatını demiryol umumî gelirini yükseltici bir unsur olarak görmek mevzuubahis olmayacağı gibi yeniden işletmeye açılan kısımlarda trafik kesafeti üzerinde mühim tesirler yapmayıacaktır.

Nakliyata tesir eden bugünkü şartların önümüne bağlı bulunmak itibariyle nakliyatın inkişafı tahavvül derecesi dünyanın siyasi ve iktisadi durumuna bağlı bulunmak itibariyle nakliyatın inkişafını kabule müstenit varidat tahmini yerine katî rakamlara dayanır bir tahmin yapmak daha doğru görülmüştür.

1941 malî yılının ilk yedi aylık nakliyatı, malî yıl sonuna kadar katedilecek tren kilometrenin 25 milyona yaklaşacağını gösteriyor. Binaenaleyh mübalâgasız bir tahmin ile 1942 malî yılı iş hacmini 25 milyon tren kilometreye göre kabul etmek hatalı sayılmaz. 1941 yılı katî hesapları henüz malûm bulunmadığından katî olarak tesbit edilen 1940 malî yılı varidatının beher tren kilometreye isabet eden miktarını varidat ölçüsü olarak kabul etmek yerindedir. Haydarpaşa ve Derince limanlariyle iskeleler ve müteferrik hasılat hariç olmak üzere 1940 malî yılının asıl demiryolu varidatı (56 637 162) lira ve bu yıl zarfında katedilen tren kilometre (21 500 000) olduğundan beher tren kilometre (2,60) liralık varidat isabet etmektedir. Bu varidat vasatisinin önümüzdeki sene için kabul edilen (25) milyon rakamı ile zarbedilmesi suretiyle demiryol varidatının (65 000 000) liraya varacağı tesbit edilmiş olur.

Umumî bir görüşle varılan bu neticeyi bir kere de hasılat menbalarına nazaran incelemek faydalı olacaktır. Bu bakımdan yapılacak tahlil ve tetkiki kolaylaştırmak üzere hasılat menbalarından her birini alâkadâr eden tarifeler üzerinde son bir yıl içinde yapılan değişiklikler ve bu değişikliklerin ana hatları ile sebep ve mahiyetleri aşağıda arz edilmiştir:

Tarifeler :

Geçen senelerde olduğu gibi bu yıl da bir evvelki malî yılda tatbik edilen tarifelerin bazılarında, iktisadi mütalâa ve mülâhazalarla veya umumî münakalât şartlarına tevfiik edilmek üzere değişiklikler yapılmıştır.

Kömür fiyatlarının yükseltilmesi ve diğer işletme malzeme fiyatlarında gittikçe artmak istidadında olan bir tereffü görülmüş üzerine esas tarife ile bazı tenzilli tarifelerin yalnız nakil ücretlerine münhasır olmak üzere sureti umumiyede % 5 zam yapılmıştır.

Diğer tarife tadilatı sırasıyla aşağıda izah edilmiştir.

Yolcu tarifeleri :

Fevkalâde ahvalin tesiriyle deniz nakliyatının yok denilecek derecede azalması diğer kara nakil vasıtalarından bir kısmının benzin tahdidatı, ciheti askeriyece satın alınması, yedek malzeme bulunmaması ... gibi sebeplerle faaliyetten çekilmesi neticesi olarak demiryollarımızla nakliyat ihtiyacı hatlarımızın nakil kabiliyetini aşmıştır.

Bu vaziyet karşısında bir taraftan askerî münakalâta imkân vermek diğer taraftan da halkın muhtaç olduğu hayati maddelerin naklini temin etmek için daha fazla eşya treni tahrik edilebilmek üzere bir kısım yolcu trenleri seyrüseferden kaldırılmıştır.

Bu sebeplerle trenlerde en yüksek haddini bulmuş olan izdihamı azaltmak için lüzumsuz seyahatlere mâni olacak tedbirlerin alınması icab etmiştir. Binaenaleyh yolcu tarifelerinde yapılan şu tadilatın bir kısmı bu sebeplere de dayanmaktadır.

1. 1. X. 1941 tarihinden itibaren halk ticaret biletleri, grup ve aile grupu biletleri kaldırılmıştır.

2. 1. X. 1941 tarihinden itibaren amele gruplarına ait tarife, kömür havzasındaki amele ihtiyacı nazara alınarak Çankırı - Zonguldak - Ereğli kısmına münhasır olmak üzere tadil edilmiştir.

3. 10. II. 1942 tarihinden itibaren gidiş - dönüş biletleri kaldırılmıştır.

4. 20. II. 1942 tarihinden itibaren gidiş ücretleri % 20 raddesinde yükseltilmiştir.

5. Hatlarımıza civar mahallerde tesis edilen her türlü snai zirai ve ticari müesseselerin daimî işçilerine, işlerinin başına yorulmaksızın giderek daha fazla randıman vermelerine imkân bahsetmek için fevkalâde tenzilâtli işçi aylık seyahat kartları ihdas edilmiştir. Bu tarife 1. IX. 1941 de meriyete konulmuştur.

6. Mektep bulunmayan yerlerden mektep bulunan mahallere her gün gidip dönecek talebeğe mahsus aylık abonman kartları tarifesi, 70 den 100 kilometre mesafelere ve umumî tatil devresinde ikmal kurslarına devam eden talebeğe teşmil edilerek tevsi edilmiştir. 1. IX. 1942 den itibaren tarife bu tadilatla tatbik edilmektedir.

7. Sirkeci - Küçükçekmece banliyö tarifesi Küçükçekmece 25 nci kilometre arası için yeni ücretler tesbit edilmek suretiyle tevsi edilmiştir. Bu suretle 1. I. 1942 tarihinden itibaren Küçükçekmece köyü ile alâkalı seyahatler daha ziyade kolaylaştırılmıştır.

8. Çok mühim olan seyahat ihtiyaçlarını süratle ve ucuz temin etmelerindeki umumî menfaatler gözönünde tutularak gazetecilere; kaldırılan halk ticaret biletlerinden % 80 nisbetinde tenzilâtli olmak üzere gazeteci 15 günlük ve aylık seyahat kartları ihdas edilmiştir. Ve 1. X. 1941 denberi satılmakta olan bu seyahat kartları, ayrıca munzam bir ücret verilmeksizin sürat kartlarında da muteber tutulmuştur.

9. Gazete satışlarını temin eden müvezzilere; sattığı gazetenin intişar ettiği mahaldeki istasyondan her istikamette âzami 25 kilometrelik mesafelere şâmil olmak üzere çok ehven ücretli müvazzi aylık seyahat kartı ihdas edilmiş ve 1. III. 1942 de meriyete konulmuştur.

10. Bu sene zarfında idaremize intikal eden Ilıca - Palamutluk hattına, Erzurum - Sarıkamış hattının esas tarifeleri verilmiş ve bundan tenzilli olmak üzere de ayrıca 1. I. 1942 tarihinden muteber bir tenzilli yolcu tarifesi yapılmıştır.

11. Trabzon - Erzurum İran hudud transit yolu vasıtalarına mahsus tarife, kış aylarında tabik edilmek üzere bir misli yükseltilmiştir.

Eşya tarifeleri:

Kömür fiyatlarına yapılan zam münasebetiyle esas ve tenzilâtli tarifelerin ücretlerine munhasır olmak üzere yapılan % 5 zamdan başka eşya tarifelerinde sureti unumiyede bir zam yapılmamıştır.

Eşya tarifelerinde şu tadilât yapılmıştır:

1. 600 kilometreye kadar esas tarife hükmünde bulunan umumî eşya tarifesi ücretleri değiştirilmemek şartıyla ve 1 . II . 1942 tarihinden muteber olmak üzere yeniden tertip edilmiştir.

2. Odun tarifesine, (Sellüloz istihsaline mahsus odun) ile (barut imaline mahsus odun) ilâve edilerek tarife tevsi edilmiştir.

İzmit kâğıt fabrikaları ile Küçükoyzgat barut fabrikalarının ham madde ihtiyacını temin için yapılan bu tadilât, 15 . II . 1941 den muteberdir.

3. Zahire tarifesinde, perakende suretiyle sevkedilecek zahirelerin, % 5 nisbetinde yapılan umumî zamdan hariç kalması için tadilât yapılmış ve Ziraat vekâletinin gösterdiği lüzum üzerine yapılan tetkikat neticesinde tarifeye (15 . II . 1942 den itibaren (Yonca, koringa ve hayvan pancarı) tohumları da ithal edilmiştir.

4. İzmir mintakasında âzami 300 kilometrelik mesafe dahilinde yapılan (Meyan kökü) nakliyatının, Mersin, İskenderun veya Basra üzerinden ihraç edilmesi lâzımgeldiğine göre daha fazla mesafelerde yapılacağı anlaşılmış ve bu ihracat maddesinin ihracına imkân vermek için, (300) den fazla kilometreler için ayrıca % 50 tenzilât yapılmıştır. Yeni tenzilât 1 . IX . 1941 den muteberdir.

5. Ağır cisimlerin daha ziyade büyük smai tesislere ve fabrikalara ait olduğu ve bunların istimal edildikleri müessese ve teşekküllerin demiryolları için bir trafik kaynağı olduğu nazara alınarak bu cisimlere tatbik edilen ücretler yeniden tetkike tabi tutulmuştur. Neticede, bir vagon yükü teşkil edecek ağırlık ve hacimde olanlardan, seyri âdi tarife dahilinde tabi olduğu sınıflara göre tenzilli umumî eşya tarifesi üzerinden ayrıca zam yapılmaksızın ücret alınması ve bazı şartlarla bu cisimlerin perakende suretiyle de nakledilebilmesi muvafık görülerek tarifesi yeniden tertip edilmiştir.

Bu tarife 1 . II . 1942 den itibaren meriyete konulmuştur.

6. İnşaatta kullanılan bazı maddelere mahsus tarifede (Ateş toprağı) ile (Ateş tuğlası) adı nevilerinin bulunduğu dereceden bir yüksek ücret derecesine konulmak, en yüksek ücrete tabi maddenin ücreti tatbik edilmek şartıyla tarifeye dahil maddelerden herhangi birinde birer miktar konulmak suretiyle bir vagon yükü teşkili kabul edilmek suretiyle tadilât yapılmıştır. 10. III. 1942 den muteberdir.

7. (Yerli maden suyu) tarifesinde, tarife şartı mucibince parasız taşınacak boş kapların miktarının tâyininde hissedilen müşkülâtı bertaraf etmek üzere perakende ve tam vagon yükü nakliyatında parasız taşınacak boş kapların miktarı tâyin edilmek suretiyle tadilât yapılmıştır. Bu da 1. II. 1942 den muteberdir.

8. İzmir'den ihraç edilen mühim ihracat maddelerimizden bir kısmı da palamut, Çam kabuğu ve bunların müştaklarıdır.

Son zamanlarda Mersin ve İskenderun'dan Mısır'a ihraç için yapılan teşebbüsleri teşvik etmek maksadiyle (Palamut unu) ve (Çam kabuğu unu) maddelerinin tarifeye içtali ve yapılan tetkikatta yüksek kıymeti dolayısıyla tenzilâttan müstağni görülen (Palamut hulâsası) maddesinin de tarifeden çıkarılması suretiyle tarifesi 1. II. 1942 den muteber olmak üzere tadil edilmiştir.

9. En mühim seyri tarifelerimizden biri olan (Taze ve yaş meyve, sebzelere, etlere, balıklara, vurulmuş ve kesilmiş kümes hayvanlarına, süte, yoğurda, buz ve kara) ait olan tarife de yeniden tertip edilmiştir.

Meyve ve sebze vasıtaları tamamiyle tâyin ve izah edilemeyen bazı maddeler yeni tarifede tasrih edilmiştir.

Eyvelki tarifenin her mesafede aynı miktarda olan ton kilometre ücreti bu tarifede 800 kilometreden sonra mesafe ile daha ziyade tenzilâtli olan bir bareme tabi tutulmuştur.

Tarife vahitlerine ait kesirlerin yuvarlatılmasından dolayı ücretlerde ilk mesafelerde hafif bir yükseliş olmuştur. 800 kilometreden sonra umumî tenzilât yapılmıştır.

Erzurum - Divrik kısmından sevkedilecek (Elma) lar için hususi tenzilli ücretler tesbit edilmiştir.

(Portakal, limon, mandalina, turunc ve ağaç kavunu) maddelerine ait tarife lâğvedilmiş ve bu maddeler, bu tarifede, tarifenin umumî ücretlerinden başka tam vagon yükü olmak şartıyla hususi bir ücrete de tabi tutulmuştur. Yeni tarife 15. I. 1942 de meriyete girmiştir.

10. Karabük demir ve çelik fabrikaları müessesesine ait nakliyata tatbik edilmekte olan tarifeden, bu fabrikaların tesisinde kullanılan montaj aletleri de 31. XII. 1942 tarihine kadar iade edilmek şartıyla istifade ettirilmiştir. Ve Karabük istasyonu ile ilgili nakliyata munhasır olan bu tarife ahiren işletmeye açılan Ülkü istasyonuna da 1. III. 1942 den itibaren teşmil edilmiştir.

11. Ilıca - Palamutluk hattında nakledilecek (tuz, perina, ham zeytin ve boş ambalaj) için tenzilâtli bir tarife ihdas edilmiştir. 29. X. 1941 den muteberdir.

12. Ana hat istasyonları ile Avrupa hattı istasyonları arasındaki doğru nakliyata mahsus tarife, beynelmilel nakliyata da teşmil edilmiştir.

13. Mevcut vagonlardan daha ziyade istifade edebilmek için, 1. VI. 1941 den itibaren tahmil ve tahliye müddetlerinin (4) saate kadar indirilebilmesi tekerrür ettirilmiştir. Aynı sebeple vaktinde tahmil veya tahliye edilmeyen vagonlardan alınmakta olan tatili edevat ücretleri 10. III. 1942 tarihinden itibaren 72 den fazla olan saatler için bir misli yükseltmiştir.

Varidatın muhtelif membalaragöre tahlil ve tetkiki

Yolcu :

Devlet demiryolları bütçesinin (B) cetvelinde (Demiryolları işletme hasılatı) unvanı ile mevzu 1 nei faslın 1 nei maddesini yolcu varidatı teşkil eder.

1940 malî yılının yolcu hasılatı (18 805 699) liradır. 1941 yılının varidat seyrine göre mazbatalı askerî nakliyat hariç olmak üzere yolcu varidatı, (20) milyon liraya yaklaşacaktır. Bu miktara beher ay 400, 500 bin liralık mazbatalı askerî yolcu varidatı da ilâve edilmek icabeder. Müteakıplarda aylarda askerî nakliyat aynı şekilde devam ettiği takdirde bütün yolcu varidatının (25) milyon liraya varması muhtemeldir. Ancak tarifeler kısmında arz ve izah olunan değişiklikler ve yolcu trenlerinin azaltılmış olması ve varidatın mühim bir kısmının askerî nakliyattan mütevellit bulunması gözönünde tutulmak suretiyle önümüzdeki malî yıl yolcu varidatı (22 500 000) lira üzerinden tahmin edilmiştir.

Yolcu ağırlığı :

Varidat bütçesinin birinci faslının 2 nei maddesini teşkil eden yolcu ağırlığı hasılatı 1940 bütçesinde (300 000) lira tahmin edildiği halde bu yıla ait varidat rakamı (504 962) liradır.

1941 bütçesinin muhammen yolcu ağırlığı varidatı da (450 000) lira olduğu halde malî yılın yalnız 7 aylık varidatı bu miktarın (50 000) lira kadar üstünde bulunuyor. Geçen senenin ilk yedi aylık varidatı ile son beş aylık varidatı arasındaki nisbete nazaran yapılacak bir hesap yolcu ağırlığı varidatının 1941 malî yılı sonunda (900 000) liraya yükseleceğini göstermekte ise de, tren seferlerinin tahdidi ve bilet ücretlerine yapılan zamlardan dolayı adedinde muhakkak olan azalma bu miktar varidatın elde edilmesine müsait talâkki edilemez. Bu itibarla 1942 malî yılı varidatının (600 000) lira olarak tahmini isabetli görülmüştür.

Mesajeri :

Mesajeri nakliyatı varidat bütçesinde 1 nei faslın 3 nei maddesinde kayıt görmektedir. 1940 malî

yılında bu varidat menbaından beklenen gelir (450 000) lira idi. Varidat katî rakamı da bu muhammen miktarı ancak (18 000) lira kadar tecavüz etmiş bulunuyor. 1941 malî yılının ilk yedi aylık varidat yekûnu (300 000) lirayı bulmuştur. Geçen 1940 malî yılının ilk yedi aylık varidatı ile son beş aylık varidatı arasındaki nispet veya başka bir ifade ile aynı senenin varidat seyri nazarı itibara alınırca 1941 malî yılı mesajeri varidat hesabının da bütçe muhammenatının biraz fazlasıyla kapanacağı anlaşılacaktır. Bununla beraber tahminlerimizde kabul ettiğimiz itidal prensibi 1942 bütçesinde mesajeri varidat rakamının geçen sene gibi bırakılmasını istilzam eder.

Seyri seri :

Varidat bütçesinin birinci faslının 4 neü maddesini seyri seri nakliyattan mütevellit varidat teşkil eder.

1940 malî yılına ait seyri seri nakliyatından, bütçe muhammenatının (1 402 309) lira fazlasıyla (3 402 390) lira elde edilmiştir. 1941 malî yılının daha 7 nei ayı sonunda seyri seri varidat yekûnu (2 000 000) lirayı tecavüz etmiş bulunuyor. Geçen senelerdeki varidat seyrine ve nispetlerine göre seyri seri nakliyata ait varidat yekûnunun bütçe muhammenatından (800 000) lira kadar fazla olacağı anlaşılmaktadır.

Binaenaleyh, 1942 malî yılında seyriseri nakliyat gelirinin fiili vaziyete nazaran (3 250 000) lira olarak tahmininde herhangi bir ifrat veya mübalâğa mevzuubahis olamaz.

Seyri hafif :

Demiryolu, içtimai ve iktisadi bünyemizin en mühim nakil mütaahhidi olduğu gibi seyri hafif nakliyatı da demiryol hizmetinin içinde en geniş yeri işgal etmekte ve demiryol varidatının en büyük ve en verimli kısmını teşkil eylemektedir. Bu itibarla nakliyata tesir eden âmillerin geniş akislerini ve derin izlerini nakliyatın bilhassa bu kısmında müşahede ve tesbit etmek mümkün olur.

Seyri hafif nakliyatı varidatının 1940 malî yılı bütçesindeki muhammen miktarı (25 190 000) lira idi. Buna mukabil bu yıl zarfında (33 556 063) lira yani muhammen miktardan (8 366 063) fazla varidat elde edilmiştir.

1941 bütçesinin muhammen varidat rakamı (32 390 000) liradır. Senenin yedinci ayı sonundaki varidat (21) milyona yaklaşmış bulunuyor. Geçen senenin ilk 7 ve son beş aylık varidatları arasındaki nispete göre yapılan bir hesap seyri hafif varidatının 1941 malî yılı sonunda (36) milyon liraya varacağını göstermektedir. Bu yekûna aylık vasatı varidatı (400) bin lirayı müteceviz olan askerî eşya nakliyatı dahil değildir. Binaenaleyh askerî eşya naliyatı ile birlikte 1941 malî yılının seyri hafif varidat yekûnunun (41) milyon lirayı bulması kuvvetle muhtemeldir.

Yukarıda bilmuhasebe arz edildiği veçhile önümüzdeki malî yılın nakil şart ve imkânları hakkında katî mütalâa yürütmeğe imkân bulunmamak itibarıyla seyri hafif eşya nakliyatı varidatının tahmininde de nikbin veya bedbin davranmak için bir sebep yoktur. Bununla beraber mutedil ve basiretli bir tahmin ve takdir gerek bütçe prensiplerine gerekse emniyetli işleme icap ve zaruretlere tevafuku bakımından tercih edileceğinden 1942 malî yılı varidat bütçesine seyri hafif varidat rakamı (40 000 000) lira olarak vaz edilmiş bulunuyor.

Muhtelif hasılat :

Bütçe (B) cetvelinde 1 nei faslın sonuncu maddesini muhtelif hasılat teşkil eder. Nakliyata müteferri, tahmil, tahliye, vezin gibi hizmetler mukabilinde alınan, muşamba, takoz, zincir vesaire gibi teçhiz edevatından temin olunan veya hangar, antrepo, açık araziden elde edilen ücretler bir kelime ile işletmeden mütahassıl perakende varidat işletme varidatının bu maddesinde toplanmaktadır.

1940 malî yılında bu madde varidatı tahmini bir misilden fazla tecavüz ederek (1 136 472) liraya yükselmiştir. 1941 senesinin varidat seyrine nazaran bu malî yıl varidatının da geçen sene elde edilen varidata yakın olması muhtemel bulunuyor. Ancak pek mütenevvi membalardan elde edilen ve tevellüdü daha ziyade arizî olmak itibarıyla mütebeddil ve gayri müstakar

bir varidat sayılan muhtelif hasılâtın (700 000) lira olarak tahmini muvafık görülmüştür.

Haydarpaşa limanı ve rıhtım hasılâtı :

(B) cetvelinde (Liman ve iskeleler hasılâtı) ünvanı ile mevzu bulunan 2 nci faslının 1 nci maddesini Haydarpaşa liman ve rıhtım hasılâtı teşkil eder. Haydarpaşa limanında rıhtım, palâmâr tahmil tahliye ve liman demiryolu, silo, antrepo, duba, vesaire gibi liman hizmetlerine ait ücretler ve liman tesisatından istifade kiraları bu maddede toplanıyor. 1940 malî yılı bütçesinde bu madde için (520 000) lira tamin edilmiş ve sene nihayetine kadar elde edilen varidat bu miktara yapılan askerî nakliyatın fazlalığına binaen muhammen miktarın bir mislini tecavüz etmiştir.

1941 malî yılı bütçesinde Haydarpaşa liman ve rıhtımına ait hasılât muhammenatı, (650 000) liradır. Ve 7 aylık hasılâta nazaran malî yıl sonuna kadar liman, rıhtım varidatının bir milyon lirayı bulması kuvvetle muhtemeldir.

Ancak varidatın muhammen miktarı tecavüz etmesi biraz evvel kaydedildivi üzere Haydarpaşadan ve Haydarpaşaya mürettep askerî nakliyattan mütevellit bulunduğu ve bu eins nakliyatın önümüzdeki yıl için ne gibi bir seyir takip edeceği malûm olmadığı gibi deniz nakliyatının fevkalâde azalmış olması yüzünden liman hizmetlerinden elde edilecek hasılâtın da tenakusu melhuz olduğundan bu madde hasılâtının (700 000) lira olarak tahminiyle iktifa edilmiştir.

Derince limanı :

Derince limanına ait hizmetlerden ve liman tesisatından elde edilen bileümle hasılât (B) cetvelinin 2 nci faslının 2 nci maddesinde toplanmaktadır. 1940 malî yılında bütçe tahmininden (46 476) lira fazlasiyle (126 476) lira varidat elde edilmiştir.

Evvelce bu liman vasıtasıyla ithal edilen bir kısım kömür nakliyatının doğrudan doğruya Zonguldak'a intikal etmesine ve yine bu limandan vukubulan krom ihracatının kısmen tenakus etmiş bulunmasına binaen geçen sene bütçesinde bu madde hasılâtı (70 000) lira olarak tahmin edilmiş bulunuyordu. Senenin 7 aylık varidat yekûnuna nazaran sene sonuna kadar muhammen varidatın (15 000) lira kadar tecavüz edilmesi muhtemel ise de önümüzdeki sene zarfında bu liman faaliyetinde de inkişaf beklenemeyeceğinden 1940 senesi muhammen rakamı 1942 senesi için aynen ipka edilmiştir.

İskeleler :

Bu faslın son maddesini teşkil eden iskeleler hasılâtı 1940 malî yılı zarfında bütçede tahmin edilen miktarın (3 000) lira kadar fazlasiyle (103 704) liraya balığ olmuş bulunuyordu.

Liman varidatının azalmasını intaç eden âmillerin iskeleler varidatını azaltması tabii görülerek bu madde varidatı 1941 bütçesinde (20 000) lira noksan tahmin edilmiştir. 7 aylık varidat yekûnu sene nihayetine kadar bütçe muhammenatının elde edilmesini şüpheli göstermektedir. Bu itibarla 1942 bütçesinde iskeleler hasılâtının geçen seneye nazaran (15 000) lira noksanıyla (65 000) lira olarak vazı cihetine gidilmiştir.

Sihhiye tevkifatı, mütenevvi hasılât :

(B) işaretli varidat cetvelinin 3 ncü ve 4 ncü fasıllarında görülen sihhiye tevkifatı ile mütenevvi hasılât esas işletme hasılâtı ile alakalı değildir. Sihhiye tevkifatında geçen yıla nazaran görülen (70 000) lira fazlalık, kadrolara yapılan ilâveler ve yeni teşekküllerle 1942 yılının kademe zamları, tarifeleri münasebetiyle artacak ücretlerden yapılacak tevkifattan ileri gelmektedir.

Mütenevvi hasılât, fiili vaziyet gözönüne alınmak suretiyle 1941 yılına nazaran (78 000) lira fazlasiyle (622 000) lira olarak tahmin edilmiştir.

Transit yolu :

Trabzon - İrat otobüs ve kamyon işletmesinin 1940 yılı varidatı diğer senelerden çok farklı olmak üzere bütçe muhammenatını bir mislinden fazla tecavüz etmiştir. 1941 bütçesinde bu varidat (30 000) lira olarak tahmin edilmiştir. Senenin 7 aylık varidatı bütçe tahminatını (13 000)

lira kadar aşmış bulunuyor. Otobüs ve kamyon nakliyatı gelirinin geçen sene bütçesindeki varidatın yalnız (3 000) lira fazlasıyla (33 000) olarak tahmini muvafık görülmüştür.

Geçen senelerden müdevver ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları:

Geçen senelerden müdevver ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları olup Bütçe kanununun 5 ne maddesinde yazılı hizmetlerin ifası için masraf bütçemize 19 neu fasıl olarak ilâve edilen (8 000 000) liralık tahsisatı, ve bu tahsisatın 20 nei fasıldaki % 1 lerini karşılamak üzere 6 ne fasıl olarak varidat bütçesine (8 080 000) lira ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Rapor

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılına ait mülhak bütçe lâyihasını tetkik ettim.

Umumî mütalâa

1942 bütçe lâyihasıyla muhammen varidat derecesinde talebedilen (77 580 000) lira tahsisattan maada muhtemel varidat fazlaları karşılık gösterilmek suretiyle ayrıca, Bütçe kanun lâyihasının 5 neî maddesiyle (7 000 000) liralık bir tahsisat talep edilmektedir.

Bu suretle talebedilen iki nevi tahsisat yekûnu (84 580 000) liradır.

1941 malî senesinde verilen (52 124 000) âdi tahsisat ile (7 980 000) lira munzam tahsisat yekûnu (60 104 000) liraya balığ olmuş ve Bütçe kanununun 5 neî maddesiyle de (10 000 000) liralık taahhüdât ve sarfiyat icrasına mezuniyet verilmişti.

1941, 1942 malî yılı Bütçe kanunlarının 5 neî maddesiyle muhtemel varidat fazlaları karşılığı mukabilinde verilen tahsisatlar hariğ olmak üzere;

1942 bütçesine mevzu âdi tahsisat yekûnu	77 580 000	lira
1941 bütçesindeki âdi ve munzam tahsisat yekûnu	60 104 000	»

Olduğuna göre bu defa talebedilen tahsisat fazlası 17 476 000 » demektir.

Devlet Demiryolları bütçe lâyihasında ötedenberi işletme masraflarının tahmininde tren kilometreler esas tutulmakta olduğundan 1941 malî yılına ait tren kilometreler yekûnu (25 000 000) tahmin edilerek bu esasa göre ihzar olunan 1941 bütçesi yüksek Encümence aynen kabul edilmişti 1940 malî yılı içinde yapılan (20 699 393) tren kilometresine mukabil 9 aylık alınan neticelere göre Âzami % 6 fazlasıyla 1941 malî yılı içindetren kilometreler miktarının (22 000 000) radde-sinde kalacağı tahmin olunabilir.

1941 senesi için tahmin edilen (25 000 000) tren kilometresinin elde edilememesine rağmen yolcu ve sâfi ton kilometre miktarlarının geçmiş yıllara göre mühim miktarda fazlaşması gerek yolcu ve gerek eşya hasılatının artmasını mucip olmuştur. Bu artışlar, Irak demiryollarıyla bağlı bulunan demiryollarımızda, vaziyeti hazıra icabı olarak, Basra yoluyla yapılan eşya nakliyatının ehemmi-yetli surette artmasından ve mayi mahrukâtın tahdidata tabi tutulması ve deniz nakliye ücret-lerinin artırılması hasebiyle kara ve deniz yolları nakliyatının hemen hemen tamamen denecek derecede demiryollarına intikalinden ve evvelce yakın limanlar vasıtasıyla yapılan ithalat ve ihra-cat eşyamızın uzak limanlardan ve hudut istasyonlarından girip çıkmasından ve fevkalâde vaziyetin istilzam ettiği askerî nakliyatın mühim miktarda artmasından ileri gelmiştir.

Demiryollarının çoğalan bu işleri ve ağır vazifeleri, normal nakil ihtiyaçlarını karşılayan nakil vasıtalarıyla, nakliyatta hiç bir tahdidat yapılmaksızın, demiryolları memurlarının takdir ve şükranına değer mesaisiyle başarılmıştır. Mevcut vesaitle, zaruri ihtiyaç maddeleri kolayca nakle-dilebilmek için bazı yolcu trenlerini ilga etmek zarureti hâsıl olduğu da kayda şayandır.

Nakledilen bilûmum eşya fiyatlarının ve demiryolu masraflarının çok artmış olmasına rağmen tarifelere bir zam yapılmamıştır. Yalnız geçen sene Hükümetçe kömür fiyatına yapılan % 25 zammı karşılamak maksadiyle eşya tarifelerine % 5 zam yapılmakla iktifa olunmuştur. (Hububat hariğ olmak üzere).

Her nevi mevat ve eşya ve malzeme tedarikindeki müşkülât ve nakliyatta vukua gelen kesafet sebebiyle mevcut muharrik ve müteharrik mevat ve malzeme ve eşyadan âzami derecede istifade edilmiş ve bir kısım stokların istimali zarureti hâsıl olmuştur. Binaenaleyh 1941 senesinde gerek gayri sâfi ve gerek sâfi hasılatla görülen tezayüt anormaldir.

İstikbalde memleketin nakil ihtiyaçlarını karşılamak için vesaiti nakliye ve teşhiziyenin temin

ve tedarikinde büyük paralara ihtiyaç hâsıl olacaktır. Bunun için demiryolları tarifelerinde bugünün icaplarına göre ehemmiyetli ve esaslı surette tadilat yapılmasını ve maliyet fiyatları hesaplarının dununda tarife tatbik edilmemesini zaruri görürürüm.

Yolcu tren adedleri tahdit edilmekle beraber 1 . X . 1941 tarihinden itibaren halk ticaret biletleri, grup ve aile grubu biletleri kaldırılmış ve 10 . II . 1942 tarihinde de, halka büyük kolaylıklar bahşeden gidiş - dönüş biletleri ilga edilmiştir. 20 . II . 1942 tarihinden itibaren yolcu tren biletlerine % 20 raddesinde bir zam yapıldığı halde eşya tarife ücretlerine zam yapılmaması nazarı dikkati celbetmektedir. Eşya tarife ücretlerinin mühim kısmı vasati maliyet fiyatının altındadır. Bu suretle düşük tarife ile taşınan eşya miktarı % 27.80 nisbetindedir.

Zaruri ihtiyaç maddeleri istisna edilmek suretiyle eşya tarife ücretlerinin de tahammül derecelerine göre arttırılmasını lüzumlu görmekteyim.

1941 senesine nazaran hattın vasati işletme uzunluğunda 1942 senesinde bir tezayüt olmayacaktır.

Geçen seneki temennilerden :

a) Bütçe masraf fasıllarındaki bakım ve teedit masraflarıyla elemeği ve malzeme bedellerinin tefrik muamelesi 1942 bütçesinde de yapılmamıştır. Tefrikin tatbikatta müşkülâtı mucip olacağından, başarılmadığı ifade olunmaktadır.

b) Maliyet fiyatı hesaplarının tesbit ve tâyininde her nevi amortisman miktarlarının işletme masrafları meyanına ithali hakkında geçen sene yapılan temennileri tekrar ederim.

c) 1941 malî yılına ait raporunun işletme varidatına müessir olan tarifeler hakkındaki mâruzatın münasebetiyle 1042 numaralı ve 1927 tarihli teşkilât kanununun 18 nei maddesinde zikredilen tarifeler ve umumî tatbik şeraitine müteallik kanunu mahsus ile işletmeye müteferri diğer kanun projelerinin Büyük Millet Meclisine biran evvel sevki hakkındaki temenniler üzerine tetkikata başlandığı ve tarifeye müteallik kanunu mahsusun 1942 yılı içinde Büyük Millet Meclisine takdimine gayret olunacağı ifade olunmuştur.

d) 1941 malî yılı bütçesinin 5 nei maddesine müteallik mütalâam 1942 bütçe lâyihasında nazarı dikkate alınarak bu maddenin şümülü hükümleri kısmen kaldırılmıştır. Bu sene teklif olunan bu maddenin, mebanî inşaatı hariç olmak üzere sermaye hesaplarına nakledilmekte bulunan ve munhasıran Demiryolları işletme randmanını arttıracak olan demirbaşlar ile bilûmum muharrik ve müteharrik mevad mubayaasına hasru tahsisinde büyük fayda mülâhaza ederim.

e) 1941 malî yılı Bütçe kanununun 7 nei maddesi hakkındaki mülâhazalarımı 1942 senesi bütçe lâyihası münasebetiyle de tekrar ederim.

Malî vaziyet

1940 malî yılına ait hazırlanan ve görülen bilânçoya göre sabit tesisat, muharrik ve müteharrik edevat, demirbaş eşya olarak aktif hesaplarda (493 085 745) lira mukayyettir. Bu meballiğ demiryollarının sermayesini teşkil etmektedir.

1042 numaralı ve 31 . V . 1927 tarihli kanunun 47 nei maddesinin 1 nei fıkrası mucibince her sene hesabı katî tanzimi sırasında ayrılan teedit sermayeleriyle mevzuubahis kanunun 49 neu maddesine göre sermaye yekûnu üzerinden tefrik edilen % 1 itfa akçeleri bilânçoların kâr ve zarar hesaplarına masraf kaydedilmek suretiyle pasif hesaplara nakledilmekte olduğundan bilânço hesapları ötedenberi hep zararlı kapanmaktadır. Pasif hesaplarda toplanan (67) küsur milyon teedit sermayesiyle itfa akçesine mukabil 1940 senesi gayesi itibariyle müdevver zarar miktarı (36) milyon dokuz yüz bin küsur liradır.

Maliyet fiyatı hesaplarının tesbit ve tâyininde ve tarife tatbikatında en esaslı bir unsur olan amortisman miktarlarının nazarı dikkate alınmaması bu zararı doğurmuştur.

Nisan 1942 nihayetinde malzeme ambarlarında (6 781 399) lira kıymetinde ayniyat, kasa ve bankalarda (28 273 102) lira nakit mevcudu ile depolarda (35 000) ton kömür stoku bulunduğu görülmüştür.

Demiryolları, 4182 numaralı ve 30 . I . 1942 tarihli kanunla sermayesinin dörtte üçü nisbetinde

Hazine kefaletiyle bono çıkarmağa mezundur. Bu salâhiyete istinaden (229) milyon lira mukabilinde ihraç edilen bir sene vâdeli bonolar tamamen Hazineye tevdi edilerek alacaklı ve borçlu hesaplara kaydedilmiştir. Bundan maada Müdafaa-i Milliyenin, kayıtlara intikal eden (6) küsur milyon lira borcu vardır.

İşbu izahatla işletmenin nakit ve ayniyat mevcutlarıyla stokları ve malî vaziyeti muhtasaran ve müemelen yüksek Encümenin nazarı ittilâğına arz olunur.

Birinci kısım

İşletme masrafları

İşletme masrafları bütçede şahsi ve gayri şahsi masraflar namıyla iki bâba ayrılmıştır. Birinci bap 1 ilâ 6, ikinci bap da 7 - 11 fasılları ihtiva eder. Bunlara ait izahat berveği âtidir:

Şahsi masraflar :

1 - 6 fasıllara ait olmak üzere teklif ve talep edilen tahsisat (24 655 000) liradır. Geçen seneye nazaran (7 191 334) lira fazladır. Bu fazlanın (5 182 400) lirası daimî memur ve müstahdemleri ücret ve yevmiyeleri olup birinci fasla aittir.

1483 numaralı kanunun 2 nci maddesinde umumî idare teşkilâtı her sene ihtiyaca göre bütçelere raptolunacak kadrolarla tesbit olunur denilmekte olduğundan Demiryolları müdüriyeti umumiyesinin teşkilât kadroları lâyihaya merbuttur. Bütçe kanununun fıkrai mahsusasına göre «Umumî yekûn dahilinde kalmak şartıyla ihtiyaç görüldüğü takdirde tahsisatları aynı madde dahilinde bulunan kadrolar arasında münakale icrasına Umum müdürlük salâhiyettardır.»

Daimî memur ve müstahdemlerin yekûn itibariyle mukayeseli aded ve tahsisatları zirde gösterilmiştir:

Senelik tahsisat Lira	Memur ve müstahdem Adedi	Senesi	
12 276 600	13 822	1941	senesi bütçesiyle verilen tahsisat
1 982 565	2 893	1942	senesinde kadrolara yapılacak ilâveler karşılığı.
49 182	23	1942	senesinde (Kurslar, mektepler, neşriyat) ve işe müdürlükleri karşılığı.
8 880	10	1942	senesinde masraf tertibinden ücret tertibine naklolunacak memurlar.
14 317 227	16 748		yekûn
551 142	(2847, 3173)		numaralı kanunlar mucibince verilecek kademe zamlarıyla yapılacak terfiler.
2 590 631	(4178)		numaralı kanun mucibince verilecek fevkalâde zamlar

	1941 tahsisatı	1942 zam teklifi
17 459 000	= 12 276 600	+ 5 182 400

Gerek kadro ilâvelerinin ve gerek (Mektepler, kurslar, neşriyat, müdevvenat) dairesiyle teşhizat ve işe müdürlükleri gibi yeni ihdas olunan servislerin lüzum ve faydası hakkında esbabı mucibe lâyihasında izahatı lâzime vardır. Vekâletin ve Müdiri umuminin vereceği mütemim izahat üzerine kadro ilâveleriyle muhtas vazifeler hakkında karar ittihazı yüksek encümenin rey ve tasvibine vabestedir.

Şahsi masraflara taallûk eden 2 - 6 fasıllar hakkında da karar ittihazı yüksek tasvibinize arz olunur.

İşletme masraflarının 7 - 11 fasıllarını teşkil eden ve gayri şahsi masraflar karşılığı olarak

talep ve teklif olunan tahsisat yekûnları (31 507 000) liradır.

İşbu fasıllarda yapılan zam ve tenziller nazarı itibara alınmak şartıyla gayri şahsi masrafların karşılıkları, 1941 senesinde verilen âdi ve munzam tahsisat yekûnlarına nazaran (1 746 900) lira fazla görülmektedir. Gayri şahsi masraf karşılıklarıyla şahsi masraf karşılıklarının fazlalıkları arasındaki nishetsizlik göze çarpmaktadır.

Gayri şahsi masraflar meyanında daimî ve müseccel memur ve müstahdem ve işçilerle muvakkat memur ve işçilerin ücret ve yevmiyeleri de dahildir.

Masraf tertibinden ücret alan daimî ve müseccel memur ve müstahdemlerin 1942 kadroları aidiyet itibariyle bütçe lâyihasına merbuttur. Bunların 1941 kadrolarıyla 1942 kadro ilâveleri mukayeseli olarak mücemen ve yekûnen zirde gösterilmiştir:

Senelik tahsisat Lira Kr.	Memur ve müstahdem Adedi	Senesi	
1 460 342	1440	1941	Senesi tahsisatı
173 624	101	1942	Kadrolarına yapılacak ilâveler karşılığı
34 836	33	1942	Senesinde ihdası tasavvur edilen meslek mektebi
1 668 802	1574	Yekûn	
22 870			(2847 ve 3173 numaralı kanunlar mucibince) verilecek kademe zamlarıyla kısmen yapılacak terfiler
296 891			(4178 numaralı kanunmucibince) verilecek fevkalâde zamlar.
1 988 563		Yekûn	

Bütçe kanununa bağlı kadrolara göre «Masraf tertibine dahil bulunan mühendisler, telgraf çavuşları, sürveyanlar, yol bekçileri, şefmontör ve montörler, sabit makine makinist ve ateşçileri, amele çavuşları, amele, levajer, yol çavuş ve muavinleri ve hamallarla 3173 numaralı barem kanununa bağlı (2) numaralı cetvelde yazılı bulunan müstahdemler ve 3656 numaralı kanunun 19 neu maddesine istinaden istihdam edilecek steno ve mekanografların aded kadroları ihtiyaca göre Umum müdürlükçe tâyin olunur.» denilmektedir.

Cer dairesine bağlı Sivas, Eskişehir, Halkapınar (İzmir), Yedikule (İstanbul) cer atelyeleriyle Eskişehir ve Konya ilk okul ve talebe pansiyonları, Eskişehir Sanat okulu, Ilıca - Palamutluk dar hattı Trabzon - İran transit yolu otobüs ve kamyonları ve çeltik kömür işletmeleri ile merkezde malzeme dairesine bağlı Haydarpaşa tesellüm ve sevk şefliği, demiryolu işletmelerinde mevcut sekiz aded malzeme mağazaları ve yol dairesine bağlı Eskişehir yol atelyesi ile Derince travers fabrikası ve İzmir'de bulunan matbaanın daimî memur ve müstahdem ve işçilerinin ücret ve yevmiyeleri bütçenin masraf tertibine ait merbut cetvellerde gösterilmiştir.

Kömür hariç olmak üzere her nevi eşya ve malzeme ve müstahlek mevut malzeme dairesi marifetiyle vakit ve zamaniyle temin ve tedarik edilerek işletmelerde bulunan mağazalarda emre âmade tutulur. Bu mağazaların memur ve müstahdemlerinin ücret ve yevmiyeleriyle sair masraflar mübayaâ fiyatlarına zam ve ilâve edilerek munzam fiyat üzerinden diğer devaire verilir ve eşya bedelleri bütçede ait olduğu masraf fasıl ve maddelerine personel masraflarıyla birlikte mahsup olunur.

Muharrik ve müteharrik edevatın tamiriyle işgal eden atelyelerde mağazalardan aldıkları malzeme bedelleriyle sarfettikleri elemeği ücretlerini (Fabrikaların bilûmum daimî ve muvakkat memurlarının ücret ve yevmiyeleri) birleştirilerek tamirat ve imalâtın maliyet fiyatları hesap edilip tamir veya imal edilen maddeler maliyet fiyatıyla bütçenin masraf tertibine taallûk eden fasıl ve maddelere intikal etmektedir. Bu mekanizma ile mağazalar ve atelyeler bütçe muvacehesinde bir nevi mütaahhit telâkki edilmekte olduğundan daimî ve muvakkat memurlar ve müstah-

demlerin ücret ve yevmiyeleriyle işçilerin ücret ve yevmiyeleri bütçede şahsi masraflar meyanında gösterilmeyerek gayri şahsi masraflar içinde bırakılmıştır.

Kömürü, muharrik ve müteharrik mevaddı ve her nevi ihtiyaç maddelerini temin ve tedarik etmekle mükellef bulunan cer dairesine bağlı atelyelerin ve diğer müessesat ile işletmelerin mahalleri ve isimleri yukarıda arzedilmiştir. Atelyelerde 1941 senesinde, 515 büyük tamir, 140 orta tamir olmak üzere 655 lokomotif tamir edilmiştir. 886 aded yolcu vagonu ve 5124 aded de yük vagonu tamir olunmuştur.

Mevcut lokomotiflerin vasati yaşı 20 dir. Vasati yaş mevcut yük vagonlarında 24, furgonda 26, yolcu vagonlarında 27, servis vagonlarında 38 dir.

Tecdit müddetleri lokomotiflerde 30, vagonlarda 35 sene itibar edilmiş olduğuna göre bunların ömürleri büyük tamirlerle uzatılacak demektir. Büyük ve orta tamir gören makineler için kabul olunan vasati 60 bin kilometre hesabıyla 1941 senesinde yapılan (31 800 000) lokomotif kilometreye göre 1942 senesinde 530 aded lokomotif tamir görecek demektir. Atelyeler gerek lokomotif ve gerek yolcu ve yük vagonlarını mükemmelen tamir edecek kabiliyettedir. Atelyeleri, depoları ve mağazaları bütçe tetkiki münasebetiyle kısmen gördüm, ve gezdim. Bunlar içinde en modern atelyemiz Sivas'tadır.

Senede 700 yük vagonu inşa ve 120 lokomotif ve 200 yolcu ve 2 000 yük vagonu tamir etmek üzere 6,5 milyon lira sarfiyle vücuda getirilen ve teşrinisani 1939 tarihinde faaliyete başlamış olan bu atelye lokomotif atelyesi, vagon atelyesi, kuvvei muharrike santrali, yardımcı atelyelerle idare binalarından mürekkeptir.

Lokomotif atelyesi lokomotiflerin yüzlerce nevi yedek aksamını imal eder. Yedek aksam imali bugünkü en ehemmiyetli mevzuu olmuştur. Bu atelye kazanhane ve tornahanesiyle ve font ile pring dökme dökümhanesi lokomotifin gerek mekanizma ve gerek kazan ve teçhizat aksanının çoğunu yapacak durumdadır.

İngiltere'den sandıklar içerisinde gelen lokomotifler burada monte edilmektedir.

Vagon atelyesi, son sistem bir demirhane ve sustahane ile mücehhezdir. Burada yeni vagon imali ve inşa edilememesi ahvali hazıra dolayısıyla muktazi malzemenin memlekete ithal edilememesinden ileri gelmektedir. İngiltere'den sandıklar içinde gelen vagonlar da burada monte edilmektedir.

Kuvvei muharrike santrali : Beheri 1500 kilovatlık iki buhar türbini ile atelyelerin kuvvei muharrike ihtiyacını temin eden türbinleri ve atelyelerin teshini için apareylere saatte âzami 12 ton buhar verebilecek kabiliyette üç buhar kazanını ihtiva etmektedir.

Yardımcı tesisat : Takımhane, oksijen ve asetilen istihsal merkezleri, kaynak atelyesi, kereste kurutma furunları, kazan temizleme kum kurutma yerlerinden ibarettir.

İdare binaları, hekimlik, başpuvantörlük binaları, mağaza reyonları, hangarlar, soyunma, duş yerleri, yemekhane, kantin binası idare binalarını teşkil etmektedir. Kantinde yemek pişirilen vesait son sistemdir. Yemekler 150 derecelik kaynar su ile dört hususi kazanda pişirilmektedir.

Fabrikada verilen izahata göre 1941 senesinde Sivas atelyesinde lokomotifin büyük tamiri vasati 7000, yolcu vagonu tamiri 1000, ve yük vagonu 100 liraya mal olmuştur. Eski atelyelerin Sivas atelyesi gibi modern atelyeler haline ifrağ ve tahvili, memleketin lokomotif ve vagon ihtiyacını temin maksadiyle bir lokomotif fabrikası kurulmasını teminen lokomotif ve vagon imaline muktazi mevad için Karabük müessesesinin bu işlere vasıta olması icabetmektedir.

Karabük'ün lokomotive muktazi muhtelif cins çelikleri dökmesi ve vagonlar için lâzım olan muhtelif cins profil demirlerini imâl etmesi halinde Sivas'ta yeniden yapılacak bir çelik dökümhanesi, büyük modern demirhane, saç bükme atelyeleri ve diğer muktazi atelyeler sayesinde lokomotiflerin bugün için yapılmayan makina tekerlek aksanı lonjeron ve kazan vesair teçhizat imâli ve bu suretle memlekette hem lokomotif ve hem de vagon inşası mümkün olacakmış.

Bu hususta tetkikata başlanması ve Karabük'le teşriki mesai edilmesi şayanı temennidir.

Kısa bir zamanda büyük işler başaran ve yüksek kabiliyet gösteren mühendis ve işçilerimizin

meşkur mesailerıyla bu temenilerin de tahakkuk edeceğinde şüphe yoktur.

Bütçenin 7 - 11 nei fasılları hakkında talep edilecek fazla izahat şifahen arz olunacaktır. Yalnız şurasını tebarüz ettirmek isterim ki, 1942 mali yılı içinde kömür fiyatına zam vukubulduğu takdirde bu zammı karşılayacak mebalığın ait bulunduğu tertibe ilâvesi icabeder.

Kısım : II

Fasıl : 12

Mubaya olunan hat ve limanların senelik faiz ve itfa ve sair masraflar karşılıkları mukabilinde bütçeye mevzu (4 609 481) lira tahsisat, Şirketlerle aktolunan mukavelelere müsteniden taksitlerin tediyeye tarihindeki kurlar üzerinden hesap edilerek istimal ve sarfolunacaktır.

Kısım : III

Fasıl : 13 - 17

Kaymetleri sermaye hesaplarına nakledilmekte olan demirbaşlar, muhtelif yeni inşaat ve tesisat, bilûmum muharrik ve müteharrik edevat bu kısım dahilinde bulunan fasıllara mevzu tahsisat ile mubaya ve inşa edilmektedir. Mütedavil sermayelerde bu kısım dâhildir. Bu fasıllarla talep edilen tahsisat yekûnu (7 731 000) liradır.

1941 bütçesine ait âdi ve munzam tahsisat yekûnları ise, (7 632 200) liradır. 10 aylık tediyeye yekûnu (944 502) liradan ibarettir.

Geçen sene 1941 mali yılı bütçesi hakkındaki raporunda tebarüz ettirdiğim muharrik ve müteharrik edevat ihtiyaçlarına mukabil bütçeye vazedilentahsisat pek mütevazidir. Ahvali fevkalâdenin ve eihan harbinin doğurduğu müşkülât yüzünden 1941 senesinde mühim siparişler ve mubayat yapılamayacağına göre istikbalde bu fasıllara vazedilecek tahsisatları karşılamak maksadiyle demiryolları servetimizin korunması ve artırılması için varidat fazlalariyle tesis olunacak fonların bu kısma tahsisi muvafık olur kanatindeyim.

Kısım : IV

Fasıl : 18

Trabzon - İran otobüs ve kamyonları işletmesine ait bulunan 18' nei fasla mevzu 1942 tahsisatının 1941 senesine nazaran (8 000) lira fazla olması 4178 numaralı kanunun icabettirdiği fevkalâde zamlardan mümbaistir.

Fasıl : 19

1942 senesi bütçe lâyihasında kısım : 5 serlevhası altında bulunan 19 neu fasla mevzu (8 000 000) liralık tahsisat, Bütçe kanununun 5 nei maddesiyle talep edilen (15) milyon liranın bir kısmına aittir. Bu faslın taallük ettiği 3 neü kısma nakli ile buradan tayyı daha muvafık olur.

Fasıl : 20

Bu fasıl 1715 numaralı kanunun 8 nei maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilen itfa karşılığıdır. Bütçe yekûnu kabardıkça tahsisat artmaktadır. 1942 senesi tahsisatı 1941 senesine nazaran (252 040) lira fazlasıyla)768 119) liradır.

İşbu rapor yüksek Bütçe encümeninin tasvibine arz edilmek üzere takdim kılınmıştır.

14 . V . 1942

Raportör
Muş mebusu
S. Ataman

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 102

Esas No. 1/761

25. V. 1942

Yüksek Reisliğe

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı bütçesi hakkında olup Başvekâletin 28. II. 1942 tarih ve 6/848 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla Münakalât vekâleti müsteşar muavini ve Umum müdür ile Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Masraf bütçesi :

Umum müdürlüğün 1942 malî yılı masraf bütçesi 1941 yılına nazaran 25 456 000 lira bir fazlalık arz etmektedir. Maahaza 1941 malî yılı için kabul edilmiş olan 8 180 000 liralık münzam tahsisat dahili hesap edilince fazlanın 17 milyon küsur liradan ibaret olduğu anlaşılır.

Masraf bütçesinde görülen ziyadenin 15 581 000 lirası beş kısımdan mürekkep bu bütçenin birinci kısmını teşkil eden işletme masraflarına aittir. Bunun da tahlili şöyledir:

4178 numaralı kanun mucibince memur ve müstahdem maaşlarına yapılan fevkalâde zamlarla yakacak ve çocuk zamlarını, iki milyon lirası memur ve müstahdemler kadrosuna yapılması teklif olunan ilâveleri, 49 bin küsur lirası yeniden ihdası düşünülen neşriyat ve iâşe servisleri masraflarını, 551 bin lirası mevcut memur ve müstahdemlerin kıdem ve terfi zamlarını ve mütebakisi de muharrik ve müteharrik mevadın mübayaası ve tamir, demirbaş tezyidiyle tesisat, inşaat, müstahlek malzeme masraflarına yapılan ilâveleri karşılamak üzere işletmenin muhtelif fasıllarına tevzi edilmiştir.

Bunlar hakkında bağı raporda tafsilât verilmiş ve her kalemin tahlili yapılmış bulunduğu buradan ayrıca zikir ve tadat edilmemiştir.

Yalnız hulâsatan şunu arzedelim ki, harbin memleketimizi çevreleyen denizlere sirayeti sebebiyle büyük mikyasta deniz nakliyatının demiryollarına intikal etmesi, demiryolu şebekesinin seneden seneye uzayıp büyümesi, memleket içinde

kamyonlarla yapılan nakliyatın muhtelif sebeplerle daralması ve nihayet umumî hayattaki inkişaf ile mütenasip olarak nakliyat işlerinin genişlemesi işletme faaliyetini büyük bir hızla arttırmış ve bunun zaruri bir neticesi olarak memur ve müstahdem kadrosunun artması icabettiği gibi bir taraftan iş hacminin artışı ve diğer taraftan fiyatların tereffüü muharrik ve müteharrik edevat ve diğer tesisatın tamir ve tedidi masraflarıyla bilûmum müstahlek maddeler ve malzeme masraflarının ziyadesiyle yükselmiştir.

Memur ve müstahdemler kadrosuna % 20 den fazla bir ilâve teklif edilmektedir. Gerçi önümüzdeki sene için yapılacağı tahmin edilen 25 milyon tren kilometresi içinde bulunduğu sene zarfında elde edilecek miktara nisbetle bir tezyüt arzetmemekte ise de bu hal bir kısım yoleu katarlarının kaldırılmasından ileri gelmekte olup buna karşı şebekede işliyen yük katarlarının arttırılması ve yüksek cer kuvvetindeki lokomotiflerin hizmete alınması sebebiyle ton kilometreye isabet eden yük miktarı mühim bir artış kaydetmektedir.

Bu suretle iş hacminde geçen seneye nisbetle artış husule geleceği muhakkak görülmekle beraber halen mevcut kadronun bugünkü iş hacmine nazaran kifayetsizliği, yukarıdaki nisbette bir ilâveyi zaruri kıldığı verilen izahattan anlaşılmuştur.

Merkezde ihdası tasavvur edilen neşriyat ve iâşe servislerinin lüzumuna dair mucip sebepler lâyihasıyla hususi mazbata muharririnin raporunda ileri sürülen mütalâalar ve bunlar meyanında Umum müdürlüğün muhtaç bulunduğu teknik elemanları yetiştirmek üzere lise derecesinde bir meslek mektebi tesis ve küşadına dair mülâhazalar yerinde görülmüş ve masraf bütçesinin birinci kısmını teşkil eden işletme masraflarında yapılan zamlar esas itibariyle kabul edilmiştir.

Ancak beşinci faslın birinci melbusat mad-

desi bundan evvel munzam tahsisat dolayısıyla kabul edilen esasa göre tadil edilerek bu maddeden 180 000 lira indirilmiş ve dördüncü faslın birinci ikramiye maddesine ilâve edilmiştir. Masraf bütçesinin ikinci kısmı aynen kabul edilmiş, üçüncü kısmında 17 nci fasla mevzu tahsisata mahal olmadığı kararlaştırılarak bu tahsisat tasarruf edilmiştir. Dördüncü ve beşinci kısımlar da aynen kabul edilmiştir.

Varidat bütçesi :

Umum müdürlüğün 1942 malî yılı varidat bütçesi 25 456 000 lira fazlasıyla 77 580 000 lira olarak tahmin edilmiş bulunmaktadır.

Maahaza masraf bütçesinde dahi temas edildiği veçhile 1941 malî yılı bütçesi için verilen 8 180 000 liralık munzam tahsisatın mezkûr yılla ait varidat fazlasıyla karşılandığına ve 1942 varidat kalemleri arasında bulunan 8 milyon liranın geçen yılların tahakkuk etmiş varidat fazlası bulunduğuna göre 1941 senesine nisbetle hakikî varidat fazlası 9 276 000 liradan ibaret olduğu anlaşılır.

Varidat tahmininde 1940 malî yılının tahakkuk etmiş hasılatı esas tutulmakla beraber mezkûr yılın ilk yedi ve son on beş aylık gelirleri arasındaki nisbet ve 1941 senesi yedi aylık varidatının takip ettiği seyir nazarı dikkate alınarak ve ahvali hâziranın tabii olmıyan şartları da hesaba katılarak varidatın tesbit edildiği ve son aylarda elde edilen neticelerle de bu tahminlerde isabet gösterildiği teyyüt etmiştir. Her kalemin hususiyetine göre yapılan tahminlerde basiret ve itidal gösterildiğine kanat getiren Encümen varidat bütçesini aynen kabul etmiştir.

Bütçe lâiyhası :

Lâyiha'nın 1 - 4 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir. Beşinci madde, inşaat, demirbaş mu-bayası, hattın tahkim, takviyesi, tevsi ve teedidi, muharik ve müteharrik teçhizat ve edevatın yenilenmesi, kara ve deniz nakil vasıtalarının mu-bayası hususunda varidat fazlası karşılık tutulmak üzere gelecek yıllara geçici taahhüt salâhiyetini veren hükmü ihtiva ve bu salâhiyet idare ihtiyaçlarının temininde mühim kolaylıklar temin etmektedir.

Geçen yıl on milyon lira olan bu salâhiyet bu yıl 15 milyon liraya çıkarılmıştır. Bir işletme idaresi olan Devlet demiryolu idaresinin bünye-

sine uygun bulunan bu hüküm bütçe sistemine de mutabık bir şekilde sokularak geçen yıllar varidat fazlalarından müdevver 8 080 000 lira bütçenin varidat ve masraf kısımlarında ayrı birer kaleme gösterilmiştir. Altıncı madde aynen kabul edilmiş ve yedinci maddeye bağlı (D) işaretli cetvel üzerinde incelemeler yapılmıştır.

Şebeke üzerinde ücretsiz olarak veya yarım ücretle seyahat edeceklerin kimler olacağı ve miktarları hakkındaki ahkâmı ihtiva eden bu cetvelin maddeleri birer birer gözden geçirilmiş ve zaruretler ayrı ayrı takdir edilerek bazı tenkisler yapılmıştır. Ezeümle Devlet demiryolları memurlarıyla ailelerinin senede iki defa seyahat hakları bugünkü fevkalâde zamana münhasır olmak üzere ve yine fevkalâde hallere maksur kalmak şartıyla yılda bir defaya indirilmiş, Münakalât vekâleti erkânına birer ve ayrıca vekâlet emrine beş adet serbest kart verilmesi hakkındaki hükümler kaldırılarak vekâlet emrinde kullanılmak üzere permi miktarına yüz adet daha ilâve edilmiş, Beden terbiyesi ve Matbuat umum müdürlüğüne verilen kartlar da kaldırılmış, Umum müdürlük memurlarının yılda iki defa nısıf ücretle seyahatleri hakkındaki hüküm yukarıdaki sebeplere binaen bir defaya indirilmiş ve Nafia vekâleti emrine tahsis edilen serbest kartlar da kaldırılmıştır.

Lâyiha'nın diğer maddeleri aynen kabul edilmiş ve idare emrindeki 700 permilik müsaadenin 800 e iblâğı ve bunun 100 nün Münakalât vekâleti emrine tahsisi hükmünü ihtiva eden 14 ncü madde yeniden lâyihaya eklenmiştir.

Lâyiha'nın 14 ve 15 nci maddeleri 15 ve 16 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bütçe En. Rs.	Rs. V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
<i>I. Eker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>H. Kitabcı</i>

Kâtip

İstanbul

F. Öymen

Antalya

N. Esad Sumer

Bolu

Dr. Zihni Ülgen

Afyon K.

Ş. Raşit Hatipoğlu

Bolu

Celâl Sait Siren

Bursa

Dr. Sadi Konuk

Bursa <i>Nevzat Ayas</i>	Diyarbakır <i>Rüştü Bekit</i>	Elâziğ <i>F. Altay</i>	Konya <i>R. Türel</i>	Kütahya <i>A. Tiridoğlu</i>	Maraş <i>M. Bozdoğan</i>
Giresun <i>M. Akkaya</i>	Gümüşane <i>D. Sakarya</i>	İsparta <i>M. Karaağaç</i>	Mardin <i>R. Erten</i>	Muş <i>Ş. Ataman</i>	Ordu <i>H. Yalman</i>
İsparta <i>R. Ünlü</i>	İstanbul <i>S. Uraz</i>	İstanbul <i>H. Ülkmen</i>	Samsun <i>M. Ali Yörüker</i>	Seyhan <i>S. Çam</i>	
Kayseri <i>Suat Hayri Ürgüblü</i>		Kırklareli <i>B. Denker</i>	Sivas <i>Remzi Çiner</i>	Tokad <i>H. N. Keşmir</i>	Yozgad <i>A. Sungur</i>

Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü 1942 malî yılı Bütçe kanunu lâiyhası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1942 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (77 580 000) lira tasifat verilmiştir.

MADDE 2. — Umum müdürlüğün 1942 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (77 580 000) lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3. — Umum müdürlüğün 1942 malî yılı daimî memur ve müstahdemleriyle nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4. — Umum müdürlük tarafından işletilmekte olan demiryollarıyla diğer motörlü vasıtaların, liman, iskele ve maaden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubatı demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1942 malî yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat icrasına Münakalat vekili salâhiyettardır.

MADDE 5. — Umumî idare binası inşaatının ikmaliyle teçhizat ve demirbaşlarının mu-bayaasına, hattın tahkim, takviye ve tevsii ile muhtelif yerlerdeki (195) kilometrelik hattın

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

MADDE 1. — Aynen.

MADDE 2. — Aynen.

MADDE 3. — Aynen.

MADDE 4. — Aynen.

MADDE 5. — Aynen.

ve makasların tecdidine, muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaata, atelye ve depolar için tezgâh, takım, kuvvei muharrike ve teçhizata, muharrik ve müteharrik edevatın tecdidıyla kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mubayaasına ait olmak üzere (15 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umum müdürlük mezundur.

Bu taahhütlerin (8 000 000) lirası bağı (A) işaretli cetvelin 19 ncü (Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı) namıyla açılan fasla mevzu tahsisattan ve mütebakisi de 1942 malî yılı muhtemel varidat fazlalarından karşılanır.

1942 malî yılı muhtemel varidat fazlaları da mezkûr fasla ilâveten tahsisat kayıt ve sarfolunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmıyan kısmı idarenin mütaakıp yıllar bütçesine konacak tahsisat ile ödenir.

MADDE 6. — 1942 malî yılı nakdî muame-lâtının tedviri ve (1 000 000) liraya kadar kömür, (2 500 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için umum müdürlük (4 000 000) liraya kadar kısa vâdeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmaya ve Maliye vekili bu istikraza kefalet etmeğe mezundur.

MADDE 7. — Devlet demiryolları şebekesi üzerinde 1942 malî yılı zarfında ücretsiz veya tenzilâtli ücretle seyyaht etmek salâhiyetini hâiz olanlar bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet demiryolları ve limanları umumî idaresinin teşkilât ve vazâifine dair 1042 sayılı kanunun eşhas nakliyatına ait 24, 28 ve 34 ncü maddelerinin hükümleriyle mezkûr kanunu muadil 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü 1942 malî yılında tatbik edilmez.

1042 sayılı kanunun 25 nci maddesini muadil 3282 sayılı kanun ile Posta kanununun 53 ncü maddesini muadil 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 nci Umumî müfettişe ait hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

MADDE 6. — Aynen.

MADDE 7. — Aynen.

MADDE 8. — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfin lüzum görülecek miktarı tediyeye umum müdürlük mezundur. Husule gelecek tahsisat farkları hesabı katide ayrıca gösterilir:

- A) Tahmil ve tahliye ücretleri;
- B) Mahkeme harçları;
- C) Semplon ekspresi açısından Türkiye hissesi;
- D) Reddiyat ve bilet satışı aidatı;
- E) İrat getiren emlak resim ve vergileri;

MADDE 9. — 1932 malî yılı sonuna kadar sarfolunup da mahsubu yapılmamış bulunan mebalığın mahsubu eski seneler bütçelerinde kullanılmıyan tahsisatı karşılık tutularak 1942 malî yılı bütçesinde açılacak ayrı bir fasla masraf kaydı suretiyle icra olunur.

MADDE 10. — Bu kanuna bağlı (A) işaretli cetvelin 3 ncü faslının 3 ncü maddesine mevzu (62 500) lira Maarif vekâleti 1942 malî yılı bütçesinin yüksek mühendis mektebiyle teknik okulu kısımlarında, Maarif vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve olunur.

MADDE 11. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünce tâyin edilecek mahallerde çalışan işçilere, çalıştıkları günlerde ve günde bir defaya mahsus olmak üzere parasız yemek verilir.

Yemek masrafları işçilerin ücret ve yevmiyelerinin taallük eylediği tertiplerden ödenir.

MADDE 12. — Umum müdürlüğe ait arazide yetiştirilen yiyecek maddeleri, idarece işe edilen servis ve teşekküller ihtiyaçlarına tertiplerindeki tahsisattan mahsubu yapılmak suretiyle sarf ve istihlâk olunur. İhtiyaçtan artan miktar maliyet fiyatı üzerinden Demiryolları kooperatifine verilir.

MADDE 13. — 1932 - 1940 malî yılları Bütçe kanunlarının, hükümleri 1942 malî yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağlı (H) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 8. — Aynen.

MADDE 9. — Aynen.

MADDE 10. — Aynen.

MADDE 11. — Aynen.

MADDE 12. — Aynen.

MADDE 13. — Aynen.

MADDE 14. — Devlet demiryolları ve limanları İşletme umumî idaresinin teşkilât ve vazifelerine dair 1042 sayılı kanunu muaddil 1483 sayılı kanunun 8 nci maddesinin 1 nci fıkrasına tevfikan idare encümenince verilecek müsaadenamelerin adedi, 100 ü Münakalât vekâleti emrine tahsis edilmek üzere, 800 ü geçemez.

MADDE 14. — Bu kanun 1 haziran 1942 tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 15. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât vekilleri memurdur.

28 . II . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioglu</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf.	Na. V.	İk. V.
<i>Yecel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>Sırrı Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>F. Engin</i>	<i>M. Ökmen</i>	

MADDE 15. — Aynen.

MADDE 16. — Aynen.

A - CETVELİ

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941 Mali yılı tahsisatı Lira	1942 mali yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		<i>Birinci kısım - İşletme masrafları</i>			
		Birinci bap - Şahsi masraflar			
1		Ücret ve yevmiyeler			
	1	Daimî memur ve müstahdemler	12 276 600	17 459 000	17 459 000
	2	Mukavvat tazminat	305 000	419 000	419 000
	3	Muvakkat memur ve müstahdemler	56 600	59 000	59 000
		Fasıl yekûnu	12 638 200	17 937 000	17 937 000
2		Harcırah			
	1	Daimî memuriyet harcırahi	20 700	27 000	27 000
	2	Muvakkat memuriyet harcırahi	87 000	105 000	105 000
	3	Devir ve teftiş harcırahi	163 500	206 000	206 000
		Fasıl yekûnu	271 200	338 000	338 000
3		Ecnebi mütehassıslarla stajiyer memur ve müstahdemlerin ve talebenin masrafları			
	1	Ecnebi memleketlere gönderilecek talebe ile memur ve müstahdemlerin, ücret, masraf ve harcırahları	69 600	78 500	78 500
	2	Ecnebi mütehassısların ücret ve masrafları	15 000	15 000	15 000
	3	Yüksek mühendis mektebi ile teknik okuldaki idare talebesinin masrafları	25 000	62 500	62 500
	0	İdare hesabına Üniversite tıp fakültesinde okutturulacak talebelerin masrafları	10 000	0	0
		Fasıl yekûnu	119 600	156 000	156 000
4		Tâli ücretler			
	1	Memur ve müstahdemlere verilecek ikramiye	55 000	150 000	330 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941	1942 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	2	Kömür tasarruf ikramiyesi	10 000	5 000	5 000
	3	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tazminatlar	1 081 900	1 293 000	1 293 000
	4	2847 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek tahsisat ve tâli ücretler	345 800	437 000	437 000
	5	4178 sayılı kanunun 3 ncu maddesi mucibince verilecek çocuk zammı	0	200 000	200 000
	6	4178 sayılı kanunun 9 ncu maddesi mucibince verilecek yaka-cak zammı	0	120 000	120 000
		Fasıl yekûnu	1 492 700	2 205 000	2 385 000
5		Memur ve müstahdemlere ve ailelerine yardım			
	1	Memur ve müstahdemlerin melbusat ve işçilerin tulum bedeli	220 000	1 180 000	1 000 000
	2	Tekaüt, dul ve yetim maaşları	1 000	1 250	1 250
	3	2454 sayılı kanun mucibince verilecek tekaüt aidatıyla mâ-lûliyet karşılığı	900 000	1 200 000	1 200 000
	4	İdare hizmetinden çıkarılanlara ve kazaya uğrıyanlara veya ailelerine nizamname mucibince verilen tazminat	10 000	20 000	20 000
	5	Sanat okulu masraflarına yardım	180 500	271 480	271 480
	6	Mektep bulunmayan yerlerdeki memur ve müstahdem çocuklarının tahsil masraflarına yardım	58 900	87 200	87 200
	7	Demiryol meslek mektebi ücret ve masrafları	0	180 000	180 000
	8	İlaçlar, sıhhi imdat kutuları masrafları, memur ve müstahdemlerle ailelerine sıhhi muavenet, cenaze ve sıhhi levazım ve nakliye ve sıhhi tedabir masrafları	300 000	332 070	332 070

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941 Malî yılı tahsisatı Lira	1942 malî yılı için Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	9	Demiryollar spor teşekkülleri- ne yardım	2 000	2 000	2 000
		Fasıl yekûnu	1 672 400	3 274 000	3 094 000
6		Tahmil ve tahliye ücret ve masrafları	654 400	745 000	745 000
		Birinci bap yekûnu	16 848 500	24 655 000	24 655 000
		İkinci bap - Gayri şahsi mas- raflar			
7		İşletme müstehlek malzemesi ve masrafları			
	1	Matbu evrak, kırtasiye ve mec- mua bedeli ile demiryollar der- gisine yardım	330 000	405 000	405 000
	2	Binaların, muharrrik ve müte- harrrik edevatın tenvir, teshin, mahrukat, yağ ve sair müsteh- lek mevât masrafları	9 085 300	11 423 500	11 423 500
	0	Holerit makinelerinin icar be- deli ve sair masrafları	95 000	0	0
	3	Bilet matbaası ücret ve mas- rafları	0	10 500	10 500
		Fasıl yekûnu	9 510 300	11 839 000	11 839 000
8		Bakım ve tecdit masrafları [Fevkalâde kazalar, ârızalar ve sel tahribatı masrafları dahil.]			
	1	Demirbaş eşyanın bakım ve tecdidi	99 500	119 000	119 000
	2	Üst yapının bakım ve tecdidi	4 711 700	6 584 000	6 584 000
	3	Diğer tesisatın bakım ve tec- didi [Elektrikli ve elektriksiz işaretler masrafları, liman, rıhtım ve bilûmum deniz vasıtaları, silolar masrafları dahil.]	1 616 700	2 616 000	2 616 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941	1942 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükûmetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
		4 Muharrik ve müteharrik edevatın bakım ve tecdidi	7 240 700	9 333 000	9 353 000
		5 Fidanlıklar ve ziraat işleri ücret ve masrafları	94 700	299 000	299 000
		Fasıl yekûnu	13 763 300	18 951 000	18 971 000
9		Ecnebi demiryolu tesisatının istimali ve üçüncü şahısların hizmetleri			
		1 Transit vagonların edevat tadili ücreti	50 000	120 000	120 000
		2 Semplon ekspresi açığından Türkiye hissesi	1 000	1 000	1 000
		3 Mücavir demiryollarına verilen rödövanlar	8 000	8 000	8 000
		4 Demiryolları ittihatları ve takas büroları idare ve temsil masrafları	6 000	6 000	6 000
		Fasıl yekûnu	65 000	135 000	135 000
10		Her nevi vergiler, maddi mükellefiyetler ve zarar, ziyan tazminatı			
		1 İrat getiren emlak resim ve vergileri	10 300	13 000	13 000
		2 Kazalar neticesinde ölen veya mâlûl kalanlara, nakil esnasında hasar veya ziyaa uğrıyan eşya sahiplerine verilecek tazminat	10 000	35 000	35 000
		3 Eski seneler borçları	10 200	22 000	22 000
		4 Reddiyat ve bilet satışı aidatı	100 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	130 500	120 000	120 000
11		Müteferrik masraflar			
		1 Posta, telgraf ve telefon ücretleri	30 000	40 000	40 000
		2 İlân ücretleri	16 000	16 000	16 000
		3 Mahkeme masrafları, serbest avukat ücretleri	25 000	25 000	25 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941	1942 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
	4	Faiz, acıyo ve akçe farkları	15 000	15 000	15 000
	5	Sigorta ücret ve sermayesi	85 000	150 000	150 000
	6	Temsil masrafları	1 500	2 000	2 000
	7	Beynelmilel demiryolu teşek- kül ve kongrelerine iştirak masrafı	15 000	15 000	15 000
	8	Pasif korunma tertibatı mas- rafları	20 000	50 000	50 000
	9	Binalar icarı	8 000	11 500	11 500
	10	Müteferrik masraflar [Misafir kabul masrafları dahil.]	44 000	134 000	134 000
	11	Gayri melhuz masraflar	3 500	3 500	3 500
		Fasıl yekûnu	263 000	462 000	462 000
		İkinci bap yekûnu	23 732 100	31 507 000	31 527 000
		Birinci kısım yekûnu	40 580 600	56 162 000	56 182 000
<i>İkinci kısım</i>					
12		Mubayaa olunan hat ve liman- ların senelik faiz ve itfa karşı- lıkları ve sair masrafları	4 499 921	4 609 481	4 609 481
<i>Üçüncü kısım - Yeni inşaat ve servet tezayüdatı</i>					
13		Demirbaş tezyidi	697 200	1 261 000	1 261 000
14		İnşaat ve tesisat masrafları			
	1	Muhtelif yeni inşaat ve tesisat	760 000	800 000	800 000
	2	Fidanlıklarda yapılacak muh- telif inşaat ve tesisat	50 000	50 000	50 000
		Fasıl yekûnu	810 000	850 000	850 000
15		3247 ve 3319 sayılı kanunlar mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik ede- vat bedeli ile gümrük resmi ve sair masrafları	2 689 000	4 300 000	4 300 000

F.	M.	Muhassasatın nev'i	1941	1942 mali yılı için	
			Mali yılı tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
16		3980 sayılı kanun mucibince mubayaa edilecek muharrik ve müteharrik edevat bedeli ile sair masrafları	2 000 000	1 300 000	1 300 000
0		Ankara gar büfe ve gazinosu için mütedavil sermaye	20 000	20 000	0
		Üçüncü kısım yekûnu	6 216 200	7 731 000	7 711 000
<i>Dördüncü kısım</i>					
17		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi masrafları			
	1	Ücret ve yevmiyeler	112 800	121 000	121 000
	2	Sair umumî masraflar	188 400	188 400	188 400
		Dördüncü kısım yekûnu	301 200	309 400	309 400
0		Ilıca - Palamutluk hattının muhafaza ücreti ve sair masrafları	10 000	0	0
<i>Beşinci kısım</i>					
18		Bütçe kanununun 5 nci maddesi mucibince girişilecek taahhütler karşılığı	0	8 000 000	8 000 000
19		1715 sayılı kanunun 8 nci maddesi mucibince Cumhuriyet Merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	516 079	768 119	768 119
UMUMİ YEKÜN			52 124 000	77 580 000	77 580 000

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	1941	1942 malî yılı için	
			Mali yılı muhammenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Demiryolları işletme hasılatı			
	1	Yolcu	14 000 000	22 500 000	22 500 000
	2	Yolcu ağırlığı	450 000	600 000	600 000
	3	Mesajeri	500 000	500 000	500 000
	4	Seyriseri	2 500 000	3 250 000	3 250 000
	5	Seyri hafif	32 390 000	40 000 000	40 000 000
	6	Muhtelif hasılat	530 000	700 000	700 000
		Fasıl yekûnu	50 370 000	67 550 000	67 550 000
2		Limanlar ve iskeleler hasılatı			
	1	Haydarpaşa liman ve rıhtım hasılatı	650 000	700 000	700 000
	2	Derince limanı	70 000	80 000	80 000
	3	İskeleler	80 000	65 000	65 000
		Fasıl yekûnu	800 000	845 000	845 000
3		Sihhiye tevkifatı	380 000	450 000	450 000
4		Mütenevvi hasılat			
	1	İstimalden ıskat edilen vagon, lokomotif ve hurda demirler satışı	20 000	20 000	20 000
	2	Memurlardan alınacak tahsil ücreti	2 000	2 000	2 000
	3	Çıraklardan alınacak pansiyon ücreti	50 000	50 000	50 000
	4	İdareye ait binalardan alınacak kira ücreti	150 000	100 000	100 000
	5	Faiz ve akçe farkları	100 000	200 000	200 000
	6	Müteferrik hasılat	222 000	250 000	250 000
		Fasıl yekûnu	544 000	622 000	622 000
5		Trabzon - İran otobüs ve kamyon işletmesi hasılatı	30 000	33 000	33 000
6		Geçen senelerden müdevver ve tahsisat kaydedilmeyen varidat fazlaları	0	8 080 000	8 080 000
		UMUMİ YEKÛN	52 124 000	77 580 000	77 580 000

C - CETVELİ

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Umum müdürlük</i>			S. I. Memur (Eğitmen)	12	12
Umum müdür	1	1	S. II. »	14	2
» » muavini	2	2	S. II. Hademe	18/III	2
Müfettiş	4	1			22
Umumî kâtip	5	1	<i>İstatistik âmirliği</i>		
Başmüfettiş	6/I	1	İstatistik âmiri	6/II	1
Evrak ve dosya âmiri	8	1	Kalem âmiri	9	1
Kalem âmiri	9	2	Kalem şefi	10	2
Kalem şefi	10	5	Masa şefi	11	2
Masa şefi	11	3	S. I. Memur	12	1
S. I. Memur	12	2	S. II. »	14	5
S. II. »	14	5			12
		24			
<i>Teftiş heyeti</i>			<i>Teçhizat ve iâşe müdürlüğü</i>		
Teftiş heyeti reisi	2	1	Müfettiş (Müdür)	5	1
Müfettiş	4	4	Başmüfettiş	6/I	1
»	5	3	Kalem âmiri	9	2
Başmüfettiş	6/I	3	Masa şefi	11	2
S. I. Müfettiş	6/II	14	S. I. Memur	12	2
Kalem âmiri	9	1	S. II. »	14	2
Kalem şefi	10	1			10
S. I. Memur	12	1	<i>Mektepler ve kurslar neşriyat ve müdevvenat dairesi</i>		
S. II. »	14	1	Müfettiş (Müdür)	4	1
Memur namzedi	16	1	Müfettiş	5	2
		30	Kalem âmiri	9	2
<i>Seferberlik müdürlüğü</i>			Kalem şefi	10	2
Seferberlik müdürü	6/II	1	S. I. Memur	12	3
Kalem âmiri	9	1	S. II. »	14	3
Masa şefi	11	1			13
S. I. Memur	12	2	<i>Yol dairesi</i>		
S. II. »	14	3	Yol dairesi reisi	3	1
Memur namzedi	16	1	» » » muavini	5	2
		9	Yol heyeti fenniye müdürü	4	1
<i>Beden terbiyesi müdürlüğü</i>			Demir köprüler heyeti fenniye müdürü	5	1
S. I. Müfettiş (Müdür)	6/II	1	Müfettiş	5	3
S. II. Müfettiş (antrenör)	8	4			
Kalem âmiri	9	1			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Yol başmüfettişi	6/I	12	S. I. Merkez fen memuru	8	10
Başmüfettiş (Ziraat işleri için)	6/I	1	S. II. Müfettiş	8	4
S. I. Yol müfettişi	6/II	6	Evrak ve dosya âmiri	8	1
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	6	Kömür teslim şefi	8	1
Ziraat müfettişi	6/II	1	Kalem âmiri	9	1
Fidanlık âmiri	7	5	Murakıp	9	2
Emniyet tesisatı müfettişi	7	1	Kalem şefi	10	10
İstimlâk âmiri	7	1	Başressam	10	2
Mühendis şube şefi	7	8	S. II. Merkez fen memuru	10	10
» » » (Orman mü- hendisi)	7	1	Başmaknist	10	3
Diplomalı mimar	7	1	S. I. Ressam	11	9
S. II. Mühendis (Yol müfettişi)	7	2	Masa şefi	11	10
S. II. Diplomalı mühendis	8	11	S. I. Memur	12	10
S. I. Şube şefi	8	1	S. II. Ressam	12	9
S. II. Müfettiş	8	1	S. II. Memur	14	28
S. I. Telgraf müfettişi	8	1	Memur namzedi	16	18
S. I. Merkez fen memuru	8	1	Mavici	17/III	2
S. II. Şube şefi	9	4			166
İstimlâk şefi	9	5			
Kalem âmiri	9	4			
Murakıp	9	2			
Başressam	10	2			
Müdekkik	10	2			
Kalem şefi	10	5			
S. II. Merkez fen memuru	10	5			
S. I. Ressam	11	5			
Masa şefi	11	6			
Muhasip	11	4			
S. I. Kısım şefi	11	2			
S. I. Fidanlık fen memuru	11	6			
S. II. » » »	12	9			
S. II. Kısım şefi	12	9			
S. II. Ressam	12	6			
S. II. Memur	14	11			
Memur namzedi	16	12			
Mavici	17/III	2			
		169			
<i>Cer dairesi</i>			<i>Ticaret ve hasılat dairesi</i>		
Cer dairesi reisi	3	1	Ticaret ve hasılat reisi	3	1
Cer heyeti fenniye müdürü	4	1	» » » muavini	5	2
Cer reis muavini	5	2	Müfettiş	4	1
Başmüfettiş	6/I	5	Başmüfettiş	6/I	3
Başmühendis	6/I	7	S. I. Müfettiş	6/II	22
S. I. Müfettiş	6/II	5	S. II. »	8	23
S. II. Diplomalı mühendis	8	15	Murakıp	9	41
			Müdekkik	10	57
			Masa şefi	11	59
			S. I. Memur	12	78
			S. II. »	14	111
					398
			<i>Maliye ve muhasebe işleri dairesi</i>		
			Maliye ve muhasebe işleri reisi	3	1
			Müfettiş	4	1
			Maliye ve muhasebe işleri reis mu- avini	5	2
			S. I. Mesul muhasip	6/I	7
			S. II. » »	6/II	6
			S. I. Müfettiş	6/II	7
			S. II. »	8	5
			Murakıp	9	5
			Kalem âmiri	9	25
			Kalem şefi	10	7

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Müdekkik	10	49	Kalem şefi	10	1
Masa şefi	11	34	S. II. Eczacı	10	2
Muhasip	11	33	S. I. Memur	12	2
S. I. Memur	12	79	S. II. »	14	2
S. II. »	14	42	Eczacı kalfası	14	3
Memur namzedi	16	2	Memur namzedi	16	2
Şakirt	18/I	2	S. II. Hademe	18/III	1
Başveznedar	9	3	S. I. Hamal	19/I	1
S. I. Veznedar	10	16			
S. II. »	12	24			20
S. I. Bekçi	18/II	8			
S. II. »	18/III	6			
		364			
<i>Hareket dairesi</i>			<i>Ankara hastanesi</i>		
Hareket dairesi reisi	3	1	Mütehassis doktor (Başhekim)	6/I	1
Hareket dairesi reis muavini	5	3	»	6/I	11
Hareket başmüfettişi	6/I	6	S. III. Doktor	8	4
Başmüfettiş	6/I	1	S. I. Eczacı	9	1
S. I. Hareket müfettişi	6/II	8	S. II. »	10	1
S. I. Müfettiş	6/II	1	Kalem şefi	10	1
S. II. Hareket müfettişi	8	6	Şefmontör	11	1
S. I. Gar şefi	8	2	Masa şefi	11	1
S. II. Gar şefi	9	2	S. I. Memur	12	2
Müfettiş muavini	10	2	S. II. »	14	1
S. I. İstasyon şefi	10	9	Eczacı kalfası	14	2
S. II. » »	11	10	Başhemşire	14	1
S. III. » »	12	12	Etüv makinisti (kaloriferci)	16	1
Kalem âmiri	9	1	Hemşire	17/I	13
Kalem şefi	10	2	Hastabakıcı	17/II	13
Masa şefi	11	2	Aşçıbaşı	17/II	2
S. I. Ressam	11	1	Telefoncu	17/III	1
S. I. Memur	12	4	Kamyon şoförü	17/III	1
S. II. »	14	3	Şakirt	18/I	1
Memur namzedi	16	1	S. I. Bekçi	18/II	2
S. II. Yardımcı	16	2	S. II. Hademe	18/III	17
Kopyacı	17/III	1			78
		80			
<i>Sıhhat işleri müdürlüğü</i>			<i>Eskişehir hastanesi</i>		
Sıhhat işleri müdürü	4	1	Mütehassis doktor (Başhekim)	6/I	1
» » müdür muavini	5	1	»	6/I	7
S. I. Müfettiş	6/II	2	S. III. Doktor	8	3
Ecza medhar şefi	8	1	S. II. Eczacı	10	1
Kalem âmiri	9	1	Kalem şefi	10	1
			Masa şefi	11	1
			S. II. Memur	14	2
			Başhemşire	14	1
			Etüv makinisti	16	1
			Hemşire	17/I	6

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Hastabakıcı	17/II	6	Kalem şefi	10	1
Aşçıbaş	17/II	1	Masa şefi	11	1
Şakirt	18/I	1	S. I. Memur	12	1
S. I. Bekçi	18/II	1	S. II. »	14	1
S. II. Hademe	18/III	11			
		44			11
<i>Zat işleri müdürlüğü</i>			<i>Daire müdürlüğü</i>		
Zatışleri müdürü	4	1	Daire müdürü	9	1
» müdür muavini	5	1	Masa şefi	11	1
S. I. Müfettiş	6/II	1	S. I. Memur	12	1
Kalem âmiri	9	4	S. II. »	14	2
Kalem şefi	10	6	S. I. Şoför	14	3
Masa şefi	11	8	Memur namzedi	16	2
S. I. Memur	12	10	Aşçıbaş	17/II	1
S. II. »	14	12	S. I. Hademe	18/II	23
Memur namzedi	16	8	S. II. »	18/III	110
		51	S. I. Bekçi	18/II	6
			S. II. »	18/III	10
			S. II. Hamal	19/II	36
					196
<i>Malzeme dairesi</i>			<i>İşletme müdürlükleri</i>		
Malzeme dairesi reisi	3	1	S. I. İşletme müdürü	3	8
» reis muavini	5	2	S. II. » »	4	4
Başmüfettiş	6/I	2	Müfettiş	5	3
S. I. Müfettiş (kimyager)	6/II	1	İşletme âmiri	6/I	2
» »	6/II	2	Evrak ve dosya âmiri	8	7
Sipariş şefi	7	1	Kalem âmiri	9	10
S. II. Müfettiş	8	2	Kalem şefi	10	27
Evrak dosya âmiri	8	1	Masa şefi	11	36
Kalem âmiri	9	4	Muhasip	11	41
Sipariş memuru	9	6	S. I. Memur	12	72
Müdekkik	10	8	S. II. »	14	72
Muhasip	11	9	Memur namzedi	16	38
S. I. Memur	12	15			
S. II. »	14	14			
		68			320
<i>Hukuk işleri müdürlüğü</i>			<i>Haydarpaşa satınalma komisyonu</i>		
Hukuk işleri müdürü	4	1	Müfettiş	4	1
Müşavir avukat	4	1	S. I. Müfettiş	6/II	2
Hukuk işleri müdür muavini	5	1	Kalem âmiri	9	2
S. I. Avukat	5	2	Sipariş memuru	9	2
S. II. »	6/II	1	Müdekkik	10	1
Kalem âmiri	9	1	Masa şefi	11	1

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Memur	12	5	<i>İşletmeler yol başmüfettişlikleri</i>		
S. II. »	14	4	Yol başmüfettişi	6/I	10
Memur namzedi	16	1	S. I. Yol müfettişi	6/II	16
Kopyacı	17/III	1	Mühendis şube şefi	7	7
		20	Emniyet tesisatı müfettişi	7	8
<i>İşletme hekimlikleri</i>			S. II. Diplomalı mühendis	8	2
Başmüfettiş (doktor)	6/I	10	S. I. Telgraf müfettişi	8	5
Mütehassıs doktor	6/I	1	S. I. Şube şefi	8	19
S. I. Doktor	6/II	8	S. I. Merkez fen memuru	8	5
S. II. Doktor	7	50	S. II. Şube şefi	9	23
S. III. Doktor	8	13	S. II. Telgraf müfettişi	10	5
S. III. Doktor (dişçi)	8	12	S. II. Merkez fen memuru	10	38
S. I. Eczacı	9	17	S. I. Ustabaşı	10	3
S. II. Eczacı	10	11	Kalem şefi	10	3
Masa şefi	11	1	S. II. Ustabaşı	11	3
S. I. Memur	12	1	S. I. Kısım şefi	11	86
S. II. »	14	4	Masa şefi	11	1
S. II. » (Sihhat memuru)	14	14	Muhasip	11	7
Eczacı kalfası	14	24	S. I. Ressam	11	3
Memur namzedi	16	1	S. I. Memur	12	24
Hemşire	17/I	13	S. II. Kısım şefi	12	123
Hastabakıcı	17/II	13	S. II. Ressam	12	12
S. I. Bekçi	18/II	1	S. II. Memur	14	39
		194	S. I. Telefon tesisat memuru	14	3
<i>İşletme hukuk işleri âmirlikleri</i>			S. II. » » »	15	10
Hukuk işleri âmiri	6/II	2	S. II. Şoför	15	1
S. I. Avukat	5	2	Memur namzedi	16	18
S. II. »	6/II	18	Telefoncu	17/III	44
Kalem âmiri	9	1	S. II. Bekçi	18/III	236
S. I. Memur	12	5	Gegit bekçisi	19/I	285
S. II. »	14	6	Drezinör	19/I	214
		34			1253
<i>İşletmeler daire memurlukları</i>			<i>İşletmeler cer başmüfettişlikleri</i>		
Masa şefi	11	1	Cer başmüfettişi	6/I	10
S. I. Memur	12	2	S. I. Cer müfettişi	6/II	14
S. I. Hademe	18/II	180	S. II. Atelye müdürü	6/II	1
S. II. »	18/III	230	S. I. Elektrik işleri şefi	7	1
S. I. Bekçi	18/II	11	S. II. Mühendis cer müfettişi	7	2
S. II. »	18/III	9	S. I. Atelye şube âmiri	8	2
		433	S. II. Cer müfettişi	8	11
<i>İşletmeler daire memurlukları</i>			Mühendis depo şefi	8	3
Masa şefi	11	1	S. II. Elektrik işleri şefi	8	1
S. I. Memur	12	2	S. I. Depo şefi	9	26
S. I. Hademe	18/II	180	Kalem âmiri	9	3
S. II. »	18/III	230	S. II. Atelye şube âmiri	9	1
S. I. Bekçi	18/II	11			
S. II. »	18/III	9			
		433			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Kalem şefi	10	10	S. II. Tren muayene memuru	12	18
S. I. Ustabaşı	10	9	S. I. Ambar muhasibi	13	99
S. II. Depo şefi	10	67	Hareket memuru	14	703
Başmakinist	10	48	S. II. Ambar muhasibi	14	120
S. I. Makinist	11	292	S. II. Memur	14	9
Masa şefi	11	24	Başyardımcı	14	84
S. I. Memur	12	36	S. I. Şeftren	14	225
Başrevizör	12	24	S. I. Yardımcı	15	262
S. I. Sabit makinist	12	1	Başmanevracı	15	59
S. I. Nezaret makinisti	13	51	S. II. Şeftren	15	330
S. II. Makinist	13	295	S. II. Yardımcı	16	268
Mezun ateşçi	14	465	Memur namzedi	16	538
S. I. Revizör	14	102	Bagaj kondoktoru	16	276
S. I. Şoför	14	15	Kondoktor	17/II	498
S. II. Nezaret makinisti	14	32	S. I. Manevracı	17/II	137
S. II. Memur	14	63	Kopyacı	17/III	43
Puçantör	15	24	S. II. Manevracı	17/III	127
S. II. Şoför	15	12	S. I. Lâmbacı	18/I	23
S. II. Revizör	16	101	Amele çavuşu	18/I	2
S. III. Şoför	16	4	S. II. Lâmbacı	18/II	14
Memur namzedi	16	5	S. I. Bekçi	18/II	100
S. I. Ateşçi	17/I	521	Gardfren	18/II	1168
Revizör muavini	17/I	29	S. I. Makasçı	18/III	840
S. II. Ateşçi	17/II	579	S. II. Bekçi	18/III	170
Pompacı	17/II	175	Hamalbaş	18/III	23
Gardvagon	18/I	696	S. II. Makasçı	19/I	700
Sabit makina ateşçisi	18/I	240	S. I. Hamal	19/I	92
S. I. Bekçi	18/II	57	S. I. Amele	19/I	11
Mağazacı	17/III	57	S. II. »	19/II	5
S. II. Bekçi	18/III	91	S. II. Hamal	19/II	247
		4203			8351

İşletmeler hareket başmüfettişlikleri

Hareket başmüfettişi	6/I	10
S. I. Hareket müfettişi	6/II	21
S. II. » »	8	30
S. I. Gar şefi	8	18
S. II. Gar şefi	9	61
Kalem âmiri	9	1
Müfettiş muavini	10	13
S. I. İstasyon şefi	10	132
Kalem şefi	10	5
Masa şefi	11	4
S. II. İstasyon şefi	11	345
S. I. Tren muayene memuru	11	18
S. III. İstasyon şefi	12	488
S. I. Memur	12	14

Haydarpaşa liman ve rıhtım başmüfettişliği

Liman ve rıhtım başmüfettişi	6/I	2
S. I. Müfettiş	6/II	2
Liman şefi	9	2
Kalem âmiri	9	2
Kalem şefi	10	7
S. I. Ustabaşı	10	1
Masa şefi	11	3
Deniz başmemuru	11	1
S. I. Memur	12	7
S. I. Romorkör kaptanı	12	1
S. I. Romorkör makinisti	12	2
S. I. Ambar muhasibi	13	14
S. II. Memur	14	2

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Romorkör makinisti	14	1	<i>Mağazalar</i>		
S. I. Yardımcı	15	17	S. I. Mağaza şefi	6/II	8
S. II. Telefon tesisat memuru	15	1	Kalem âmiri	9	8
S. II. Yardımcı	16	3	Sipariş memuru	9	8
Mülâzim romorkör kaptanı	16	3	Müdekkik	10	11
Mülâzim romorkör makinisti	16	2	S. I. Şefreyyon	10	17
Mavna kaptanı	17/I	7	Muhasip	11	39
Dalgrç	17/I	2	S. I. Memur	12	39
Telefoncu	17/III	1	S. II. »	14	45
Romorkör ateşçisi	18/I	6	Memur namzedi	16	17
S. I. Hademe	18/II	3	S. III. Şoför	16	3
S. II. »	18/III	1	Kamyon şoförü	17/III	1
S. I. Bekçi	18/II	39	Mağazacı	17/III	29
S. II. »	18/III	5	Amele çavuşu	18/I	10
Mağazacı	17/III	3	S. I. Hademe	18/II	11
S. I. Yol çavuşu	15	1	S. II. »	18/III	6
Amele çavuşu	18/I	5	S. I. Bekçi	18/II	15
Tayfa	18/III	16	S. II. »	18/III	20
S. I. Amele	19/I	9	S. I. Amele	19/I	135
S. II. »	19/II	4	S. II. »	19/II	110
		175			532

MASRAFLARIN ÜCRET ALANLARI

<i>Tesellüm ve sevk şefliği</i>			<i>Yol atelyesi</i>		
Tesellüm şefi	7	1	Yol atelyesi müdürü	5	1
Tesellüm şefi (Kimyager)	7	1	S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
Kalem âmiri	9	3	Yol başmüfettişi	6/I	3
S. I. Kimyager	9	3	S. I. Yol müfettişi	6/II	3
Sipariş memuru	9	1	S. II. Yol atelye muntaka mühen-		
Müdekkik	10	7	disi	7	8
S. I. Şefreyyon	10	1	Emniyet tesisatı müfettişi	7	3
Masa şefi	11	5	S. II. Müfettiş (Kurs müdürü)	8	1
S. I. Memur	12	5	Kalem âmiri	9	1
S. II. »	14	6	S. II. Şube şefi	9	5
Lâboratuvar kalfası	14	2	S. II. Atelye şube âmiri	9	4
Mağazacı	17/III	3	Kalem şefi	10	4
Amele çavuşu	18/I	1	S. II. Merkez fen memuru	10	8
S. I. Bekçi	18/II	1	S. I. Ustabaşı	10	6
S. II. »	18/III	1	Muhasip	11	6
S. I. Hademe	18/II	2	S. I. Kısım şefi	11	6
S. II. »	18/III	2	S. II. Ressam	12	4
S. I. Amele	19/I	30	S. II. Kısım şefi	12	3
S. II. »	19/II	10	S. I. Memur	12	7
		85	Başrevizör	12	3
			Başpuvantör	12	1
			S. II. Makinist	13	1
			S. II. Memur	14	16

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. I. Revizör	14	4	Mavici	17/III	1
Lâboratuvar kalfası	14	1	S. II. Manevracı	17/III	1
Puvantör	15	5	Şakirt	18/I	5
Memur namzedi	16	8	Sabit makine ateşçisi	18/I	13
Mavici	17/III	1	S. I. Bekçi	18/II	9
Kamyon şoförü	17/III	5	S. I. Hademe	18/II	9
Telefoncu	17/III	2	S. II. »	18/III	3
S. II. Ateşçi	17/II	2	S. II. Bekçi	18/III	21
Aşçıbaşı	17/II	2			
Sabit makina ateşçisi	18/I	2			235
S. I. Bekçi	18/II	5	<i>Halkapınar cer atelyesi</i>		
S. I. Hademe	18/II	3	S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
S. II. Bekçi	18/III	15	Atelye işletme mühendisi	7	1
S. II. Hademe	18/III	19	S. I. Atelye şube âmiri	8	1
		169	S. II. Atelye şube âmiri	9	1
<i>Eskişehir cer atelyesi</i>			Kalem âmiri	9	2
S. I. Atelye müdürü	5	1	S. II. Merkez fen memuru	10	1
S. I. » » muavini	6/I	2	S. I. Ustabaşı	10	4
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	4	S. II. »	11	1
Fabrika kısım âmiri	6/II	4	S. I. Memur	12	2
S. I. Atelye şube âmiri	8	10	Baspuvantör	12	1
S. I. Merkez fen memuru	8	5	S. II. Ressam	12	2
Evrak ve dosya âmiri	8	1	S. I. Sabit makinist	12	1
S. II. Diplomalı mühendis	8	3	S. II. Memur	14	4
S. II. Atelye şube âmiri	9	4	Puvantör	15	3
Kalem âmiri	9	1	Memur namzedi	16	2
Kalem şefi	10	6	Aşçıbaşı	17/II	1
S. II. Merkez fen memuru	10	10	Sabit makine ateşçisi	18/I	3
S. I. Ustabaşı	10	27	S. I. Bekçi	18/II	7
Başressam	10	1	S. II. »	18/III	2
S. I. Ressam	11	6			40
Masa şefi	11	1	<i>Yedikula cer atelyesi</i>		
Muhasip	11	1	S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
S. II. Ustabaşı	11	1	Atelye işletme mühendisi	7	1
S. I. Makinist	11	2	S. I. Atelye şube âmiri	8	1
S. I. Memur	12	12	S. I. Merkez fen memuru	8	1
Başpuvantör	12	1	S. II. Atelye şube âmiri	9	1
S. II. Ressam	12	11	Kalem âmiri	9	2
S. I. Sabit makinist	12	3	S. I. Ustabaşı	10	5
S. II. Memur	14	19	S. I. Memur	12	4
Puvantör	15	15	Başpuvantör	12	1
Memur namzedi	16	11	S. II. Ressam	12	2
S. I. Ateşçi	17/I	2	S. II. Memur	14	4
Aşçıbaşı	17/II	6	Puvantör	15	3
Hastabakıcı	17/II	3			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
Aşçıbaşı	17/II	1
Sabit makine ateşçisi	18/I	3
S. I. Bekçi	18/II	15
S. I. Hademe	18/II	2
		47
<i>Sivas cer atelyesi</i>		
S. I. Atelye müdürü	5	1
S. I. Atelye müdür muavini	6/I	2
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	2
Fabrika kısmı âmiri	6/II	4
S. I. Merkez fen memuru	8	3
S. I. Atelye şube âmiri	8	6
S. II. Diplomalı mühendis	8	5
Evrak ve dosya âmiri	8	1
Kalem âmiri	9	1
S. II. Atelye şube âmiri	9	8
Kalem şefi	10	2
S. II. Merkez fen memuru	10	12
S. I. Ustabası	10	20
Başressam	10	1
S. I. Ressam	11	4
S. II. Ustabası	11	8
Masa şefi	11	3
S. I. Makinist	11	2
S. I. Memur	12	3
Başpuvantör	12	1
S. I. Sabit makinist	12	3
S. II. Ressam	12	13
S. II. Memur	14	17
Puvantör	15	13
Memur namzedi	16	20
Aşçıbaşı	17/II	2
Hastabakıcı	17/II	2
Mavici	17/III	1
Mağazacı	17/III	3
Şakirt	18/I	12
Sabit makine ateşçisi	18/I	2
S. I. Bekçi	18/II	3
S. I. Hademe	18/II	6
S. II. »	18/III	7
S. II. Bekçi	18/III	14
		212

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Çelttek madeni</i>		
İşletme âmiri	6/I	1
S. I. Diplomalı mühendis	6/II	1
S. II. Merkez fen memuru	10	1
Masa şefi	11	1
S. I. Sürveyyan	12	1
S. I. Sabit makinist	12	1
S. II. Memur	14	2
Puvantör	15	1
Memur namzedi	16	1
S. I. Bekçi	18/II	2
		12
<i>Matbaa</i>		
S. I. Atelye müdür muavini	6/I	1
S. II. Atelye şube âmiri	9	1
Kalem âmiri	9	1
Kalem şefi	10	2
S. I. Ustabası	10	4
Masa şefi	11	1
S. I. Ressam	11	1
S. I. Memur	12	3
S. II. »	14	3
S. I. Soför	14	1
Memur namzedi	16	2
Mağazacı	17/III	1
S. I. Hademe	18/II	2
S. I. Bekçi	18/II	1
S. II. »	18/III	1
S. II. Amele	19/II	6
		31
<i>Demiryolu meslek mektebi</i>		
Müfettiş (Müdür)	5	1
Başmüfettiş (Müdür muavini)	6/I	1
Kalem âmiri	9	1
Kalem âmiri (Öğretmen)	9	7
Muhasip	11	1
S. I. Memur (Ambar memuru)	12	1
Aşçıbaşı	17/II	1
S. I. Hademe	18/II	10
S. II. »	18/III	10

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
<i>Eskişehir talebe pansiyonu</i>			Muhasisp	11	1
Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	1	S. I. Memur	12	1
Masa şefi (Muallim)	11	1	S. I. Montör (Amelî öğretmen)	12	2
S. I. Memur	12	1	S. II. » » »	13	2
S. I. Memur (Müzakereci muallim)	12	1	S. II. » (Sipariş ustası)	13	1
S. II. Memur	14	1	S. II. Memur	14	3
Hemşire	17/I	1	Puvantör	15	1
Aşçıbaşı	17/II	1	Memur namzedi	16	2
S. I. Hademe	18/II	5	Hastabakıcı	17/II	1
S. II. »	18/III	5	Aşçıbaşı	17/II	2
S. II. Amele	19/II	2	Sabit makine ateşçisi (Kaloriferi)	18/I	2
		19	S. I. Hademe	18/II	2
			S. II. Bekçi	18/III	6
			S. II. Hademe	18/III	21
			S. I. Amele (çamaşırçı)	19/I	3
			S. II. Amele (ütücü ve yamaçı)	19/II	6
					74
<i>Konya talebe pansiyonu</i>			<i>Müteferrik müstahdemin</i>		
Kalem âmiri (Pansiyon müdürü)	9	1	S. II. Atelye şube âmiri	9	1
Kalem şefi	10	1	S. II. Memur	14	1
S. I. Memur (Muallim)	12	2	S. I. Ateşçi	17/I	1
S. II. » »	14	1	S. II. »	17/II	1
Başhemşire (talebe annesi)	14	1	S. I. Bekçi	18/II	1
Aşçıbaşı	17/II	1	S. II. »	18/III	6
S. I. Hademe	18/II	2	Bahçıvan	18/II	42
S. II. Bekçi	18/III	1			53
S. I. Amele	19/I	4			
S. II. »	19/II	4			
		18			
			<i>Derince travers fabrikası</i>		
			S. I. Atelye müdürü	5	1
			S. I. Diplomalı mühendis (Orman mühendisi)	6/II	1
			S. II. Doktor	7	1
			S. II. Merkez fen memuru	10	1
			S. I. Şefreyyon	10	1
			Muhasisp	11	1
			S. I. Makinist	11	1
			S. I. Memur	12	7
			Başpuvantör	12	2
			S. I. Sabit makinist	12	4
			S. II. Memur	14	2
			S. I. Şoför	14	1
			S. II. Sabit makinist	16	5
			Sabit makine ateşçisi	18/I	9
<i>Eskişehir sanat okulu</i>					
Fabrika kısım âmiri (Okul müdürü)	6/II	1			
S. I. Atelye şube âmiri (Okul müdür muavini)	8	1			
S. II. Atelye şube âmiri (Sanat öğretmeni)	9	2			
Kalem âmiri	9	1			
Kalem şefi	10	1			
Kalem şefi (Orta tedrisat öğretmeni)	10	4			
Kalem şefi (Jimnastik öğretmeni)	10	1			
Kalem şefi (Elişi öğretmeni)	10	1			
Kalem şefi (Müzakereci)	10	2			
Kalem şefi (izahat öğretmeni)	10	2			
S. I. Ustabaşı (Atelye ustabaşısı)	10	2			

Memuriyetin nev'i	Derece	Aded	Memuriyetin nev'i	Derece	Aded
S. II. Bekçi	18/III	8	S. II. Veznedar	12	1
S. II. Hademe	18/III	4	S. II. Memur	14	1
Bahçıvan	18/II	1	S. II. Hademe	18/III	1
		50			
TRABZON - İRAN TRANSİT YOLU OTOBÜS, KAMYON VE OTOMOBİL İŞLETMESİ			Hareket		
<i>İşletme müdürlüğü</i>			S. II. Hareket müfettişi	8	1
S. II. İşletme müdürü	4	1	S. I. İstasyon şefi	10	2
Kalem âmiri	9	1	S. II. » »	11	2
Masa şefi	11	1	S. I. Tren muayene memuru	11	1
S. I. Memur	12	1	S. III. İstasyon şefi	12	5
S. II. Hademe	18/III	1	Hareket memuru	14	1
S. II. Bekçi	18/III	1	S. I. Bekçi	18/II	2
		6	S. II. »	18/III	1
			S. II. Hademe	18/III	2
			S. I. Hamal	19/I	3
			S. II. »	19/II	3
					23
<i>Cer</i>			<i>Hekimlik</i>		
S. II. Depo şefi	10	1	S. I. Doktor	6/II	1
S. I. Ustabaşı	10	1	S. II. Hademe	18/III	1
S. I. Memur	12	1			2
S. II. »	14	2			
S. I. Şoför	14	12			
S. II. »	15	27			
S. III. »	16	23			
Mağazacı	17/III	1			
S. II. Bekçi	18/III	3			
S. II. Hamal	19/II	2			
		73			
			<i>Masraf tertibinden ücret alanlar</i>		
			S. I. Şefreyyon	10	1
			Mağazacı	17/III	1
			S. II. Bekçi	18/III	1
			S. II. Amele	19/II	3
					6
<i>Muhasebe</i>					
Masa şefi	11	1			
S. I. Memur	12	1			

1. Umumî yekân dahilinde kalmak şartıyla ihtiyaç görüldüğü takdirde tahsisatları aynı madde dahilinde bulunan kadrolar arasında münakale icrasına Umum müdürlük salâhiyettardır.

2. Masraf tertibine dahil bulunan mühendisler, telgraf çavuşları, sürveyanlar, yol bekçileri, şefmontör ve montörler, sabit makina makinist ve ateşçileri, amele çavuşları, amele, lavajçı, yol çaruş ve muavinleri ve hamallarla 3173 numaralı Barem kanununa ilişik (2) numaralı cetvelde yazılı bulunan müstahdemler ve (3656) numaralı kanunun 19 ncu maddesine istinaden istihdam edilecek steno ve mekanoğrafların aded kadroları, ihtiyaca göre Umum müdürlükçe tâyin olunur.

3. Leninakan ve Meydanekbez ile Uzunköprü - Svilengrad arasında Türk toprağı haricindeki demiryolu kısımlarında vazife gören yol, cer ve hareket memur ve müstahdemlerinin ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatların miktarları Umum müdürlükçe tâyin olunur.

4. İdare hastaneleri başhekimliklerini ifa eden mütehassıs doktorların ücretlerine ilâveten müteferrika tertibinden verilecek tahsisatın miktarları Umum müdürlükçe tâyin olunur.

Nakil vasıtaları kadroları

Aded	No.	Nev'i	Markası	Motör No.	Tahsis edilen işin mahiyeti	Mubayaa		
						Miadı	bedeli Lira	Mubayaa tarihi
1	1915	Hasta nakliye kamyoneti	Ford	18263599	Merkez emrinde (Aydın hattından devren)	6	2 650	1-6-1935
1	1910	Sihhiye otobüsü	Hudson	152500	» »	6	3 780	29-4-1937
1	304	Kamyon	Ford	5199872	İdarî malzeme nakliyatı için İzmir matbaası hizmetinde	7	3 538.05	16-1-1940
1	260	»	Şevrole	836573	Haydarpaşa mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	2 083	15-4-1933
1	2157	»	Fordson	5119770	Ankara mağazası hizmetinde	7	2 321	9-10-1933
1	2320	»	Ford	3409530	Ankara mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1	723	»	»	1290966	İzmir mağazası hizmetinde (S. Sahil hattından devren)	7	1 972	15-4-1933
1	721	»	Şevrole	835501	İzmir mağazası hizmetinde (Aydın hattının mubayaasındaki kıymeti)	7	500	1-6-1935
1	59-A	Motosiklet	D. K. V.	847962	Merkez hizmetinde (Vekâlet ve sair devairle irtibatı temin için)	3	721	29-1-1941
1		Bisiklet	N. S. U.	1333231	Malatya işletmesi için (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	54.07	18-11-1940
1	1163	»	Adler	1179752	Adana işletmesi hizmetinde (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)	3	66.95	9-10-1940
1		Binek atı			Çeltik maden mühendisliği hizmetinde	—	136.50	12-1-1939
1		Bisiklet			Yeniden almacaklar			
1		»			7 nci işletme için (Şehirin uzaklığı dolayısıyla irtibatı temin için)			
1		»			2 nci işletme emrinde (Karabük tesellüm bürosu ile istasyon ve fabrika arasında irtibatı temin için)			
2		»			Merkez emrinde (Vekâletlerle idare arasında irtibatı temin için)			

D - CETVELİ

Ücretsiz seyahat etmek hakkını haiz olanlar

1. — Devlet demiryolları işletme idaresi memur ve müstahdemlerinden hatların teftiş, inşa, tamir, muhafaza, idare ve işletme işleriyle muvazzaf ve sıhhi işler ve teşkilâta vazifedar bulunanlardan bu vazifeleri ifa için gidip gelenler;

2. — Gidiş ve gelişlerinde muvakkat bir vazife ve memuriyetin ifası için başka bir yere gönderilen ve getirilenlerle sabit vazifelerde olup buldukları yerden diğer yerlere neklen tâyin olunanlar, veya askerî hizmetlerini ifa için ayrılanlar (Gidecekleri yere kadar), yeniden tanzif ve tekaüt edilen, kadro ve teşkilât veya idarî sebeplerle açığa çıkarılan, istifa eden veya hizmetten affolunan Devlet demiryolları memurları ile müstahdemleri ve aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (kendi ev eşyaları ve ehli hayvanatı dahil);

Ancak idareye intisap müddeti altı ayı dolmadan istifa edenlere ve aileleri efradına bu teshilât yapılmaz;

3. — Senede bir defaya munhasır olmak üzere umum şebeke üzerinde arzu ettikleri yere kadar gidiş ve gelişlerinde Devlet demiryolları işletme idaresinin memur ve müstahdemleri ile aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı ve memur ve ailesiyle birlikte seyahat etmek mecburiyetinde bulunan hizmetçiler (bagajları dahil.) Ancak fevkalâde hallerin devamı müddetince bu müsaade fevkalâde zaruretlere hasredilecektir.

4. — Ölüm, doğum, evlenme, boşanma gibi hallerde işe mükellefiyeti memura tevaccüh eden aile efradı (Gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ehli hayvanatı dahil), ile vefat eden memur ve müstahdemle aile beyannamelerinde yazılı ailesi efradı (Gidecekleri yere kadar kendi ve ev eşyaları ve ehli hayvanatı dahil), ve ölenlerin cenazeleri (ailelerinin arzu ettiği mahalle kadar);

5. — Ahvali sıhhiyeleri dolayısıyla başka mahalle gitmelerine lüzum gösterilen memur ve müstahdemlerle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı (500 kiloya kadar eşyaları dahil);

Bu suretle gönderilecek çocuklar 15 yaşından küçük olduğu takdirde aile efradından birisi re-

fakat edebileceği gibi aile efradından birisinin aynı sebeple gönderilmesi halinde 15 yaşından aşağı çocuklarından biri beraber gidebilir.

6. — Bütgeden haremrah itasımı icabettiren hallerde Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğü memur ve müstahdemleriyle aileleri efradı, Trabzon - İran transit işletmesi vesaitinde meccanen seyahat ederler;

7. — Devlet demiryolları ve limanları Umumî idaresi memur ve müstahdemlerinin çocuklarından tahsil müddetleri zarfında mektep bulunan en yakın mahalle gidip gelecekler, her yolcu katarında inzıbatı temine memur resmî elbise giymiş ve 12 nci dereceden en fazla iki polis ve bir askerî inzıbat memuru ile vazifeten katarında bulunması icabeden gümrük memurları ile dahili ve millî emniyet için Münakalât vekâletinin alâkadar vekâletlerle birlikte tesbit edeceği miktardaki kartları hâmil olan sivil veya formalı zabıta memurları ve ayda bir defaya munhasır olmak üzere çarşısı bulunmayan veya mevent çarşısı ihtiyacı temin edemiyen mahallerden erzak tedarik etmek üzere en yakın kasaba ve şehirlere gidecek memurlar ve beyannamelerinde yazılı aile efradından birisi, (10 yaşını ikmal etmemiş çocuklar anneleriyle birlikte seyahat edebilirler), ve idarenin talebe pansiyonlarında okuyan çocuklardan tatil zamanlarında aileleri nezdine gidip gelecek olanlar;

8. — Vazife icabı olarak ayrıca yol masrafı almamak ve kendi hudutları dahiline munhasır ve hat güzergâhındaki vilâyet, kaza ve nahiyelere maksur kalmak üzere seyahat eden umumî müfettişler, valiler, kaymakamlar, nahiyeye müdürleri, vilâyet ve kaza jandarmanın komutanları, emniyet müdür ve âmirleri (Müddeiumumî ve muavinlerinin de meccanen seyahatleri temin edilir);

9. — Yol parası almamak şartıyla demiryolları güzergâhındaki Devlet telgraf, telefon ve radyo merkezleriyle hatlarının, inşa, tesis, tamir, teftiş ve murakabe işleriyle alâkadar memurlara Münakalât vekilinin tensibi ile mem-

taka veya şebekeye mahsus hizmet kartı verilir;

11. — Banliyö güzergâhında oturan Devlet yolu şirketleri veya ecebi demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri;

1. — Banliyö güzergâhında oturan Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri (Yalnız ikametgâh ile vazife arasında gidiş ve geliş);

12. — Kendilerine servis vagonu tahsis olu-

nan yüksek zatların kendi arzu ve muvafakatleriyle servis vagonlarında seyahat ettirecekleri kimseleri;

13. — İşletmeye açılacak hatlar için tertip edilen tören trenlerinde seyahat edenler;

14. — Adedi 10 nu geçmemek şartıyla Devlet demiryolları umum müdürlüğü mensuplarına Denizyolları umum müdürlüğünün teklif ve Münakalât vekilinin tensibi ile ve mütekabil olmak üzere nama mahsus kart verilir.

Tenzilâtla ücretle seyahat etmek hakkını haiz olanlar

1. — Senede bir defaya munhasır olmak üzere, Devlet demiryolları işletme idaresi memur ve müstahdemleriyle aile beyannamelerinde yazılı aileleri efradı;

2. — Mütekabiliyet şartıyla mücavir demiryolu şirketleri veya ecebi demiryolları memurlarından Devlet demiryolları üzerinde seyahat edecek olanlar ve aileleri.

Devlet demiryolları memur ve müstahdemleri gibi seyahat edenler

1. — Devlet demiryolları memur ve müstahdemlerinin tabi bulunduğu şerait dahilinde Nafiaya bağlı demiryolları inşaat dairesinin maaşlı ve ücretli memurları ve müstahdemleri ve henüz tamiratı işletmeye devredilmemiş kısımlarda tamirat ve bakım işlerinde çalışan kısım şefleri ve yol çavuşları (diğer yevmiyeliler hariç) Münakalât vekâleti Nakliyat ve tarife daireleri memur ve müstahdemleri ve işletmedeki usulüne tevfi kan Devlet demiryolları ve limanları genel hat komutanlığı reis ve âzalarıyla hat komutanları ile demiryolları alayı subay ve gedikli erbaşları ve bu fıkroda yazılı memurların aileleri efradı;

2. — Staja verilecek ve stajda bulunan subaylar umumiyetle idare memurları gibi aile eşyalarıyla birlikte nakledilirler;

Gedikli erbaşlarla erlerin staja çıkışları ve dönüşleri Devlet demiryolları memurları gibi idarece meccanen temin edilir.

Stajiyerlerin yetişmesi ve disiplin bakımından sık, sık teftiş edilebilmeleri için demiryol alay komutanı ve muavinine, demiryolu şube müdürüne, işletme tabur komutanlarına, subay ve erbaşlarla erleri çalışan işletme bölük komutanlarına kıtalarının bulunduğu ve staj gördüğü mntakalara şâmil olmak üzere hizmet

kartı verilir.

Stajiyer bölüklerin eşya ve sair ihtiyaçları bölüklerin hizmetlerine mukabil meccanen nakledilir. (Alay merkezlerinden bölük mntakalarına kadar);

3. — Demiryol muhafaza taburları veya bu maksat için istihdam edilen diğer kıta mensupları ve bunların hasta ve yaralıları ile lüzumlu vesait, levazım, teçhizat ve ağırlık ve hayvanları ve devamlı işleri için celp ve tedarik ve tevzi edilecek yiyecek ve içecek maddeleri tabur mntakaları dahilinde demiryolları üzerinde parasız nakledilir;

Mezkûr kıtaların subaylarıyla karakol komutanlığı vazifesini yapan erbaşlarına ve erzak tevziine memur olanlara muayyen mntakaları dahilinde yapacakları vazife seyahatleri için mntaka hizmet kartı verilir;

Bu nakliyatın mntakaları ve icra tarzları Umum müdürlük ile genel hat komutanlığı tarafından müştereken tesbit edilir;

4. — Demiryolları muhafaza kıtalarının tabur ve bölük komutanlarına vazife göreceklere mahallerdeki istasyon binalarında mesai odası tahsis edildiği takdirde kira alınmaz.

H - CETVELİ

1932 malî yılı Bütçe kanunu No. 1978

Madde 6. — Mudanya iskelesinin harp esnasında Askerî demiryolları idaresince teviden inşa edilmiş olmasından mütehasıl hukuk ve menafii Mudanya belediyesine terk olunmuştur.

Devlet Demiryollarına ait olup da işbu iskeleden geçecek olan malzeme, mahrukat, alât ve edevattan belediyece resim alınmaz.

1934 malî yılı Bütçe kanunu No. 2478

Madde 14. — Muayyen tarifeli vesait ile seyahat eden yolculardan alınacak, nakliyat resmi hakkındaki 10 nisan 1340 tarih ve 472 numaralı kanuna müzeyyel 25 haziran 1932 tarih

ve 2030 numaralı kanunun 1 nci maddesiyle tâyin edilen 45 günlük müddet Devlet Demiryolları ve limanları işletme idaresine münhasır olmak üzere 75 güne iblağ edilmiştir.

1935 malî yılı Bütçe kanunu No. 2740

Madde 13. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umumî idaresi, inşaat, balast, travers, malzemei ferşiye, muharrik ve müteharrik edevat, kömür, kereste, demirköprüler ve aksamı ile tahmil ve tahliye işleri için senesi bütçesindeki tahsisatın nısfını tecavüz etmemek

şartiyle âti seneye şâmil taahhüdât icrasına me-zundur.

Madde 16. — Devlet Demiryolları şebekeye mücavir şehir ve kasabalarla istasyonları arasında otobüs ve kamyon servisleri yapmağa me-zundur.

1938 malî yılı Bütçe kanunu No. 3394

Madde 10. — Her hangi bir sebeple kullanılmamış olduğu sabit olan biletlerin bedellerini iade etmeğe Umum müdürlük salâhiyettardır.

Madde 13. — Ankara garı büfe ve gazinosu için tahsis edilen mütedavil sermaye ile yapı-

lacak muamelât ve sarfiyat Muhasebei umumiye, Arttırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerine ve Divanı muhasebatın vize ve murakabesine ve işletme işleri de hiç bir vergi ve resme tabi değildir.

1939 malî yılı Bütçe kanunu No. 3602

Madde 12. — Devlet Demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğü istasyonlarında inzibatı temin ile mükellef olan polis ve jandarma-

lara, idare binaları müsait olduğu takdirde, meccanen yer tahsisine Umum müdürlük me-zundur.

1940 malî yılı Bütçe kanunu No. 3846

Madde 12. — Devlet Demiryolları memur ve müstahdemleri için haftada (5) ve ayrıca senede (300) kiloyu geçmemek üzere getirilecek erzak ve eşya meccanen naklolunur.

Mahrukat tedariki müşkül olduğu Umum müdürlükçe tesbit edilen mahallerle ara istasyonla-

rında bulunan memur ve müstahdemlerin talep edecekleri mahrukat evliler için (2000) ve bekârlar için (1000) kiloyu geçmemek şartiyle ve nakil ücreti dahil edilmeksizin hesap olunacak maliyet üzerinden idarece temin edilir.